

Tampereen yliopisto

Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos

TOMMY KARLSSON: Epäajanmukaista kapinaa?: Skinheadien selontekoja ja ongelmien määrittelyjä

Pro gradu –tutkielma, 82 s., 1 liite

Sosiaalipsykologia

Helmikuu 2003

TAMPEREEN YLIOPISTO

Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos

TOMMY KARLSSON: Epääjanmukaista kapinaa?: Skinheadien selontekoja ja ongelmien määrittelyjä

Pro gradu –tutkielma, 82 s., 1 liite

Sosiaalipsykologia

Helmikuu 2003

Tämän pro gradu –tutkielman aiheena ovat skinheadit, ja tarkoitukseni on tarkastella sitä, minkälaisia asioita skinit itse tuovat puheessaan esiin ongelmallisina ja millaisia selontekoja näihin ongelmallisiin asioihin tarjotaan sekä sitä, millaisten arkipäiväisten uskomusten tai taustalogiikan varaan nämä selonteot rakentuvat. Ongelmalliseksi asian voi luonnehtia kyseinen haastateltava itse tai ympäröivä yhteiskunta.

Tutkimusmenetelmänä gradussani olen käyttänyt selontekotutkimusta. Nojaan pääasiallisesti Richard Buttnyn tapaan tehdä selontekotutkimusta, mutta myös klassisella Scottin sekä Lymanin selontekotutkimuksella on osansa gradussani. Aineistonani on yksilöittäin tehdyt kahdeksan skinheadin teemahaastattelut.

Haastatteluissa ongelmallisina asioina esitetyt olivat samankaltaisia asioita, joiden parissa skinit ovat historiansa alusta asti joutuneet kamppailemaan. Ongelmalliset asiat olivat paljolti asioita, joita skinheadeihin usein stereotyyppisesti liitetään, kuten väkivaltaisuuden, rasistisuuden ja muiden negatiivisten asioiden leimat. Myös muiden ihmisten sekä mm. median tapa kohdella skinejä nousi jatkuvasti esiin. Haastateltavien selonteot ongelmallisiksi koettuihin asioihin nojasivat monesti suomalaisen yhteiskunnan keskeisimpiin ja perinteisimpiin aineksiin, eli vaikka skinheadit ovat tavallaan eräänlainen marginaalissa oleva ryhmä, niin toisaalta he selonteissaan sekä sen taustalla olevissa uskomuksissa sekä taustalogiikassa myös integroivat itseään ja toimintaansa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Loppujen lopuksi skinheadien aate on hyvin hajanainen Suomessa kuten muuallakin Euroopassa ja maailmalla, ja skinit tavallaan edustavat eräänlaista reaktiota modernin ajan loppumiselle tukeutumalla esimerkiksi suomalaisten kaikkein traditionaalisimpiin arvoihin.

Nykyistä postmodernia aikaa leimaa toisaalta eräänlainen selkeyden puute, päämäärättömyys, ja jatkuva muutos mutta myös uusien mahdollisuuksien ja uutta luovien valintojen kirjava kenttä. Skinit eivät vielä toistaiseksi ole kyenneet muuttamaan ja mukautumaan tähän uuteen erilaiseen aikaan, vaan päinvastoin he pitävät entistä tiukemmin kiinni menneestä ajasta. Myös muiden ihmisten tulisi kyetä tarkastelemaan skinejä aiempaa objektiivisemmassa valossa ja jättää stereotyyppien varassa liikkuvaa skinien tarkastelua vähemmälle. Moderni vanha aika siis elää vielä ainakin skinheadien mutta myös kaikkien niiden tavallistenkin ihmisten keskuudessa, jotka eivät suostu muuttamaan käsityksiään paremmin todellisuutta vastaaviksi.

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	3
2. Mitä ovat skinit?.....	5
2.1. Skinheadien historiaa.....	5
2.2. Skinit Suomessa.....	8
3. Skinejä koskeva aiempi tutkimus.....	9
3.1. Nuorisokulttuuritutkimus.....	9
3.2. Peter Marsh, Elisabeth Rosser & Rom Harren tutkimus nuorison ongelmista jalkapallo-otteluissa sekä kouluissa.....	11
3.3. Sini Perhon tutkimus suomalaisista skineistä.....	12
3.4. Tore Bjorgon tutkimus Skandinavian äärioikeistosta.....	13
3.5. Michel Wieviorkan tutkimus rasismista.....	15
3.6. John Clarcken tutkimus skineistä ja jalkapallohuliganismista.....	15
4. Tutkimuksen teoreettinen tausta.....	18
4.1. Sosiaalinen konstruktionismi.....	19
4.2. Keskusteluanalyttinen konstruktionismi.....	21
5. Aineisto.....	24
5.1. Haastateltavat.....	24
5.2. Haastattelujen toteuttaminen.....	25
6. Analyysimenetelmänä accounts.....	27
6.1. Analyysimenetelmän valinta.....	27
6.2. Accounts / selonteot.....	29
6.3. Buttnyn menetelmät.....	29
6.4. Scottin ja Lymanin selontekokategoriat.....	35

6.4.1. Verukkeet.....	36
6.4.2. Oikeutukset.....	39
6.4.3. Selontekojen hyväksyminen ja taustaoletukset.....	41
7. Skinien ongelmamäärittelyt, selonteot ja niiden taustalogiikka.....	44
7.1. Mikä skinien puheessa ilmenee ongelmallisena ja millaisia selontekoja ongelmallisiin asioihin tarjotaan?.....	44
7.1.1. Media vihollisena.....	44
7.1.2. Väkivaltaiset skinheadit.....	49
7.1.3. Rassistiset skinit / ongelmalliset maahanmuuttajat.....	54
7.1.4. Ihmisten stereotyyppinen käsitys skineistä, heidän ulkonäöstään ja aatteestaan.....	60
7.2. Selontekojen taustalogiikka.....	65
7.2.1. Media vihollisena.....	65
7.2.2. Väkivaltaiset skinit.....	67
7.2.3. Rassistiset skinit / ongelmalliset maahanmuuttajat.....	69
8. Pohdintaa & tulkintaa.....	76
Lähdeluettelo.....	82
Liite	

1. Johdanto

Graduni tutkimusaiheenani ovat skinit ja aineistonani on kahdeksan skinheadin antamaa haastattelua. Valitsin skinit tutkimuskohteekseni, koska skinhead- liikettä voidaan pitää eräänlaisena näkyvimpänä tai ainakin paljon huomiota osakseen saaneena rasismin ilmentymänä. Päähuomioni kohdistuu siihen, miten haastateltavat puhuvat skineydestään ja siihen mitkä asiat tuntuvat ilmenevän heidän puheessaan jollain tavalla ongelmallisina. Tarkastelin myös sitä, että millaisia perusteluja sekä selontekoja haastateltavat näihin ongelmallisiin asioihin tarjoavat. Vaikka tarkastelutapaani ei voikaan 100%:sti pitää kielellisenä, niin on se silti melko vahvasti läsnä, sillä esimerkiksi esitellessäni ongelmallisiksi koettuja asioita sekä niihin tarjottavia selontekoja, haastateltavat muotoilevat ja "rakentavat" vastauksiaan kuitenkin siinä määrin, että eräänlaisesta kielellisyydestä voidaan puhua.

Minua on itseäni aina kiinnostanut rasismi, etnosentrismi sekä erilaiset marginaalissa olevat ryhmittymät ilmiöinä. Nämä tuntuvat olevan aina enemmän tai vähemmän läsnä kaikissa maissa ja yhteiskunnissa. Eräänlaisena "huippuna" voidaan pitää kansallissosialistien sekä Stalinin valtakautta sota-aikana, jolloin ihmisiä vainottiin julmasti sekä Hitlerin että Stalinin toimesta. Viimeistään systemaattinen ihmisten hävittäminen saksalaisilla kuolemanleireillä sekä Stalinin ihmisten pakkosiirtojen tullessa ihmisten tietoisuuteen olisi voinut kuvitella, että tämänkaltainen räikeä vääryys olisi ohi. Vaikuttaa silti siltä, että rasismi ei ole hävinnyt mihinkään. Vähän aikaa sitten Ranskassa Le Pen nousi yllättäen presidenttikilpaan mukaan, ja hänän keräsi ääniä juuri muukalaisvastaisuudella. Hollannissa murhattu Pim Fortuyin oli myös sitä mieltä että "Hollanti on täynnä" ja hänen piirinsä nautti suurta suosiota Hollannissa. Tuoreessa muistissa on myös Itävallan ja EU:n välisten suhteiden kiristyminen Jörg Haiderin Vapaus-puolueen edustaman suunnan vuoksi. Euroopassa vaikuttaisi tällä hetkellä olevan meneillään tietynlainen välivaihe, jossa haetaan konsensusta siitä, että miten maahanmuuttajiin tulisi suhtautua.

Rasismin häviämättömyydestä kertoo myös mm. Pekka Isakssonin & Jouko Jokisalon kirja kallonmittaajia ja skinejä (Isaksson & Jokisalo 1999), jossa mainitaan, että mielipidebarometrien mukaan suomalaisten pakolais- ja ulkomaalaiskielteisyys on voimistunut erityisen selkeästi koulutettujen nuorten aikuisten keskuudessa (Isaksson & Jokisalo 1999, 243). Mielibarometrit osoittavat myös, että rasismilla ratsastavat äärioikeistolaiset sekä jopa jotkut uusfasistiset puolueet ovat tulleet tai tulossa vaikutusvaltaisiksi poliittisiksi liikkeiksi (sama).

Itselleni nousi ongelmaksi jo heti alussa se, että voiko skinheadejä valita tutkimuskohteeksi sillä tavalla, että pystyy pitämään koko ajan neutraalin position ja ettei ala moralisoimaan tutkittavien esiin nostamia asioita. Ongelma on tuttu laadulliselle tutkimukselle, varsinkin antropologiassa puhutaan usein emic/etic dilemmasta kuten Tore Bjorgo (Bjorgo 1997, 28) osuvasti huomauttaa, eli että voiko tutkija olla samanaikaisesti "sisäpiirin osallistuja" ja "ulkopuolinen tarkkailija". Bjorgon mukaan asian voi ratkaista esimerkiksi tutkijan persoonallisten ominaisuuksien avulla, eli tietynlainen ihminen voi kyetä olemaan kontaktissa väkivaltaisten ryhmittymien jäsenten kanssa, mutta silti kyetä säilyttämään kriittisen ja analyttisen etäisyyden (Bjorgo 1997, 28). Toinen keino on "siistiä" tutkimusta ja tutkimuskysymyksiä siten että tuloksista ei tule loukkaavia tutkittaville.

Tärkeää tutkimusta on silti myös sekin, jos tutkija pyrkii korjaamaan tai selventämään usein median ja yleisen mielipiteen vääristämiä tietoja joistain ryhmistä. Yhteiskuntatieteilijän legitiiminä velvollisuutena on tutkimuksensa kautta osoittaa, että erinäisillä ryhmillä voi olla muitakin ominaisuuksia kuin ne, mitä yhteiskunta niille on asettanut. (Bjorgo 1997, 29.) Taistelussa ennakkoluuloja vastaan on siten tärkeää tiedottaa ihmisille sekä ryhmien välisistä eroista että samankaltaisuuksista. (Liebkind 1988, 121). Eroavaisuuksista tiedotettaessa tulisi kunnioittaa molempien ryhmien tapoja ja perinteitä sekä samalla oikaista vääriä käsityksiä olemattomista eroavaisuuksista (sama). Tämä käsitysten selventäminen ja mahdollisesti korjaaminen mahdollisimman objektiivisen tutkimusotteen kautta on ollut omassa gradussani kaikkein päällimmäisenä ajatuksena.

2. Mitä ovat skinit?

2.1 Skinheadien historiaa

Birminghamilaisiin alakulttuuritutkijoihin kuuluvan John Clarken mukaan 1960-luvun lopulla alkoi Lontoossa työväen kansoittamissa kaupunginosissa näkyä skinejä (Clarke 1973, 12-13). George Marshallin mukaan taas skinien näköisiä henkilöitä liikkui modien piireissä jo vuonna 1964. (Marshall 1994, 8). Skinhead alakulttuurin juuret ovat osittain Britanniassa 1960-luvulla esiintyneessä mod-alakulttuurissa (Brake 1980, 76 ref. Perho 200, 10). Skinityyliin on vaikuttanut myös jamaikalaisien "rude boysit", jotka viettivät aikaansa mm. samoissa tanssipaikoissa kuin skinit (Knight 1982, 10). Skinien mielestä modien tyyliä oli liikaa feminiiniä hienostelua, joka oli liian kaukana skinien edustamasta työväenkulttuurista. Skinit halusivat myös käyttää vaatteita, jotka eivät hajoaisi niin helposti tappeluissa, siksi eräänlaiset pilottitakin tapaiset takit, farkut, kovakärkiset työkenkät ja lyhyt tukka sopivat hyvin skinien vaatetukseksi (Knight 1982, 10). Lyhyt tukka sopi skineille myös sen vuoksi, koska hipeillä oli pitkät hiukset (ja skinithän olivat melko lailla hippejä vastaan). Tämä "ilkeä" ulkoasu oli skineille jotain sellaista, jota haluttiin tietoisesti ylläpitää ja kultivoida (Knight 1982, 13).

Skinien käyttäytymisessä oli jo alussa melko lailla aggressiivisia piirteitä, ja Skinhead-alakulttuurille luonteenomaisia piirteitä ovat alusta saakka olleet korostettu maskuliinisuus, kovuus ja väkivaltaisuus (Puuronen 2001, 11). Vaikka jo 60-luvun alusta asti jalkapallo-otteluissa on ollut väkivaltaisuuksia, niin skinien ilmaantuminen jalkapallopeleihin riehumaan oli melko häiritsevää urheiluseuroille ja pelien järjestäjille. Tähän vastattiin usein lisäämällä virkavallan määrää paikan päällä, joka johti tietysti lisääntyviin rettelöihin. (Knight 1982, 17). Vaikka skineillä ei alussa ollutkaan ongelmia paikallisten mustien (rude boys) kanssa, niin sama ei koskenut Aasiasta tulevia maahanmuuttajia, jotka usein joutuivat skinien hyökkäysten kohteeksi (Knight 1982, 20). Ilmiö ei silti ollut pelkästään skinejä tai valkoisia koskeva, sillä kuten George Marshall sanoo, (Marshall 1994, 38.) niin kreikkalaiset että länsi-intialaiset nuoret tekivät näitä hyökkäyksiä aasialaisia vastaan. Aasialaiset olivat erilaisen ihonvärinsä vuoksi helppo syytösten kohde maassa, jossa monet perinteiset massateollisuuden työpaikat olivat alkaneet hupeta ja asunnoista alkoi olla pulaa (Marshall 1994, 39). Länsi-intialaisilla taas oli ollut jo aikaa sulautua paremmin brittiläiseen yhteiskuntaan, ja olihan heillä reggae-musiikki yhteistä skinien kanssa, joten suurempia ongelmia heillä ei skinien kanssa ollut, vaikka omasivatkin tumman ihonvärin (sama).

Media luonnollisesti huomasi asiaan liittyvien skinien osuuden varsin hyvin, ja koska tätä skiniaatteen aspektia painotettiin ja paisuteltiin, niin tästä seurasi että entistä väkivaltaisempia henkilöitä tuli skinien pariin (sama).

Skinien tyyliä voidaan pitää myös eräänlaisena valkoisuuden puolustuksena, samoin kuten rastoja mustien puolustajina, ja skinheadismi onkin tavallaan pakoa valkoiseen etnisyyteen. (Knight 1982, 32). Yleisesti voidaan todeta, että rasistiset vitsit ja ajatukset eivät ole sen yleisimpiä skinien, kuin muunkaan työväenluokkaisten porukoiden keskuudessa. Tämä ei tietysti tarkoita, etteikö se olisi vaarallista, mutta oleellista on huomioida rasismien kietoutuneisuus koko työväenkulttuuriin, ei vain skinien keskuudessa. (Knight 1982, 33).

Skinien suhtautuminen kaikenlaisiin auktoriteetteihin, eli vanhempiin, poliisiin ja kouluun ei ollut erityisesti tai yksinomaan skineille ominaista. Se kumpusi suoraan perinteisestä työväenkulttuurista, eli koulusta ja poliisista ei pidetty. Skiniksi ryhtyminen ei myöskään tarkoittanut välirikkoa perheen kanssa, sillä äidit usein pitivät pojan lyhyttä tukkaa siistinä ja isät pitivät poikien ulkoasua työväenluokkaisena. (Knight 1982, 21). Skineistä useimmat pitävät/pitivät itseään reilumpina ihmisinä kuin soul-pojat (soul boys), työläisempinä kuin mitä punkkarit ovat, sekä kovempina kuin modit. (Knight 1982, 28)

Vuosina 1972-1976 skinit olivat määrällisesti hieman vähentyneet, eikä monia skinejä tuolloin katukuvassa näkynyt. Kesällä 1976, jolloin uusi nuorisokulttuuri, punkkarit tulivat esiin, niin skinit ilmaantuivat takaisin katukuvaan. Punkkarit kiistelivät tedien kanssa, ja "vanhat traditionalistiskinit" puolustivat tedejä, kun taas uudet skinit, jotka halusivat näyttää rajummilta ja anarkistisimmilta kuin punkkarit, suojelivat myös näitä. Tässä vaiheessa, kun skinit alkoivat olla entistä väkivaltaisempia, ja väkivalta summittaisempaa, myös hakaristejä alkoi ilmaantua skinien univormuihin. (Knight 1982, 24).

Tästä uudesta skinien ilmentymästä ei Knightin mukaan (Knight 1982, 25) voida edes puhua uudelleentulemisesta (revival), koska politiikka ei ollut kuulunut alkuperäisille skineille, jotka olivat oikeastaan vältelleet koko aihetta. Revival ei myöskään käsitteenä toimi, jos vanha "suuntaus" on jo kokonaan melkein kadonnut. Englannissa äärioikeistolainen National Front on eräs pääsyyistä politiikan tulemisesta skineihin (Marshall 1994), sillä NF yritti parhaansa hyödyntää skinejä omien poliittisten intressiensä ajamisessa, jolloin taas näistä ideoista kiinnostuneita ihmisiä alkoi tulla skinien riveihin, ja loppujen lopuksi politiikkaa ei voinut enää pitää erillään koko skiniaatteesta.

Uudelleentuleminen skinien suhteen tarkoitti uutta tyyliä, erilaista pukeutumista ja käyttäytymistä, erilaisia asenteita, kuin mitä skiniliikkeen alussa oli. (sama). Alakulttuurit ovat usein silti täynnä ristiriitaisuuksia, on ollut jopa mustia skinejä (Knight 1982, 33). Nykyään löytyy varmasti vielä enemmän näitä ristiriitaisia aineksia sisältäviä skini-liikeitä, on olemassa mm. rasismia vastustavia skinejä (sharp-skinejä), sekä homo-skinejä, joista varsinkaan jälkimmäisiä eivät perinteisemmät skinit hyväksy.

1980-luvun alussa skini-kultti levisi Eurooppaan, Pohjois- Amerikkaan, Australiaan, ja jopa melko yllättäviin paikkoihin, kuten Japaniin sekä Etelä- Amerikkaan (Marshall 1994, 141). Osittain tämä leviämisen seurauksena Saksaan, alkoi natsisympatioita omaavia henkilöitä ilmestyä skinien piireihin lisääntyvässä määrin, sillä esimerkiksi juuri entisen itä- Saksan alueella kommunismin vastustaminen sekä vaatimukset yhdistyneestä Saksasta saivat ajatuksina paljon kannatusta (Marshall 1994, 142). USA:n skinit eroavat muista mm. siten, että siellä monet kapinoivat keskiluokkaiset nuoret saattavat käyttää skinien vaatteita niiden shokkiarvon vuoksi, omaamatta silti mitään skinien ideologiasta tai ajatusmaailmasta. Myös fanaattisempien skinien harjoittama väkivalta on USA:ssa aivan toista luokkaa kuin mitä se on ollut esimerkiksi Britanniassa, sillä USA:ssa murhia sekä ampumisia ja pommi-iskuja ei voida pitää niin harvinaisina kuin vanhalla mantereella. (Marshall 1994, 147).

Nykyään George Marshallin mukaan (Marshall 1994, 165.) maailmassa on vielä tuhansia skinejä, ska, punk, reggae ja oi-musiikki ovat vielä elossa, vaikkakin melko syrjässä mainstream-yleisöltä. Kuitenkin melko selvästi näyttää siltä, että liike on parhaat päivänsä nähnyt 1960 ja 1970 lukujen vaihteessa, eikä niihin aikoihin ole enää paluuta.

2.2 Skinit Suomessa

Suomeen ja muihin Pohjoismaihin sekä keski-Eurooppaan skinit tulivat 1970-luvun lopussa, jolloin talouskriisi sekä työttömyys olivat ajankohtaisia (Perho 2000, 14). 1980-luvun alussa lehdistö käsitteli skinien suorittamaa vietnamilaisten ahdistelua sekä yhteyksiä uusnatseihin (Puuronen 1996, 15 ref. Perho 2000, 15). Lähteenmaan mukaan (Lähteenmaa 1991, 28) skinheadien kulttuurin elinvoimaisuus on kiinnostavaa, vaikka sitä ei ole markkinoitu kaupallisesti, ja he rekrytoivat jäseniä jotain muita kanavia pitkin. Nämä muut kanavathan viittaavat pääasiassa musiikkiin, joka tuntuu olevan ehkä se tärkein keino skiniaatteen levittämisessä.

Puurosen mukaan (Puuronen, 2001, 14) Suomen skinien ulkoinen olemus noudattaa skinien 60-luvulla omaksumaa tyyliä, johon Puurosen mukaan kuului erittäin lyhyet hiukset tai kalju, pilottitakki, farkut tai maastokuvioidut metro-camo housut ja maihinnousukengät. Itse näkisin että skinien tyyli oli 60-luvulla huomattavasti vaihtelevampi kuten Knightin (Knight 1982) ja Marshallin (Marshall 1994) kirjoituksista voi huomata. Suomalaiset skinit omivat ehkä enemmän tämän "toisen aallon" skinien vaatetuksen, mutta tässäkin asiassa on suuresti vaihtelua. Omilla haastateltavillani ei kaikilla ollut näitä yksinkertaisia ja stereotyyppisten mukaisia vaatteita, vaan muita, melko "normaalin" näköisiä vaatteita, joita asiasta tietämättömät eivät edes tunnista skinien tyyliin kuuluviksi vaatteiksi.

Suomen kuten muunkaan maailman skinit eivät ole yhtenäinen ryhmä. Äärioikeistolaisten White Power-skinien lisäksi löytyy maltillisempia oikeistolaisia skinejä ja skinejä jotka ovat mukana melkein päältä asti musiiikin vuoksi (Puuronen 2001, 14). Suomalaisen skineiden synty ajoittuu talouslaman vuosiin ja se kehittyi yhteiskunnassa, jossa erityisesti nuoret olivat pettyneitä poliittisen järjestelmän kykyyn ja haluun luoda nuorille työpaikkoja ja turvattu tulevaisuus. Myös useiden vanhempien ihmisten luottamus mahdollisuuteen vaikuttaa poliittisen järjestelmän kautta on hyvin heikko. (Puuronen 2001, 15).

3. Skinejä koskeva aiempi tutkimus

Skinheadeja on ollut Suomessa jo 1980-luvulta lähtien, mutta heitä ole tutkittu paljoakaan. Sini Perhon mukaan (Peho 2000,15) Suomessa skinejä on varsinaisesti tutkittu vasta 1980-luvun lopusta lähtien, ja skinhead-alakulttuurin leviäminen lähes koko Suomen kattavaksi on luonnollisesti lisännyt tutkimuksia, vaikka edelleenkin niitä on melko vähän (Perho 2000, 15).

Itse huomasin että juuri Sini Perho on eräs näistä harvoista suomalaisista aiheeseen tutustuneista henkilöistä. Perhon lisäksi löytyy silti myös muita Joensuulaisia tutkijoita, jotka ovat aihetta käsitelleet. Esimerkiksi Vesa Puurosen toimittama "Valkoisen vallan lähettiläät" kirja kertoo tutkijoiden kokemuksista, jotka ovat olleet mukana vuonna 1998 käynnistyneessä EXIT-projektissa, jossa tutkijat sekä nuorisotyöntekijät ovat yhdessä lähteneet hakemaan syitä ja ratkaisuja rasismille. Projektissa pyritään edistämään skinhead-nuorten elämänhallintaa ja ehkäisemään rasismia, erityisesti nuorten rassistista käyttäytymistä. Projektin on määrä päättyä vuoden 2002 lopussa. Kansainvälisestikin skinejä ei ole kovin paljoa tutkittu, kuuluisimpina aiheeseen perehtyneitä voidaan pitää mm. John Clarkea, Tore Bjorgoa, Nick Knightia sekä George Marshallia, mutta myös nuorisokulttuuritutkimuksissa on skinejä jonkin verran sivuttu.

3.1 Nuorisokulttuuritutkimus

Skinejä on useasti aikaisemmin tutkittu juuri kulttuurikäsitteen kautta, ja 1980-luvulla koko pohjoismaista nuorisotutkimusta nousi hallitsemaan ns. birminghamilainen viitekehys. Birminghamilaiset nuorisokulttuuritutkijat tutkivat nimenomaan nuorten ns. näkyviä alakulttuureita, kuten tedit, modit jne. Heidän oletuksensa mukaan näissä alakulttuureissa "ratkottiin" kuvitteellisesti ja symbolisella tasolla nuorten luokkaemokulttuurien, käytännössä työväenkulttuurin ongelmia. (Lähteenmaa1991, 4). Suomeen tätä lähestymistapaa ei voinut aivan suoraan tuoda, sillä Suomen nuorten alakulttuurit eivät kumpua luokkapohjaisista emokulttuureista (sama). Eräänlaisena vastauksena ja vaihtoehtoisena ajatuksena tähän edelliseen kohtaan, on Thomas Ziehen viitekehys. Ziehen mukaan myöhäismodernit nuoret ovat entistä narsistisempia, ja koska nuoret ovat kasvaneet entistä epävarmemmissa oloissa eläneiden vanhempien lapsina, niin nuoret ovat erityisen haavoittuvia läheisyyden tarpeissaan, joka on samanaikaisesti viritetty korkeammalle tasolle. Tämä "viritys" ilmenee mm. niin, että nuoret yrittävät entistä epätoivoisemmin tavoitella huomiota ja hyväksyntää itselleen. (Lähteenmaa 1991, 5).

Moraalisen paniikin aikana, jolloin yhteiskunta siis löytää itselleen syntipukin vallitseviin ongelmiin tai meneillään olevaan laajempaan arvojen muutokseen, kohdistuu usein juuri alakulttuureihin. Alussa moraalinen paniikki kohdistui yleensä työläis-nuoriin, mutta aivan eri tasoisesta ”paniikista” voitiin puhua vasta skinien ilmestyessä muiden jalkapallohuligaanien joukkoon Britanniassa (Hall, Jefferson, 1976, 72) 1960-luvulla moraalinen paniikki sai uuden ”vihollisensa” keskiluokkaan kuuluvien nuorten piiristä, jolloin yleistä ilmapiiriä luonnehti aivan uudenlainen sallivuus, kokeilu sekä uudet vallitsevaa järjestystä kritisoiva vaihtoehtoinen ideologia. Nuoret nähtiin nyt aiemmasta poiketen aktiivisina vanhaa järjestystä rikkomaan pyrkivänä ryhmänä. (Hall, Jefferson, 1976, 72). Moraalinen paniikki kuitenkin laantui siinä vaiheessa, kun vastakulttuurit alkoivat sada entistä vakiintuneempia muotoja, ja kun muita poliittista tyytymättömyyttä ilmentäviä ryhmiä alkoi esiintyä, kuten tapahtui esimerkiksi työväenluokan organisoituessa aikaisempaa paremmin. (Hall, Jefferson, 1976, 74).

Arto Noro on puolestaan sanonut, että tyyppillistä myöhäismodernia sosiaalisuutta, yhteisöllisyyttä leimaa tietynlainen "keveys", eli enää yhteisöihin ei sitouduta totaalisesti ja koko persoonalla, vaan "kevyesti", vain osalla toimijan minää (Lähteenmaa 1991, 5).

Nuorisokulttuuritutkimuksessa siis on tutkittu juuri näkyvimpiä ala- ja vastakulttuureja, eli sellaisia kuten skinit, punkkarit ja hipit. Kaikessa eksoottisuudessaan tämän tyyppisten nuorten ryhmät viestittävät selkeimmin nuorisokulttuurin eroavaisuutta aikuiskulttuurista. (Lähteenmaa 1991, 24). Tämä käsitys ja lähtökohta on mielestäni hieman harhaanjohtava, sillä skinhead aate ei ole siinä mielessä pelkästään nuorten juttu, kuin mitä esim. punk- aate on. Esimerkiksi haastattelemieni skinien iät olivat 23-33 väliltä, joten ei voi aivan nuorisosta puhua. Lähteenmaan tutkimuksessa hän oli haastatellut kahta 18-vuotiasta, kahta 15-vuotiasta sekä yhtä 22-vuotiasta skinää. Mielestäni kovin nuorten henkilöiden haastattelemisen saattaa vahvistaa kenties liikaa oletusta skinhead-aatteen nuorisoliike leimasta. Totta on silti, että usein vanhemmat skinit eivät viitsi tai uskalla niin helposti lähteä mukaan haastatteluihin median skineille antaman ikävän julkisuuden vuoksi.

Useita nuorisokulttuureja on tehty tunnistettavaksi kiinnittämällä huomiota erilaisiin objekteihin, esimerkiksi skineistä kirjoitettaessa lehdistössä täytyy aina mainita armeijakengät, pilottitakit tai kaljut päät (Hall, Jefferson, 1976, 54). Mutta vaikkakin näkyviä, niin nämä ulkoiset asiat eivät itsessään vielä tee käyttäjästä ”tyylin mukaista” (sama).

Kuten jo aiemmin mainitsin, niin tämä nykyinen skineys, ainakin siten kun se itselleni tuli vastaan, on jotain melko lailla erilaista kuin mitä se on ollut 1960-luvun lopulla ja 70-luvun alussa. Arto Noron "kevyttä osallistumista" aatteeseen ei voida kuitenkaan pitää ainakaan skineihin vahvasti liittyvänä käsitteenä, sillä ainakin omat haastateltavani tuntuivat olevan melko lailla "henkeen ja vereen" skinejä. Totta on silti, että ns. "tyyli" ja ulkoinen olemus oli aineistossani joillekin haastateltaville tärkeä, joka voisi nopeasti tarkasteltuna kertoa jotain joko henkilöiden tai itse aatteen pinnallisuudesta, mutta tosiasia on että haastateltavien skineys olisi jotain hyvin perustavanlaatuista, sekä kokonaisvaltaisesti haastateltavien elämään vaikuttava asia.

3.2 Peter Marsh, Elisabeth Rosser & Rom Harren tutkimus nuorison ongelmista jalkapallo-otteluissa sekä kouluissa

Marsh, Rosser sekä Harre ovat tutkineet väkivaltaa jalkapallopeleissä sekä anarkiaa kouluissa, ja todenneet, että hyvinkin kaaosmaiselta vaikuttavan käyttäytymisen taustalla on löydettävissä eräänlaisia rakenteita sekä sääntöjä, jotka siis ohjaavat ja jäsentävät jalkapallohuligaanien toimintaa otteluissa (Marsh, ym. 1978). Kirjoittajat myöskin huomauttavat, että monilla nuorilla eräänlaisena keskeisenä kysymyksenä ja heidän käyttäytymiseensä vaikuttavana asiana on se, että kohdellaanko heitä kunnioittaen ja itsenäisenä, vai alentavasti ja halveksuen (Marsh, ym. 1978, 35). Nuoret ovat myös hyvin herkkiä havaitsemaan kaikkea, mikä voisi antaa vastauksen tähän kysymykseen (sama). Kirjoittajat huomauttavat myös, että erilaisten alakulttuurin ilmentymien, kuten skinien, modien tai rokkareiden käsitys omasta sosiaalisesta järjestyksestään, olivat hyvin samankaltaisia, ja että kaikkiin edellä mainittuihin kohdistettiin samankaltaista "moraalista paniikkia" (Marsh, ym. 1978, 125). Eräänlaisena päähuomiona kirjoittajilla on ajatus, että nuoret kokevat oman elämänsä eräänlaisena kamppailuna oma sta henkilökohtaisesta ihmisarvostaan sellaisessa sosiaalisessa ympäristössä, joka ei anna tähän kovin hyviä mahdollisuuksia. Siksi he ovat tavallaan pakotettuja luomaan oman vaihtoehdoisen (usein virallisen yhteiskunnan kannalta ikävän ja vahingollisen) järjestyksensä. (Marsh, ym. 1978).

3.3 Sini Perhon tutkimus suomalaisista skineistä

Sini Perho on tehnyt tutkimuksen nimeltä "Skineyden äärellä", jossa Perho tarkastelee skinhead-alakulttuurista kiinnostuneiden joensuulaisnuorten alakulttuuriin kuulumista ja heidän sen puitteissa tekemiään asioita, sekä sitä millaista heidän skineytensä on nyt ja millaisia vaiheita siinä on ollut ennen nykyhetkeä ja millaista se on mahdollisesti tulevaisuudessa. Tutkimusmenetelmänä Perho on

käyttänyt kvalitatiivista teemahaastattelua. Haastateltavat ovat 13-17-vuotiaita tyttöjä ja poikia, jotka ovat tutkimuksen toteuttamishetkellä kiinnostuneita skinhead-alakulttuurista. (Perho 2000, 3).

Perho on lähtenyt liikkeelle ajatuksesta, että näiden nuorten ”skineys” on erilaista kuin pitempään alakulttuurissa mukana olleiden. Hän on lähestynyt tutkimusongelmaa initiaation käsitteeseen kuuluvan vaiheistuksen avulla seuraten skinhead-alakulttuurista kiinnostumista alustavasta kiinnostumisesta kohti nykyhetkeä. Perho on tarkastellut skineyden rinnalla haastateltujen nuorten harrastuksia ja kavereita. Nuorilla on skinejä kohtaan joko positiivinen asenne tai sitten asia on jäänyt lepäämään ja irrottautuminen ns. nuorison yleiskulttuurista kohti skinhead-alakulttuuria on alkanut. Skinhead alakulttuuriin liittyviä elementtejä, joita ovat rasistinen aate, toiminta ja ulkoasu, haastatelluilla nuorilla on, mutta vahvemmin vain kahdella. Aatteellisuus on myös melko kevyttä ja nuoret eivät koe kuuluvansa ”oikeiden” skinien ryhmään. He ovat tutkimuksen toteuttamishetkellä skini-alakulttuurissa mukana omassa vertaisryhmässään. (Perho 2000, 3-4).

Perhon mukaan Birminghamilainen näkemys alakulttuurin työväenluokkaisuudesta ei tutkimuksen mukaan pitänyt paikkaansa. Haastateltavien tausta oli heterogeeninen, mutta yli puolet vanhemmista oli alempia tai ylempiä toimihenkilöitä. Birminghamlaisten tarkastelemaa vastakulttuurisuutta haastateltavien kannoista kuului vähän, eli he vastustivat ulkomaalaisia ja muita erilaisia, eivät suoranaisesti valtakulttuuria, yhteiskuntaa tai esimerkiksi ulkomaalaispolitiikkaa. (Perho 2000, 90).

Tutkimuksessa haastatellut nuoret olivat ala-asteella kuulleet ensimmäistä kertaa skineistä. Median vaikutus oli suuri tämän ensimmäisen kiinnostumisvaiheen aikana. Toinen eli siirtymävaihe sijoittui haastateltavien nykyhetkeen. Olennaista tässä vaiheiden erottelussa oli nimenomaan ”skineys”, ei ikä tai jokin muu tekijä. Kaikki haastateltavat tekivät eroa itsensä ja ns. oikeiden skinien välillä, eli nuoret olivat mukana alakulttuurissa, mutta eivät varsinaisina jäseninä, vaan omissa vertaisryhmissään. (Perho 2000 90-91).

Kaikkien haastateltavien skinhead-alakulttuurin mukainen toiminta oli pitkälle samanlaista. Ulkoasun muuttuminen oli yhtä lukuun ottamatta kaikille haastateltaville tärkeä etappi skinhead-alakulttuurista kiinnostumisessa. Toiminta oli myös merkittävä osa skinhead-alakulttuuria. Haastatteluissa keskusteltiin skinimusiikin kuuntelemisesta, tappelusta ja väkivallasta sekä muista asioista, joita haastateltavat tekivät kavereidensa kanssa. Kaikki haastateltavat hyväksyivät väkivallan käytön, useimmat katsoivat väkivallan olevan sallittua ”päänaukomiseen” vastattaessa,

osa hyväksyi sen vain itsepuolustuksena. (Perho 2000, 92). Väkivallan kohteet olivat myös suhteellisen rajattuja, se ei saanut kohdistua kehen tahansa.

Keskeisenä osana skinhead-alakulttuuria on aate, jonka kautta myös toiminta pitkälti selittyy. Haastateltavat määrittivät aatetta yksisanaisesti ja suppeasti, eikä aatetta tai siitä kiinnostumista juuri perusteltu. Haastatteluissa esiintyi me ja muut -vastakkainasettelua liittyen ”meihin”, suomalaisiin ja ”muihin”, ulkomaalaisiin, anarkisteihin, punkkareihin ja lökäpöksyihin. Haastateltavien kommentit ilmentävät jokseenkin kevyttä aatteellisuutta, joka ei perustu omakohtaisiin negatiivisiin kokemuksiin ulkomaalaisista tai laajempaan tapaan ymmärtää maailmaa. (Perho 2000, 93).

Tutkimuksen nuoret eivät myöskään olleet varmoja ”skinihommien” jatkumisesta tulevaisuudessa, vaan he viittasivat lähinnä siihen, että ajattelu ja aate säilyvät, eli tulevaisuudessa suhtaudutaan negatiivisesti ulkomaalaisiin ja ”muihin erilaisiin” sekä heidän elämiseensä Suomessa. Ulkoasu sen sijaan säilyi varmuudella vain yhdellä tai kahdella haastateltavalla. (Perho 2000, 95).

3.4 Tore Bjorgon tutkimus Skandinavian äärioikeistosta

Norjalaisen Tore Bjorgo on tutkinut rasistista äärioikeiston harjoittamaa väkivaltaa Skandinaviassa, ja on Perhon kanssa hieman eri linjoilla sen suhteen, että, miksi nuoret liittyvät rasistisiin ryhmiin. Bjorgon selityksen mukaan skiniryhmään liittymisen taustalla näyttäisi olevan sosiaaliset suhteet, ja monet nuoret ovatkin Bjorgon mukaan löytäneet tiensä skinien pariin juuri ystävien, sisarusten ja muiden sukulaisten kautta. (Bjorgo 1997, 207.) Lisäksi eräät nuoret olivat liittyneet skineihin, koska he hakivat näin ystäviä sekä kavereita, ja jotkut myös hakivat skineistä turvaa koulukiusaajilta (Bjorgo 1997, 203-204). Bjorgon mukaan monien skinien perhetaustat ovat sellaisia, että isä on ollut poissa, jolloin skinien voidaan ajatella etsivän ryhmästä perheen tai isän korvikkeita (Bjorgo 1997, 205-206). Yhteisön- ja ryhmän solidaarisuus ovat siis Bjorgon mukaan (Bjorgo 1997, 50) tärkeimmät ”houkuttimet skinheadien piireissä, ja oman graduni aineistosta löytyi selkeästi myös tämä solidaarinen puoli, joka ei kuitenkaan kattanut kaikkia skinejä, vaan ainoastaan pienempiä kaveripiirejä. Ryhmään vaikuttava konformisuuden paine oli myös eräs merkittävä tekijä, kun tutkitaan väkivaltaan johtaneita syitä (Bjorgo 1997, 50).

Toisen vaihtoehtoisen syyn skineihin liittymiselle löytyy Bjorgon mukaan erilaisista ideologisista ja poliittisista tavoitteista sekä yhteiskunnallisista olosuhteista. Bjorgon mukaan skineyteen

keskeisesti liittyvät ajatukset, kuten valkoinen rotu, luonnollisuuden idea, viha ja rasismi, ovat helposti omaksuttavissa ja yksinkertaisia selityksiä maailman toiminnalle. Pakolaispolitiikan ja työttömyyden aiheuttama katkeruus voi olla syynä skineihin liittymiseen, kuten myös pettymys poliittiseen järjestelmään. Bjorgo löytää myös laajemmalti nähtävissä olevaan ideologisen ilmapiirin koventumiseen, militarisoitumisen ja uusliberalististen arvojen tunkeutumiseen yhteiskunnan kaikille osa-alueille. (Puuronen 2001, 16)

Bjorgo löytää vielä kolmannen tekijän skineihin liittymiselle, eli yksilölliset tekijät, joita ovat mm. seikkailunhalu, tylsyyden karkottaminen, hiustyyli, pukeutuminen sekä musiikin maku. Osa skineistä haluaa ulkoasullaan ja käyttäytymisellään provosoida ympäristöönsä ja suojata maskuliinisuuttaan, ja nuoriin miehiin saattaa vedota skineiden aggressiivisuus, juominen ja ruumiin muokkaaminen. (Bjorgo 1997)

Omaan graduuni myös hieman liittyen Bjorgo huomauttaa, että esimerkiksi väkivaltaan syyllistyvät henkilöt usein pyrkivät välttämään itselleen vahingollisia termejä, ja väkivallantekijä mielummin puhuukin ehkä vaikkapa "kamppailusta" tai "sodasta" yms (Bjorgo 1997, 17). Näin väkivaltaan syyllistyneet henkilöt yrittävät kontekstualisoida tekonsa siten, että ne voisivat saada oikeutuksen, tai että niiden negatiiviset moraaliset konnotaatiot tulevat siloitelluksi (Bjorgo 1997, 17-18). Bjorgo ei kuitenkaan lähde tätä aspektia sen enempää kehittelemään. Hän viittaa kuitenkin myös Katrine Frangenin tekemään tutkimukseen norjalaisista skineistä, jossa tutkija pohtii väkivaltaa, ja toteaa, että skinheadit ovat niin väkivallantekijöitä, kuin myös välillä sen uhreja (Bjorgo 1997, 46). Omat haastateltavani myös huomauttivat itse joutuneensa väkivallan kohteeksi, mutta tätä eivät ihmiset heidän mukaansa usein usko. Bjorgon mukaan on silti tavallaan tosiasia, että turvapaikanhakijat kuluttavat resursseja, kuten asuintaloja sekä sosiaalipalveluja, ja ovat näin ollen kilpailemassa (tai ainakin siten heidät käsitetään) suoraan esimerkiksi työttömien kanssa erilaisista eduista (Bjorgo 1997, 88).

3.5 Michel Wieviorkan tutkimus rasismista

Ranskalainen tutkija Michel Wieviorka, jonka mukaan skineiden uusi nousu 1970-luvun lopun Englannissa liittyy taloudellisen laman synnyttämään sosiaaliseen hätään, työttömyyteen ja erityisesti nuorten huonoon tilanteeseen. Wieviorka ihmettelee kuitenkin, että miksi nuoret eivät liittyneet työväenpuolueeseen ja taistelleet siten työttömyyttä vastaan. Vastauksena eräs skini totesi olevansa väsynyt vanhamuotoiseen politikointiin parlamentaarisen järjestelmän puitteissa, joten hän oli hylännyt tämän vaihtoehdon. (Wieviorka 1992, 308 ref Puuronen 2001, 15.)

Wieviorkan mukaan myös monet muut, mukaan lukien vanhemmat ihmiset jakoivat nuorten kanssa tämän perinteiseen politiikkaan kyllästymisen. Skinien kanssa samanaikaisia, poliittisesti vaikuttamaan pyrkiviä, mutta tavanomaisen puoluepolitiikan toiminnan ulkopuolelle jättäytyneitä ryhmiä kuului Eläinten vapautusrintamaan ja joihinkin muihin radikaaleihin eläinsuojelujärjestöihin. (Puuronen 2001, 15). Wieviorkan mukaan massayhteiskunnassa huliganismi, rikollisuus ja väkivaltaisuus saattavat tarjota nuorille miehille mahdollisuuden itsekkyyden hankkimiseen, minkä yhteiskunta heiltä muuten evää (Wieviorka 1992, 309 ref. Puuronen 2001, 16). Toisaalta väkivalta saattaa myös lisätä ryhmän sisäistä koheesiota jolloin sillä olisi näin ollen suora yhteys ryhmän vitalisuuteen (Wieviorka 1995, 110).

3.6 John Clarcken tutkimus skineistä ja jalkapallohuliganismista

Englantilainen John Clarke on myös tutkinut skinejä mm. jalkapallohuliganismin puitteissa. Clarcken liittyy jalkapallon vahvasti työväenkulttuuriin, koska jalkapallossa ilmentyy niin vahvasti eräitä keskeisiä työläisten arvostamia asioita kuten fyysisuus, kamppailu ja ketteryys. Jalkapallo tarjoaa Clarcken mukaan myös eräänlaisen vaihtoehdon ja erilaisen kokemuksen työläisille, jotka usein tekevät hyvinkin säänneltyä ja rutinisoitua työtä. (Clarke 1973, 1-2) Vapaa-aika voi tällöin tarjota työväestölle sellaista valinnan vapautta sekä tilaisuuksia, joita he eivät kohta omassa työssään (Clarke 1973, 5).

Väkivallalla on myös Clarcken mukaan paikkansa työläisten keskuudessa, ja sitä voidaan pitää tavallaan normaalina tai jonain sellaisena joka ei vaadi selitystä (Clarke 1973, 3). Skinit saivat paljon huomiota aikaisemmin 1960-luvun lopussa ja 1970-luvun alussa juuri väkivaltaisen käytöksensä sekä erottuvan "univormunsa" vuoksi. Skinien ilmestyminen katukuvaan voidaan Clarcken mukaan paikantaa erinäisiin sosiaalisiin muutoksiin joita silloin oli käynnissä. Muutoksia tapahtui kolmella tavalla: ensinnäkin "ulkopuolisille" myytiin paljon asuntoja, ja ulkopuoliset olivat usein juuri maahanmuuttajia, mutta myös keskiluokkaisia perheitä. Toiseksi slummialueita alkoi ilmestyä katukuvaan ja kolmanneksi monet perheet muuttivat uloimmille kaupungin laitamille. (Clarke 1973 12-13.) Sosiaaliset muutokset, kuten muutokset yleensäkin, tuovat myös mukanaan aina jotain uutta ja virkistävää, mutta myös traditionaalisten arvojen murenemistä sekä "pyhän järjestyksen" hiipumista, josta vanha yhteiskunta on nauttinut (Clarke, Hall, Jefferson, Roberts 1976, 71).

Näistä muutoksista seurasi, että monet aikaisemmat ihmisten (mm. skinien) tapaamispaikat purettiin, jolloin jalkapallopeleistä alkoi muodostua sopiva tapahtuma ja paikka skineille tavata toisiaan (Clarke 1973, 13). Skinien oma kulttuuri muodostui pitkälti vastalauseena vanhoille traditioille, varsinkin keskiluokkaisille perinteille, jolloin skinheadien kulttuuria voidaan pitää eräänlaisena uudelleenluotuna työväenkulttuurin ilmauksena (Clarke 1973, 16). Samoin voidaan skinien väkivaltaa jalkapallopeleissä Clarken mukaan pitää eräänlaisena mikrotason kamppailuna porvarikulttuuria vastaan.(Clarke 1973, 17) Clarke huomauttaa myös, että usein poliisi poisti skineiltä heidän teräskärkiset saappaansa sekä nitit housuista, ja tähän Clarke huomauttaakin että kyse oli tietysti varotoimenpiteistä väkivallan estämiseksi, mutta välillä myös suoranaista ja tietoisesta alentamisesta (sama).

Clarke varoittaa myös siitä, että luomalla eräänlaisen populaarin stereotypian tyypillisestä jalkapallohuligaanista, saattaa olla ennalta arvaamattomia seurauksia, kuten se että alkuperäinen ilmiö tai stereotyyppien kohde alkaa käyttäytyä kuten häneen liitetyt ennakkoluulot "vaativat" (Clarke 1973, 18) Toisaalta myös huligaanien joukkoon saattaa väärin ennakkoluulojen vuoksi eksyä sellaista ihmisainesta, jotka ovat juuri sellaisia mitä stereotyyppiat pahimmillaan kuvaavat, eli väkivaltaisia, irrationaalisia ja antisosiaalisia (sama).

4. Tutkimuksen teoreettinen tausta

Omaa metodista lähestymistapaani on melko vaikea sijoittaa yksiselitteisesti johonkin yhteen suuntaukseen. Tarkastelen gradussani haastateltavien tuottamia selontekoja siten, kuin Richard Buttny on selontekotutkimusta tehnyt. Buttnyn edustama selontekotutkimus voidaan paikantaa niin keskusteluanalyysin kuin diskurssianalyysinkin traditioon. Molemmat suuntaukset ovat löydettävissä Buttnyn edustamasta tutkimustavasta, mutta koska itse en keskity niinkään yhteistoiminnallisuuteen, vaan tarkastelen periaatteessa enemmän merkityksiä, graduni voidaankin ehkä sijoittaa enemmän diskurssianalyysin puolelle.

Näiden sukulaistraditioiden rajat ovat usein melko vaikeasti paikannettavissa, mutta olennaisinta on se, että näkökulma jonka tutkija valitsee, on yhtenevä tutkimusintressien sekä tutkimuskysymysten kanssa. Liian tarkka teoriaperinteiden rajojen tarkastelu ei kannata, eikä niitä edes usein pystytä lopullisesti lyömään lukkoon. Myös Arja Jokisen mukaan (Jokinen ym. 1999, 37) diskurssianalyysiä, keskusteluanalyysiä, retoriikkaa, semiotiikkaa tai etnografiaa ei ole selvärajaisina missään. Sen sijaan on erilaisia tulkintoja eli konstruktioita siitä, mitä kutsumme esimerkiksi diskurssianalyysiksi tai etnografiaksi (sama). Kuitenkin voidaan ajatella kaikkien näiden edellä mainittujen suuntausten ammentavan sosiaalisesta konstruktionismista, jota voidaan pitää myös oman graduni teoreettisena viitekehystenä.

Tutkimuksessa havaintoja tarkastellaan siinä mielessä aina johtolankoina, että niitä tarkastellaan vain ja ainoastaan tietystä, eksplisiittisesti määritellystä näkökulmasta (Alasuutari 1994, 69). Muuten tutkimuksen tekeminen saattaisi hankaloitua melko lailla, varsinkin kuin on kyse laadullisesta tutkimuksesta joka usein pyrkii tavoittamaan aineiston pienempiä nyansseja, jotka eivät aina heti ole ”valmiina” näkyvillä. Myös laadullisessa tutkimuksessa, jota tehdään postmodernin kielellisen käänteen hengessä, täytyy tutkijan huolellisesti miettiä näkökulmaa, jonka kautta hän tutkimusta tekee, koska muuten hän saattaa ajautua loputtomaan tulkintojen virtaan. Alasuutarin mukaan (Alasuutari 1994, 69) tällaista erityistä näkökulmaa nimitetään teoreettiseksi viitekehykseksi.

Teoreettinen viitekehys määrää sen, millainen aineisto kannattaa kerätä ja millaista menetelmää sen analyysissä käyttää, tai päin vastoin aineiston luonne asettaa rajat sille, millainen tutkimuksen teoreettinen viitekehys voi olla ja millaisia metodeja voi käyttää (Alasuutari 1994, 74). Luonnollisesti myös huolellisesti laaditut (ja korjatut) tutkimuskysymykset auttavat tutkijaa

löytämään edes hivenen ”rakennetta” aineistoonsa menettämättä silti kosketustaan aineiston ”omaan ääneen”. Gale Miller huomauttaa kirjassaan (Miller 1997, 9) että Wittgenstein väittää ryhmien historian olevan parhaiten ymmärrettävissä, kun analysoidaan sen jäsenten kielellisiä käytäntöjä. Uskoisin, että itse ryhmästä ja sen nykyisyydestäkin voidaan saada jotain mielenkiintoista irti, jos tutkitaan sitä miten sen jäsenet puhuvat.

4.1 Sosiaalinen konstruktioismi

Sosiaalinen konstruktioismi ei ole mikään tutkimuksen tekemisen metodi, vaan se on pikemminkin taustalla oleva teoreettinen viitekehys. Esimerkiksi diskurssianalyysi, retoriikka, keskusteluanalyysi, semiotiikka ja etnografia jakavat sosiaalisen konstruktioismin mukaisen kiinnostuksen sen tutkimiseen, kuinka sosiaalinen todellisuus rakentuu kielenkäytössä ja muussa toiminnassa (Jokinen ym. 1999, 38). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ne jakavat kiinnostuksen tekstien ja/tai puheen tutkimiseen. Tekstejä ja puhetta analysoitaessa olennaista on, että ne otetaan tutkimuskohteiksi sellaisenaan, eli niiden ”takaa” ei pyritä etsimään mitään ”oikeaa” todellisuutta. Itselleni oli jo alusta asti melko selvää, että lähdin gradussani liikkeelle juuri sosiaalisen konstruktioismin kautta, koska tietynlainen hermeneuttinen ote, joka on läsnä myös sosiaalisessa konstruktioismissa, on aina ollut minusta hyvin mielenkiintoinen.

Vaikka kielen ei ajatellakaan heijastavan suoraan todellisuutta, se ei silti tarkoita etteikö tutkimuksella olisi mitään yhteiskunnallista relevanssia. Päinvastoin voidaan ajatella että tarkoitus on rakentaa turhan yksinkertaistavien kuvausten tilalle niitä selitysvoimaisempia kuvauksia siitä, miten sosiaalinen todellisuus on rakentunut ja miten sitä jatkuvasti rakennetaan (Jokinen ym. 1993, 20-21). Eräät konstruktioistisen suuntauksen kriitikot väittävät, että esimerkiksi emansipaatio on mahdollista vasta silloin kuin tajuaa asioiden todellisen tilan, esimerkiksi luokan, sukupuolen tai rasistisen alisteisuuden suhteen (Gergen 1994, 45). Asioiden todellinen tila on läsnä myös tekstissä ja puheessa, ja tiettyihin diskursseihin nojaamalla voimme esittää toimintamme itsellemme suosiolisessa valossa (Burr 1995, 64).

Tämä ”todellisuuden rakentaminen” on jotain sellaista, joka ei liity yksinomaan vain ihmisten puhuessa keskenään tai vaikkapa erilaisiin kirjoituksiin, sillä ”sosiaalinen merkitys” ei ole vain joittenkin erityisten olioiden ominaisuus; se ei ole leima jolla jotkut objektit merkitään. Todellisuus on läpikotaisin sosiaalisesti konstruoitunut, eli se on rakentunut merkitystulkintoista ja tulkintasäännöistä, joiden nojalla ihmiset orientoituvat arkielämässään. (Alasuutari 1994, 51.)

Omassa gradussani tarkastelen sitä mikä haastattelemieni skinheadien puheessa ilmenee ongelmallisena ja millaisia selontekoja he näihin ongelmallisiin asioihin tarjoavat, sekä sitä miten nämä selonteot rakentuvat. Tällaisessa merkityksiin pureutuvaan tarkasteluun sosiaalinen konstruktioismi sopii selkeästi lähtökohtaisesti parhaiten, sillä sen kautta haastateltavien ”ääni” ja ne keinot miten he rakentavat selontekojensa kautta todellisuutta, pääsevät parhaiten esille. Tällaisia suhteellisen marginaalisia ryhmiä on aikaisemmin mielestäni usein kuvattu juuri melko yksinkertaistavien käsittein ja usein myös homogeenisena ryhmänä, mikä ei usein tietysti pidä paikkaansa. Dekonstruktio tarkoittaa Burrin mukaan (Burr 1995, 164) sitä, että tutkitaan esimerkiksi tekstejä, ja tarkastellaan sitä miten ne on konstruoitu esittämään tietynlaisia kuvia ihmisistä sekä asioista. Itse olen myös lähestynyt aineistoani tämän dekonstruktion määritelmän mukaisesti.

Sosiaalisen konstruktioismin mukaan meillä ei ole mahdollisuutta kohdata tutkimaamme todellisuutta ”puhtaana”, vaan aina jostain tietystä näkökulmasta merkityksellistettynä (Burr, 1995, 6). Tällainen ajatustapa on myös melko yhtenevä Friedrich Nietzschen esittelemän perspektivismin kanssa. Vivien Burrin mukaan (Burr 1995, 12) sosiaalisen konstruktioismin voidaan ajatella kumpuavan postmodernismista, ja Nietzschehän luetaan usein juuri ensimmäisiin postmodernisteihin. Nietzsche oli melko jyrkästi kaikenlaista objektivismia vastaan, ja ajatustensa taustalla hänellä oli eräänlainen perspektivismi, jonka mukaan kaikki totuudet ovat totuuksia vain jostain tietystä näkökulmasta, eikä mitään lopullista totuutta ole edes olemassa, sillä kaikki on vain ja ainoastaan tulkintaa. Nietzschen ajattelutapaa on kutsuttu subjektiiviseksi idealismiksi, ja samalla myös tienä epäilyyn ja relativismiin (Kunnas 1981, 54). Nietzsche ei kiellä miellemaailmamme ulkopuolisen todellisuuden olemassaoloa, mutta se kehottaa meitä radikaalisti suurempaan epäilyyn ja vaatimattomuuteen oman itsemme ja ietokykymme suhteen (sama). Kielifilosofina Nietzsche ennakoi niitä 1900-luvun kielitieteilijöitä, jotka korostavat kielen suurta vaikutusta inhimilliseen ajatteluun (Kunnas 1981, 38). Kun sanat synnyttävät vaikutelman, että ne järjestävät, tulkitsevat sekä selittävät todellisuutta, ne oikeastaan virittävät ansan ihmiselle. Ne vaivuttavat uneeen kriittisyyden ja huomiokyvyn ja vievät ihmisjärkeä turvalliseen loogisuuteen ja rationalismiin. Kieli urauttaa näin ajattelun valmiisiin kaavoihin ja synnyttää vaikutelman, että todellisuuden arvoituksellinen luonne olisi tyhjennettävissä selitettävissä. (Kunnas 1981, 39)

Kielen käyttö on käytäntö, joka ei ainoastaan kuvaa maailmaa, vaan merkityksellistää ja samalla järjestää ja rakentaa, uusintaa ja muuntaa sitä sosiaalista todellisuutta, jossa elämme (Jokinen ym. 1993, 18). Käyttäessämme kieltä me toisin sanoen konstruoinme eli merkityksellistämme

”kohteet”, joista puhumme tai kirjoitamme (sama). Tästä alati jatkuvasta prosessista seuraa, ettei sosiaalisen konstruktionismin mukaan ole edes löydettävissä mitään lopullista totuutta. Lopullisen totuuden puute on oikeastaan se perusta, mille sosiaalinen konstruktionismi on rakennettu (Burr 1995, 86).

4.2 Keskusteluanalyyttinen konstruktionismi

Richard Buttny nimittää omaa tutkimussuuntaustaan keskusteluanalyyttiseksi konstruktionismiksi, jonka mukaan hän tutkii sitä, miten selonteot muotoutuvat relevanteiksi vastattaessa kritiikkiin ja mitä selonteot ”tekevät” relevantiksi, kuinka selontekojen sekventiaalisuus toimii ja miten konteksti vaikuttaa puhuttuun. Lisäksi Buttny laajentaa keskusteluanalyyttistä otettaan ottamalla tarkastelun kohteeksi myös emotiot sekä selontekojen taustalogiikan. Näitä kahta viimeksi mainittua voidaankin pitää eniten juuri sosiaalista konstruktionismia edustavina tutkimuksena. (Buttny 1993, 35).

Kiinnostuksen kohteena Buttnyllä ei ole kieli sinänsä, vaan se miten kieltä käytetään sosiaalisessa toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. (Buttny 1993, 35-36.) Keskusteluanalyyttiselle tutkimukselle keskusteluiden vaihdokset ovat erittäin tärkeitä, koska keskustelun alussa sanottu avaa ja ”kutsuu” tiettyjä vastausmahdollisuuksia vastaanottajalta. Näin ollen kaikissa keskusteluissa on sekventiaalisuutta ainakin jollain tasolla, vaikka henkilö ei antaisikaan relevanttia vastausta aiemmin sanottuun, niin tämän relevantin vastauksen puute yleensä huomataan, jolloin saatetaan mm. vaatia eräänlaista selitystä. Tällaista sekventiaalista jatkuvuutta tutkittaessa voidaan katsoa myös ”taaksepäin”, eli henkilön vastauksesta voidaan tarkastella sitä, miten hän aiemmin sanotun ymmärsi. (Buttny 1993, 36).

Buttnyn mukaan alkuperäistä selontekotutkimusta edustavien Scottin & Lymanin (1968) näkemys on melko yhtenevä Garfinkelin laajemman käsityksen kanssa. Periaatteena on että tietyt lausahdukset voidaan nimetä tietyiksi toiminnoiksi niiden sekventiaalisien sijainnin vuoksi. (Buttny 1993, 37). Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ironista huomautusta saatetaan melko helposti pitää kritiikkinä jostain aiemmasta teosta tai omaan persoonaan liittyvästä piirteestä. Lausuttua voidaan pitää selontekona tietysti silloin kun se sanotaan kritisoinnin jälkeen, mutta myös silloin kun puheen avulla yritetään muuttaa jonkin kyseenalaisen tapahtuman merkitystä (Buttny 1993, 38). Garfinkelin mukaan kielen ymmärtäminen ei ole pääasiallisesti lauseiden ymmärtämistä, vaan toimintojen

ymmärtämistä, ja joita siis tulkitaan suhteessa siihen kontekstiin, jossa ne esitetään (Heritage, 1984, 139).

Keskusteluanalyttinen perspektiivi tarkastelee selontekojen struktuurin lisäksi niiden diskursiivisuutta, eli sitä miten selonteot toimivat muokatessaan sekä uudelleen määritellesään ongelmallisia asioita (sama). Omassa gradussani tarkastelen enemmän tätä selontekojen diskursiivista vaikutusta, eli tarkemmin sanottuna sitä, miten haastattelemani skinheadit puhuvat ja määrittelevät itsensä ja muita heihin ryhmänä liitettyjä ongelmallisia asioita. Sekventiaalisuus on myös läsnä siinä mielessä, että selonteot ovat usein tunnistettavissa juuri niiden sijainnin vuoksi, mutta koska aineistoni ei ole ”luonnollista” vuorovaikutusta, ei sekventiaalisuutta voi sen täydessä merkityksessä tarkastella.

Buttnyn edustaman keskusteluanalyttisen konstruktionismin mukaan selontekoja voidaan tutkia myös sen kannalta, että mitä vastaajat tekevät relevantiksi (implisiittisesti tai eksplisiittisesti) ongelmallisen asian tai ympäröivän kontekstin suhteen (Buttny 1993, 44). Eli kun syytöksen voidaan ajatella tavallaan kutsuvan esiin vastaajalta selonteon, niin myös selontekojen voidaan ajatella kykenevän muovaamaan tapahtumia vastaajan näkökulman mukaiseksi (sama). Tämä selontekojen konstruktiiivinen puoli oli siinä mielessä melko olennainen omassa gradussani, koska haastateltavani kokivat useimmat olevansa jatkuvien syytösten ja kritiikin kohteena, ja puhuessaan näistä ”ongelmallisista” asioista he selvästi konstruoivat tapahtumia ja käsitteitä aktiivisesti vastaamaan paremmin omia käsityksiään niistä. Itse en pyrkinyt lähtökohtaisesti arvostelemaan sitä, että kenen näkemykset ovat ”totuudenmukaisempia” kuin toisten, vaan huomioni keskittyi lähinnä siihen millaisena haastateltavat erilaisia asioita näkivät ja miten he niistä puhuivat.

Selontekojen kautta voidaan Buttnyn mukaan tehdä päätelmiä siitä, miten vastaaja näkee ja kokee ongelmallisen asian, eli selonteot toimivat tällöin eräänlaisena kehyksenä vastaajan suhteesta ongelmalliseen asiaan (Buttny 1993, 45). Olennaista on kuitenkin se, että esimerkiksi syytöksen selontekoa antavan henkilön täytyy tavalla tai toisella ottaa huomioon juuri niitä ”faktoja” tai asioiden tiloja, joista alkuperäinen syytös koostui (Buttny 1993, 46). Eli ”syytetty” ei rakenna selontekoaan missään tyhjiössä, vaan hän rakentaa selontekoaan samoista aineksista kuin millainen syytös oli.

Ihmisten moraalinen ja käytännöllinen järkeily nousee meidän yhteisesti jakamistamme kulttuurimme itsestäänselvyyksistä sekä ideologisista olettamuksista. Tämä kulttuurinen systeemi

on ihmisten käyttämän ”taustalogiikan” (Buttny käyttää termiä folklogic) taustalla, eli se kertoo mikä on oikein tai väärin, moraalista tai hyväksyttävää (Buttny 1993, 49). Usein tämä taustalogiikka ei ole eksplikoitua, vaan se on pikemminkin implisiittisesti taustalla (sama). Seurasin omassa gradussani tätä Buttnyn ehdottamaa tietä, tarkastelemalla sitä millainen taustalogiikka on haastateltavien selontekojen taustalla, ja sitä että miten sen avulla selonteot rakennetaan. Tämänkaltainen tarkastelu antaa Buttnyn mukaan (Buttny 1993, 49) tietoa siitä, miten yleiset uskomukset, arvot sekä ideologiat toteutuvat käytännössä.

Se taustalogiikka, mikä on esitetyn syytöksen taustalla, ei sido siihen annettavaa selontekoa. Vastajan selonteossa saattaa olla aivan toisenlainen taustalogiikka, kuin mitä alkuperäisessä syytöksessä oli, eikä ole muutenkaan mitenkään harvinaista, että samasta asiasta esitetään erilaiseen maalaisjärkeen perustuvia selontekoja. (Buttny 1993, 50.) Olennaista on kuitenkin erottaa eräänlainen arkipäiväisen taustalogiikan käyttö erilaisista institutionaalisista taustalogiikoista, joista esimerkkeinä voisi mainita mm. oikeussalin, työhaastattelun tai vaikka terapiaistunnot (Buttny 1993, 51).

5. Aineisto

Päätin kerätä aineistoni laadullisen haastattelun avulla, koska se antaa mielestäni mielenkiintoisemmat ja paremmat puitteet sosiaalista konstruktionismia edustavalle tutkimukselle. Laadullisen haastattelun kautta tutkimuksessa kyetään tavoittamaan monenlaisia nyansseja, joita kvantitatiivisessa tutkimuksessa ei välttämättä edes niin helposti huomattaisi. Haastattelut on tehty yksilöhaastatteluina ja syy tähän on se, että mielestäni haastattelusta tulee tavallaan aidompi, kun vain yksi haastateltava puhuu kerrallaan. Ryhmähaastattelussa on aina se riski, että erilaiset ryhmässä vaikuttavat prosessit vaikuttavat liikaa, jolloin myös yksittäiset haastateltavat alkavat toimia liikaa ryhmänä, esimerkiksi he voisivat alkaa mukauttamaan sanomaansa siihen, mitä he kuvittelevat muiden ajattelevan, tai eivät vaikka uskalla sanoa jotain, koska pelkäävät menettävänsä kasvonsa ryhmän edessä.

5.1 Haastateltavat

Graduni aineisto koostuu kahdeksan skinheadin haastattelusta jotka olen kerännyt vuoden 2002 keväällä. Tarkoitukseni oli aloittaa haastatteluiden kerääminen jo loppusyksyllä 2001, mutta koska en aluksi oikein tiennyt mistä voisin löytää haastateltavia, niin aineiston kerääminen hieman pitkittyi. On varmasti silti aina hankalaa kerätä haastatteluaineistoa, jos kyseessä on eräänlainen tiivis tai suljettu ryhmä. Skinit ovat tunnetusti saaneet erilaisissa medioissa melko tavalla kritiikkiä osakseen, joten he eivät kovin mielellään lähde mukaan minkäänlaisiin haastatteluihin. Lopulta kärsivällisen hakemisen jälkeen pääsin kuitenkin aloittamaan ensimmäisen haastatteluni, ja siitä eteenpäin sain ”lumipalloilmiön” avulla lisää haastateltavia.

Haastateltavat ovat kaikki miespuolisia, ja iältään 23-33-vuotiaita. Haastatteleman henkilöt kokivat kaikki olevansa skinejä, ja he myös liikkuvat ns. skinhead porukoissa. Useimpien ulkoiseen vaatetukseen kuului monien mielestä skineille tyypillisiä vaatteita, kuten pilottitakki sekä maihinnousukengät, mutta osalla oli myös hieman huomaamattomampia vaatteita, joita vain aiheeseen enemmän perehtyneet tietävät pitää skinheadien vaatteina. Haastateltavista kaikki olivat joko ajelleet päänsä kokonaan kaljuksi tai muuten vaan melko lyhyeksi sängeksi.

5.2 Haastattelujen toteuttaminen

Kaikki haastattelut on tehty joko Tampereella tai Porissa, ja olen käyttänyt äänittävää nauhuria haastatteluja tehdessäni. Litteroitua tekstiä tuli noin 45 sivua. Ensimmäiset kontaktini

haastateltaviin sain kahden töissä tutustumieni henkilöiden kautta. Nämä työkaverit tunsivat molemmat yhden skinin, ja he auttoivat minua saamaan kontaktin näihin skineihin. Nämä ensimmäiset kontaktini auttoivat minua puolestaan saamaan muita skinejä haastateltaviksi. Mielestäni haastateltavat olivat silti keskenään jonkin verran erilaisia, eli vaaraa siitä, että kaikki haastateltavat edustaisivat vain tietynlaista skinhead-tyyppiä ei voida pitää aiheellisena oman graduni kohdalla. Toki jotain laajaa yhteneväisyyttä löytyy, esimerkiksi sen suhteen, että kaikki he halusivat (tai suostuivat) tulemaan haastateltaviksi. Kaikki haastateltavat eivät kuitenkaan olleet esimerkiksi kovin puheliaita, osa taas oli, eli onnistuin saamaan mitä ilmeisimmin hieman erilaisia skinejä haastateltavikseni. En kokenut, että haastateltavat olisivat olleet kovin varauksellisia.

Yritin alussa saada haastattelut tehtyä joko kotonani tai haastateltavien luona, mutta tähän haastateltavat eivät suostuneet. Haastattelut on siis tehty sellaisissa ravintoloissa, joissa löytyy jonkinlainen ”rauhallinen” nurkkaus tai loosi, jossa haastattelun pystyy tekemään asiallisesti. Tein haastattelut myös sellaisena ajankohtana (päivällä tai alkuillasta) jolloin ravintoloissa ei ollut montaakaan henkilöä paikalla. Keräämäni aineisto on kerätty teemahaastattelulla, ja olen haastatellut kaikkia skinejä yksitellen. Teemoja olivat mm. henkilön ”tie” skiniksi, käsitys muiden mielipiteistä skineistä, skinheadien toiminnan perustelu ja siitä kertominen, skineiden vaikutus muiden ihmisten suhtautumisessa itseän, skinien julkisuuskuva, julkisuuskuvan mukaisten käsitysten kanssa eläminen, ja lopuksi tulevaisuuden näkymät. Muutama haastateltava olisi halunnut, että haastattelisin muutamaa skiniä kerrallaan, mutta kertoessani ettei tämä ole graduni kannalta mahdollista, niin lopulta nämä ”ujommat” henkilöt suostuivat yksilöhaastatteluun.

Tutkimusaineisto on kerätty siten, että haastateltavat ovat vastanneet teemoittain esittämiini kysymyksiin, ja tällainen väljä kysymysten muotoilu antoi mielestäni haastateltaville suhteellisen runsaasti liikkumatilaa ja käsitellä kutakin teemaa haluamallaan tavalla. Haastatteluiden kesto oli pituudeltaan noin 30-50 minuuttia. Useimmat haastateltavista toivoivat, että haastatteluiden aikana puhutuista henkilöistä ja paikoista ei kirjoiteta niiden oikeilla nimillä. Tämän vuoksi olen muuttanut haastateltavien nimet sekä niiden paikkojen ja henkilöiden nimet joita haastatteluissa esiintyy.

Tutkimuskysymysteni kannalta oli riittävää, että käännän nauhalla olevat haastattelut tekstin muotoon, ilman että olisin litteroinut niin tarkasti, että kaikki tauot olisi kirjattu tarkkaan ylös. Olen kuitenkin ottanut huomioon puheessa ilmenneet selkeät sanojen painotukset ja erittäin hiljaa sanotut kohdat.

6. Analyysimenetelmänä accounts

6.1 Analyysimenetelmän valinta

Aineistoni ollessa kahdeksan litteroitua haastattelua, olisin voinut lähteä analysoimaan aineistoa usealla eri tavalla. Tekstiä voisi lähestyä lukemattomilla eri tavoilla mm. diskurssianalyysin tai keskusteluanalyysin avulla. Tutkimuskysymysteni kautta olennaista omille tutkimusintresseilleni oli kuitenkin juuri haastateltavieni selitykset ja selonteot. Tämän vuoksi aloinkin aluksi tutustumaan mm. Charles Antakin teksteihin. Selityksille on luonteenomaista mm. se, että niiden avulla voi muovata ja haastaa sosiaalisia todellisuuksia ja kertojan on mahdollista esimerkiksi vaihtaa oma tulkintansa asiasta nykyisen tulkinnan tai tulkintojen tilalle. (Antaki 1988, 1-2.)

Aineistoani olisi myös voinut lähestyä esimerkiksi vaikka Harvey Sacksin kehittämän kategoria käsitteen kautta, jonka mukaan ihmiset luokittelevat tietoaan erilaisiin kategorioihin, jotka esimerkiksi omassa aineistossani ilmenevät haastateltavien luokittellessa vaikkapa maahanmuuttajia, tai heidän mielestään ”aitoja” sekä ”epäaitoja” skinejä.

Myös Erwing Goffmanin kasvojen säilyttäminen olisi voinut olla mielenkiintoni kohteena aineistoa analysoidessani, esimerkiksi voidaan ajatella, että syytöksiin vastatessa vuorovaikutusosapuolet saattavat olla enemmän kiinnostuneita omien ja toisten kasvojen säilyttämisestä, kuin selonteon totuudellisuudesta (Buttny 1993, 31). Eli selontekoja olisi myös voinut pitää eräänlaisina välineinä säilyttää vuorovaikutus sujuvana sekä kaikkien osapuolien ”kasvot”.

Vaihtoehtoisesti olisin voinut gradussani seurata äärioikeistolaisia ryhmiä tutkineen hollantilaisen Jaap van Donselaarin viitoittamaa tietä, jossa hän puolestaan käyttää Michael Billigin organisatorista tyypittelyä, uudelleen muotoillen samalla (Goffmanilta alunperin peräisin olevaa) ”front-stage” ja ”back-stage” jaottelua. Tämän mukaan ääriryhmissä usein pyritään esittämään itsestä eräänlainen vaatimattomampi ja ”siistimpi” kuva ulkopuolisille, kun taas ”back-stageen” kuuluu äärimmäisimpien mielipiteiden ja ajatusten esittäminen. Van Donselaarin mukaan juuri ulkoinen paine kuten laista aiheutuvat seuraukset pakottavat nämä ryhmät eräänlaiseen adaptaatio dilemmaan. (Bjorgo 1997, 55.)

Näiden edellä mainittujen mahdollisten menetelmien avulla tulokset olisivat olleet pitkälti eräänlaista halutun kuvan säilyttämiskeinoja sekä siihen liittyviä ongelmia, mutta mielestäni oma lähestymistapani antaa mielenkiintoisempia sekä vaihtelevampia tuloksia.

Toki silti haastatteluja tehdessäni skinit varmasti halusivat esittää itsensä suhteellisen myönteisessä valossa, jolloin itse ehkä edustin heille henkilöä, joka ei vielä tiedä paljoa skineistä, eli laajemmalti ajateltuna haastateltavien voidaan ajatella rakentavan itsestään kuvaa ”muille” sekä yhteiskunnalle, jonka tietous skineistä on kovin puutteellinen. En silti itse painottaisi liikaa julkisuuskuvan rakentamista tai positiivisen kuvan väkisin luomista, sillä haastateltavien puheessa oli myös kritiikkiä skinejä kohtaan.

Luettuani Antakia löysin Richard Buttнын nimen, ja tutustuttuani hänen Social Accountability in communication kirjaan, huomasin, että Buttнын teos on erittäin kokonaisvaltainen esitys selonteista, ja hänen analyysitapansa vaikutti mielenkiintoiselta ja soveltuvan hyvin graduuni.

Tulen gradussani analysoimaan aineistoani Richard Buttнын lähestymistavan mukaisesti, tukeutuen samalla Scottin & Lymanin luomiin selonteko-kategorioihin. Buttны edustaa selontekoja käyttävän näkökulman uudempaa tutkimusta ja Scott ja Lyman puolestaan sitä ”vanhinta” tutkimusta josta selontekotutkimuksen voidaan ajatella lähteneen liikkeelle, mutta perusnäkökulma selontekojen suhteen on samanlainen. Buttнын mukaan ihmisten puheella on keskeinen funktio, eli selonteot joiden avulla kykenemme muuttamaan, lieventämään ja ”hienosäätämään” toisten ihmisten arviointeja sekä tulkintoja. Selonteilla tarkastelun kohteena on varsinkin toisten ihmisten negatiivisten arvioiden muuttaminen. (Buttны 1993, 1.)

Marvin B. Scott yhdessä Stanford M. Lymanin kanssa taas olivat ensimmäiset, jotka systemaattisesti tutkivat selontekoja. Heidän määritelmänsä mukaan selonteko tuotetaan sosiaalisen rikkomuksen korjaamiseksi. (Buttны 1993, 15.) Selonteille läheinen käsite selitykset eroaa selonteista siten, että selityksiä ei välttämättä anneta ongelmallisen toiminnan tai asian vuoksi, eikä selitettävällä asialla myöskään tarvitse olla kriittisiä seuraamuksia vuorovaikutuksen jatkumiselle (Scott & Lyman 1968, 47.) Scottia ja Lymania kiinnostivat siis juuri ns. ongelmalliseen annetut selonteot.

Tutkimuskohteenani olevia skinejä voidaan esimerkiksi heidän mediassa saamansa julkisuuden vuoksi pitää suhteellisen yleisesti kritisoidun ryhmän jäsenenä, joten Buttнын edustama katsantokanta johon Scott ja Lymanin kuuluvat, soveltuvatkin hyvin graduuni. Buttнын mukaan (1993, 53) näihin sosiaalista konstruktionismia sekä keskusteluanalyttisiin menetelmiin on liittynyt väärinkäsityksiä, niitä on syytetty liiasta subjektiivisuudesta sekä relativistisesta lähestymisestä.

6.2 Accounts/selonteot

Buttnyn eräissä teoksessa (1993, 56) hän esittelee kokonaisuudessaan selontekotutkimuksissaan käyttämänsä metodiset ratkaisut, hänen mukaansa niille ei ole olemassa mitään oikeata käyttöjärjestystä, vaan pikemminkin ne toimivat refleksiivisesti ja toisiinsa kietoutuneesti. Kaikki metodit eivät välttämättä Buttnyn mukaan (1993, 64) kerro mitään, mutta ne antavat kiinnostavia mahdollisuuksia kenties jonkin mielenkiintoisen löytämiseen. Käsiteltyäni Buttnyn edustamaa lähestymistapaa, jota siis itse gradussani käytän, esittelen Scottin ja Lymanin kehittämät selontekokategoriat jotka Buttnyn lähestymistapaan nivoutuneina tukevat graduni analyysiä.

6.3 Buttnyn metodit

Askel 1: Tarkkaile ja jäljennä luonnollisia selontekoja

Nykyinen teknologia mahdollistaa sen, että video- sekä pelkkä audionauhoitus paljastaa hyvin yksityiskohtaisenkin vuorovaikutuksen, joka muuten saattaisi jäädä pimentoon. Nauhoitettu aineisto mahdollistaa myös sen, että tutkija ei ole pakotettu turvautumaan yksinomaan muistiinsa, vaan hän kykenee nauhoitusta käyttämällä syventymään tarkemmin aineistoonsa. Litterointi saattaa olla hyvinkin pitkä prosessi, ja päätöksiä pitää tehdä siitä, kuinka ”tarkka” litteroinnin tulee olla. (Buttny 1993, 57.) Buttny itse (sama) kertoo, että tunteita tutkiessaan hän käytti erittäin tarkkaa litterointitekniikkaa, koska tunteitahan voi näyttää niin monilla tavoilla kuten intonaation muuttamisella, silmäkontaktein ja ruumiinliikkein. Toisaalta hänen tutkiessaan toimijoiden oikeutusten ja selitysten esiintymistä puheessa, riittää pelkästään se, että hän käänsi puheen tekstiksi ilman sen tarkempaa litterointia, eli tutkimuskysymykset sanelevat litteroinnin tarkkuuden. (sama.)

Itse keräsin graduni aineiston teemahaastatteluiden avulla, joten sataprosenttisesta luonnollisesta vuorovaikutuksesta ei ole kyse. Buttnyn edustama selontekotutkimus on tavallaan sekä keskusteluanalyttistä, että diskurssianalyttistä, ja omassa gradussani lähestyn aineistoani enemmän Buttnyn diskurssianalyttisin välinein. Tästä syystä vuorovaikutus sekä keskustelun sekventiaalisuus eivät ole mielenkiintoni kohteena. Koska olen kiinnostunut haastateltavien puheessa esiintyvistä ongelmallisista asioista sekä niihin tarjottavista selonteoista, joten minulle riitti aineiston kääntäminen tekstimuotoon.

Askel 2: Aineiston koko

Aineistoa kannattaa lähestyä tarkasti keskittyen välillä tarkemmin yksittäiseen tapaukseen. Tällöin tutkijan on mahdollista tehdä intensiivisempää analyysiä, kuin jos koko aineisto olisi jatkuvasti kokonaisuutena analyysin kohteena. Tutkimuksessa voidaan tarkastella yksittäistä casea (kuten terapiaistunto) tai vaihtoehtoisesti voi kerätä useamman casen. (Buttny 1993,57.)

Itselläni aineisto koostui kahdeksasta haastattelusta. Aloitin aineistoon tutustumisen siten, että luin aluksi kääntämiäni haastatteluja yksittäisinä osina, mutta pidin silti kokonaisuuden mielessäni koko ajan. Mielestäni tämä sekä yksittäiseen keskittyminen että kokonaisuuden mielessä pitäminen ja eräänlainen "vuorottelu" näiden kahden tason välillä toimi omalla kohdallani melko hyvin.

Askel 3: Lausahduksista toimintaan

Litteroinnin jälkeen voi tarkastella mitä haastateltava puheessaan oikein "aikoo". Sanat ovat tietysti paperilla, mutta tutkijan pitäisi tarkastella, mitä haastateltava erilaisten lausahdusten kautta yrittää tehdä, mikä teko on kyseessä ja millaista "siirtoa" ollaan tekemässä. (Buttny 1993, 58.) Tässä vaiheessa Buttny huomauttaa, että analysoija käyttää tietysti sen kulttuurin tietoutta, johon hän kuuluu, mutta eräänlaiseen intuitioon turvautuminen ei kuitenkaan ole riittävää, vaan tutkijan pitää tarkastella miten puhetta käytetään siinä kontekstissa missä sitä esiintyy ja miten se siinä toimii. (sama.)

Omassa gradussani tämä Buttnyn analyysitekniikka toteutuu hieman muunnellusti, koska aineistoni ei ole luonnollista vuorovaikutusta, ja olen itse tavallaan se vuorovaikutuksen toinen osapuoli. Tästä huolimatta pystyn analysoimaan aineistoani Buttnyn viitoittamalla tekniikalla tarkastelemalla juuri sitä, että mitä haastateltava on "tekemässä" sanoillaan ja millainen siirto on kyseessä. Antakin mukaan (1994, 66) Buttnyn (1993) moraali selontekojen sekventiaalisuuden tutkimisessa on juuri se, että tutkija tarkastelee selontekoa tuotettuna johonkin, eli mikä aiheutti selonteonannon, ja tämä viittaakin juuri ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni, eli mikä skinien puheessa ilmenee ongelmallisena ja millaisia selontekoja tähän ongelmalliseen annetaan.

Antaki sanoo (1994, 66) myös että mitä tahansa kategorioita selontekoja tutkittaessa käytetään, ne voivat esiintyä mitä moninaisimmin tavoin, eli moni lausahdus voi sopia useampaan kategoriaan samanaikaisesti, siksi turvallisoin tapa edetä analyysissä Antakin mukaan on pitää

kategoriajärjestelmä niin yksinkertaisena kuin mahdollista. Liika a priori kategorioiden käyttö ei tee oikeutta usein sille, mitä puheessa todella tapahtuu, siksi on parempi työskennellä yksinkertaisempien kategorioiden kanssa, ja tarkastella miten nämä peruskategoriat realisoituvat puheessa (Antaki 1994, 67).

Olenkin tämän vuoksi käyttänyt näiden puheen tekojen ja siirtojen analysoimisessa Scottin ja Lymanin selontekokategorioita apunani, eli olen tarkastellut sitä millaisia selontekoja haastateltavat tarjoavat ongelmalliseksi kokemaansa asiaan, ja miten he sen tekevät sekä mihin kategoriaan selonteot kuuluvat. Mielestäni Scottin ja Lymanin selkeisiin kategorioihin turvaaminen auttaa varsinkin Buttyn mainitsemisissä epäselvissä tilanteissa, joissa tutkija ei tiedä mikä siirto on kyseessä tai jos siirrolla on useita vuorovaikutuksellisia funktioita.

Askel 4: Toiminnoista vuorovaikutuksellisiin sekvensseihin

Seuraavaksi voisi tarkastella osapuolien toimintojen yhteyttä toisiinsa, eli tutkitaan selontekojen sekventiaalista järjestystä. Tällöin tutkija kuvailee erilaisia säännönmukaisuuksia tai ”kielipeliä”. Selonteon löydyttyä tutkija tarkastelee mikä aiheutti selonteon, ja mitä annettu selonteko vuorostaan aiheuttaa. Tutkija siis tällä tavalla tutkii selonteon edellytyksiä sekä seurauksia, mutta olennaisinta kuitenkin on sen tarkastelu, mikä yhdistää ja tekee järkevän kokonaisuuden selonteon edellytyksistä ja seurauksista. (Buttyn 1993, 60.)

Buttyn mukaan selonteot annetaan yleensä joko a) vastauksena syytökseen tai b) kerrottaessa ongelmasta tai c) kun vastauksesta tiedetään ettei se ole se mitä toinen haluaa kuulla (esim. kieltäydytään kutsusta). (Buttyn 1993, 60-61). Tämänkaltaisen tarkastelu on hyvä lähestymistapa juuri luonnollisen vuorovaikutuksen tutkijalle, koska silloin voidaan vuorovaikutuksen edetessä tarkastella myös sitä, miten selontekoa vastaanottava osapuoli reagoi hänelle esitettyyn selontekoon ja miten hän puolestaan vastaa toiselle osapuolelle arvioituaan selonteon.

Heritagin mukaan (1984 ja 1997) tuottamalla seuraavan puheenvuoron osanottajat osoittavat edeltävää puheenvuoroa (tai muuta toimintaa) koskevaa ymmärrystään, tuottavat edeltävää puheenvuoroa tietynlaisena (ref. Suoninen 1999, 104). Tämän prosessin kautta syntyy yhteinen ymmärrys, joka on luotu jaksottaisen ”intersubjektiivisuuden arkkitehtuurin” kautta. Tästä näkökulmasta vuorovaikutus on kokonaisuudessaan rakenteellisesti jäsentynyttä: mikään ei ole sattumanvaraista tai merkityksetöntä. (sama)

Buttny esittääkin (Buttny 1993, 61) myös että tutkija voi hakea kielipelistä poikkeavia tilanteita ja tarkastella miten sellaisesta tilanteesta ”selvitään”, esimerkiksi kun toinen osapuoli pysyykin vaiti tai vaihtaakin yllättäen aihetta. Oman aineistoni kanssa en lähtenyt tarkastelemaan vuorovaikutuksen sekventiaalisuutta, koska luonnollista vuorovaikutusta aineistossani ei ole. Haastateltavani puhuivat kuitenkin suhteellisen yleisistä ja heille tutuista teemoista, joten tarkentavia kysymyksiä minun ei tarvinnut tehdä.

Erilaisesta aineistosta omia kysymyksiäniikin olisi ollut mahdollista tutkia, kuten Jokinen, Juhila sekä Suoninen ovat huomioineet (Jokinen ym.1993, 31-32) kirjoittamalla että vuorovaikutuskontekstin huomioon ottaminen erityisen tärkeää haastatteluaineistossa, jossa on olennaista tarkastella sitä, mitä vastausta edeltävässä tai edeltävissä puheenvuoroissa on sanottu. Mishler onkin sitä mieltä, että myös haastattelijan esittämät kysymykset tulevat analyysin kannalta olennaisiksi ja ne otetaan usein yhtä tarkan analyttisen suurennuslasin alle kuin haastateltavankin puheet (Mishler 1986 ref. Suoninen 1992, 25-28). Tällainen haastattelijan kysymyksiin paneutuminen vaatisi kenties hieman enemmän ”keskustelemaa” aineistoa, jota oma aineistoni ei kuitenkaan edusta.

Askel 5: Mitä selonteot tekevät relevantiksi

Tässä viidennessä ”tekniikassa” tutkija tarkastelee miten selonteot saadaan relevanteiksi, eli miten selonteon antaja ”rakentaa” selontekonsa, syytöksen tai selonteon taustalla vaikuttavan kontekstin, Toisin sanoen kun syytökset projisoivat selonteon, niin selontekojen voidaan ajatella retrospektiivisesti muotoilevan kyseessä olevaa ongelmallista asiaa. Usein selonteon oletetaan olevan vain vastaus esitettyyn syytökseen, ajattelematta selontekoa sen enempää aktiivisesti rakennettuna konstruktiona. (Buttny 1993, 61-62.) Selontekojen kautta haastateltava voi ottaa esimerkiksi huomioon ongelmallisesta asiasta tai syytöksestä vain tiettyjä aspekteja, tai vaihtoehtoisesti painottamalla joitain tiettyjä puolia, jolloin selonteko ehkä tuntuu mielekkäämmältä tai kenties toimii paremmin.

Ottamalla huomioon haastateltavan aktiivinen rooli selonteon antajana ja pitämällä häntä itseään toimivana subjektina, kykenemme syvällisemmin ymmärtämään annettua selontekoa ja kenties sitä mitä henkilö todellisuudessa yrittää sanoa. Todellisuudessa asioilla on kuitenkin usein useita eri

puolia, ja ihmiset eivät valitse mekaanisesti vain yhtä sopivinta näkökulmaa, vaan he tekevät valintansa useiden vaihtoehtoisten perspektiivien joukosta.

Buttnyn mukaan (Buttny 1993, 62) ihmiset voivat selontekojensa kautta tuoda ilmi jotain sellaisia tapahtumia, tilanteita tai puitteita, joita toinen osapuoli ei tiedä, tai kenties ymmärrä tarpeeksi hyvin. Tällaisessa tilanteessa, jolloin osapuoli saa ”uutta” tietoa, koko ongelmanmäärittely saattaa joutua kyseenalaiseksi.

Itse huomioin tätä relevantiksi tekemistä tarkastelemalla aineistostani sitä, että minkä haastattelemani skinit kokivat jollain tavalla ongelmalliseksi ja miten he selontekoja antaessaan aktiivisesti rakensivat välillä myös kyseessä olevaa ongelmallista asiaa, antamalla omia vaihtoehtoisia tulkintoja tilanteista ja asioista. Haastateltavat eivät useinkaan suoraan hyväksyneet muiden antamia määrittelyjä ja he pitivät niitä usein väärinä, ja monet skinien ongelmallisiksi kokemat asiat tuntuivat kumpuavan juuri näistä muiden ”virheellisistä” määrittelyistä sekä tulkinnoista.

Askel 6: Laajennus, eli implisiittisen tekeminen eksplisiittiseksi

Tiettyjen diskurssien kautta selonteot toimivat paremmin, ja toisten diskurssien kautta taas huonommin. Ne rakentuvat kulttuurisista uskomuksista ja ihmisten toiminnasta tehdyistä oletuksista. Implisiittinen täytyy tehdä eksplisiittiseksi, jotta ymmärtäisimme kritiikin, selonteon tai arvioinnin taustalla piilevää taustalogiikkaa (folklogic). (Buttny 1993, 63.) Maalaisjärjen avulla ihmiset voivat oikeuttaa toimintaansa käyttämällä hyväkseen kulttuurisen järjestelmän jaettuja uskomuksia, arvoja sekä ideologisia oletuksia. Joskus taustalogiikan kuvailu ei välttämättä ole kovinkaan informatiivista, jos se on kaikille osapuolille itsestään selvää, ja tapaukset joissa eri toimijat käyttävät samasta asiasta puhuessaan erilaista taustalogiikkaa, ovatkin yleensä mielenkiintoisimpia. Esimerkkinä tällaisesta taustalogiikkojen konfliktista löytyy esimerkiksi institutionaalisista puitteista, jossa esim. toimeentulotukipäätöksestä kiistellessä sosiaalityöntekijän ja asiakkaan taustalogiikat eroavat toisistaan. (Buttny 1993, 64.)

Taustalogiikka ja sen hyvin toimiminen saattaa vaikuttaa merkittävästi siihen, miten selonteko toimii, tai kuinka uskottavalta tai hyväksytyltä se kuulostaa. Tapahtumatilanteen eli kontekstin moniulotteisuutta, joka virittää merkityssystemien rakentumista, ei tällöin nähdä analyysin kannalta kiusallisena häiriötekijänä, jonka vaikutus haluttaisiin eliminoida. Päinvastoin, sitä

pidetään diskursiiviseen maailmaan kuuluvana ominaisuutena, joka rikastuttaa aineiston analyysiä. (Jokinen ym. 1993, 29.)

Kulttuurisen kontekstin tasolla liikkuvaa analysointia on mahdollista jatkaa pohtimalla sitä, miten kielen käyttäjät suhteuttavat lausumansa mahdollisiin vasta-argumentteihin, jotka edustavat useimmiten laajalle levinneitä kulttuurisia konventioita. (Jokinen ym. 1993, 33.) Tällöin puhuja argumentoi ikään kuin näkymättömälle yleisölle ottaen jo ennakolta huomioon mahdollisesti esitettävän kritiikin. Esimerkiksi punkkarinuori saattaa keskustelupuheenvuoroissaan tuottaa mahdollisimman leppoisaa kuvaa oman ryhmänsä elämäntavasta, koska tietää stereotyyppisen käsityksen olettavan punkkarit väkivaltaisiksi. (Wooffitt 1993, 302 ref. Jokinen, Juhila & Suoninen 1993, 33.)

Omassa analyysissäni lähdin tarkastelemaan taustalogiikkaa haastateltavieni selontekojen taustalta. Tarkastelin juuri sitä, että miten haastateltava on ”rakentanut” selontekonsa ja mitkä kulttuuriset uskomukset ja itsestäänselvyydet edistävät käytetyn selonteon toimivuutta ja mitkä päinvastoin kenties haittaavat sitä. Löysin selontekojen taustalogiikoista myös edellisessä kappaleessa mainittuja vasta-argumentteihin ennakolta vastaamista, ja mielestäni skineihin suhtaudutaankin ehkä melko lailla samalla tavalla kuin esimerkkinä olleeseen punkkariin.

Mielestäni tämä analyysin kannalta tekemäni ratkaisu toimii varsin hyvin, koska se antaa tavallaan suhteellisen selkeät ”rajat” analyysilleni mahdollistaen silti vaihtelevan ja mielenkiintoisen taustalogiikoiden tutkimisen. Toinen vaihtoehto olisi voinut olla maalaisjärjen tarkasteleminen myös ensimmäisen tutkimuskysymyksen ongelmallisten asioiden taustalta, mutta tämä olisi mielestäni saanut aikaan liiallista analyysin ”leviämistä” ja ehkä sekavuutta.

6.4 Scottin ja Lymanin selontekokategoriat

Scottin ja Lymanin mukaan selonteot voidaan yleisemmällä tasolla jakaa kahteen luokkaan: verukkeisiin ja oikeutuksiin. Jompaa kumpaa tai molempia käytetään mitä todennäköisemmin, kun henkilön väitetään tehneen jotain pahaa, väärää, ei toivottua tai ei haluttua. (Scott & Lyman 1968, 47.) Sekä verukkeet että oikeutukset jakautuvat molemmat vielä edelleen pienempiin luokkiin, mutta käsittelen ensiksi lyhyesti yleisempiä kategorioita, jonka jälkeen siirryn alakategorioihin.

Oikeutukset ovat selontekoja, joita henkilö voi tarjota hyväksyessään esimerkiksi vastuunsa tekonsa suhteen, mutta ei tekonsa kyseenalaista luonnetta (Scott & Lyman 1968, 47). Esimerkiksi poliisi voi myöntää tappaneensa toisen ihmisen, mutta ei myönnä tehneensä moraalitonta tai väärää tekoa, koska tapettu henkilö oli ryöstämässä pankkia ja hän vastusti pidätystä ja ampui ensiksi poliiseja kohti.

Verukkeet puolestaan ovat selontekoja, joita käytetään kun myönnetään teon vääräys tai moraalittomuus, mutta kielletään että itse olisi täysin vastuussa teosta (Scott & Lyman 1968, 47). Esimerkiksi poliisi voi myöntää, että oli väärin tappaa toinen ihminen, mutta vastuu siirtyy osittain häneltä pois, koska hän on poliisi ja hänellä oli määräykset pidättää ryöstäjä ja suojella muita ihmisiä eli se kuuluu hänen työhönsä. Verukkeet siis ovat sosiaalisesti hyväksytyjä sanastoja tai ilmaisutapoja vastuun lieventämiseksi, kun kyseessä oleva käyttäytyminen on kyseenalaista (Scott & Lyman 1968, 47). Verukkeet voidaan myös jakaa edelleen neljään eri kategoriaan, kategoriat ovat a) vetoaminen onnettomuuteen tai sattumaan, b) vetoaminen syyntakeettomuuteen, c) vetoaminen biologisiin vietteihin ja d) syntipukkijattelu.

6.4.1 Verukkeet:

a) Vetoaminen onnettomuuteen tai sattumaan

Verukkeet, joissa vedotaan onnettomuuteen tai sattumaan ovat yrityksiä lieventää vastuullisuutta osoittamalla esim. ympäristössä olevan useita vaaroja tai vaikka ihmisruumiin kykenemättömyyteen kontrolloida täysin kaikkia motorisia toimintoja. Vetoaminen onnettomuuteen/sattumaan on usein hyväksyttävä syy juuri onnettomuuksien epäsäännöllisen ja odottamattoman luonteen vuoksi. Toisaalta vaikka vaaroja sekä riskejä on aina ympärillä, yhden ja saman henkilön ei normaalisti odoteta kokevan samaa onnettomuutta usein, toisin sanoen sosiaaliset toimijat käyttävät eräänlaista ”arkipäiväistä” tilastointia arvioidessaan sitä, että onko kyseessä onnettomuus vai ei.

Saman ihmisen kokiessa jatkuvasti samanlaisia ”onnettomuuksia”, hänet mitä todennäköisimmin leimataan esimerkiksi kömpelöksi, joka stigmatisoi hänet, ja kenties toimii vastaisuudessa varoittavana esimerkkinä muille, jotta he eivät edesauttaisi sellaisen tilanteen syntymistä, jossa kyseinen onnettomuuksia usein kokeva henkilö olisi (taas) ”vaikeuksissa”. Verukkeen toimivuutta haittaa luonnollisesti myös se, että jos onnettomuustilanne ei ole ollut kenenkään nähtävissä tai jos

sitä ei voi myöhemmin tutkia. Vetoamista onnettomuuksiin kunnioitetaan todennäköisimmin silloin, kun niitä ei tapahdu jatkuvasti, varsinkaan samalle henkilölle. (Scott & Lyman 1968, 48.)

b) Vetoaminen syyntakeettomuuteen

Vetoamiset syyntakeettomuuteen ovat Scottin & Lymanin mukaan toimivia verukkeita sen vuoksi, että yleisesti toimintaan ajatellaan liittyvän eräänlainen ”mentaalinen elementti”. Tämän mentaalisen elementin osat ovat ”tieto” ja ”tahto”. Eräs tapa puolustautua on sanoa että henkilöä ei ollut asianmukaisesti informoitu, ja sen vuoksi hän toimi siten kun toimi. Henkilö voi sanoa myös, että hän ei toiminut täysin omasta vapaasta tahdostaan, eli kyseenalainen toiminta olisi tällöin suoritettu pakon alla. Tämän lisäksi henkilö voi puolustautua väittämällä joidenkin muiden antaneen hänelle tahallisesti tai tahattomasti väärää informaatiota. Lopuksi voidaan vielä sanoa, että tieto sekä tahto voivat molemmat tietyssä tilanteessa olla ”vinoutuneet” siten että vastuu voi henkilön kohdalta vähentyä, esimerkkinä tällaisesta on päihtymys (alkoholista tai huumeista) ja mielenvikaisuus (pysyvä tai väliaikainen). (Scott & Lyman 1968, 48.)

Normaaleissa ihmisten välisissä kanssakäymisissä ihmisten toiminnot voidaan jaotella niiden taustalla olevien intentioiden mukaan. Lisäksi henkilön intentiot voidaan erottaa hänen toimintansa seurauksista. Kyseenalaisen toiminnan sattuessa henkilö voi väittää ettei hän aikonut tehdä sitä, tai että hän ei tiennyt mitä siitä seuraisi. Jotakuta voidaan esimerkiksi syyttää siitä, että hän sai aikaan vaimonsa itkun, jolloin häneltä kysyttäisiin että ”miksi sait hänet itkemään?”.

Henkilö voi vastata tähän luonnollisesti usealla eri tavalla, vaikkapa vain toteamalla ettei aikonut aiheuttaa vaimonsa itkua ja näin osoittaa vääräksi se mitä syytös implikoi, eli että mies aiheutti tahallisesti vaimonsa itkun. Sen lisäksi, että mies voi kieltää intentionsa, hän voi kieltää tietäneensä seurauksista. Yksinkertaisin tapa tehdä näin, on sanoa että ”en tiennyt että se mitä tein/sanoin saisi hänet itkemään”, mutta tällaista täyttä kieltä ei useinkaan uskota, varsinkin jos vuorovaikutuksen osapuolet tuntevat toisensa hyvin, jolloin heidän kuvitellaan tietävän että mille toinen on hieman tavallista herkempi jne. Hieman monimutkaisempi kieltäytymistapa on vakavuuden vähättely, jolloin henkilö voisi sanoa, että ”tiesin että asia on vakava, mutta en tiennyt että siitä kertominen saisi hänet itkun partaalle”. (Scott & Lyman 1968, 48-49.)

c) Vetoaminen biologisiin vietteihin

Tämä veruke kuuluu ns. fatalististen tekijöiden piiriin, joiden merkitysaste eri tapahtumien ja tekojen taustalla vaihtelee kulttuurista toiseen. Jatkuva vetoaminen biologisiin vietteihin ja eräänlaiseen ”avuttomuuteen” niiden edessä saattaa johtaa siihen, että henkilöä pidetään mielisairaana tai hänen saatetaan katsoa kärsivän persoonallisuushäiriöstä. On kuitenkin todettu, että tietyt henkilöt ja ryhmittymät tuntuvat muita useammin vetoavan juuri näihin fatalistisiin tekijöihin. Esimerkiksi nuorisorikolliset ja afrikkalais-amerikkalaiset kokevat olevansa vähemmän kontrollissa biologisten viettiensä suhteen ja, kuin valkoiset tai keskiluokkaiset aikuiset. (Scott & Lyman 1968, 49.)

Ihmisten uskomuksissa biologisilla tekijöillä on melko vankka asema, eli niiden uskotaan kyllä jossain määrin vaikuttavan ihmisen käyttäytymiseen. Esimerkkinä tällaisesta ajattelusta on mm. ”miehet tai naiset ovat juuri tuollaisia” jne. Ihmisen ruumis ja sen biologinen toiminta on jotain joka on aina läsnä, mutta mikä aina välillä tuntuu jäävän taka-alalle esimerkiksi tieteessä tai yhteiskunnassa, siksi selitys, jossa vedotaan biologisiin tekijöihin toimiikin välillä melko hyvin ja biologisten viettien ainakin osittainen vaikutus meihin vapauttaa meidät täydestä vastuusta. (sama) Biologisiin vietteihin vetoaminen implikoikin usein juuri ihmisten luonnollista mutta välillä kontrolloimatonta seksuaaliviettiä. Esimerkiksi ensimmäisen ja toisen sukupolven italialais-amerikkalaisille voimakkaaseen ja kontrolloimattomaan seksuaaliviettiin vetoaminen, on toiminut verukkeena ennen avioliittoa ja avioliiton ulkopuolisten seksisuhteiden vuoksi. Toisena esimerkkinä on homoseksuaalien henkilöiden vetoaminen siihen, että heidän valitsemansa elämäntyyli on myös luonnollista, ja ettei sitä sovi yrittää muuttaa tai ”parantaa”. (Scott & Lyman 1968, 49-50.)

Toinen biologinen tekijä jota voidaan käyttää verukkeena on vartalo itsessään. Vartalotyyppejä voidaan määritellä puhtaasti anatomisilla termeillä, mutta myös niihin liitettävien sosiaalisten merkitysten kautta. Pyöreähköt tai lihavat ihmiset voivat pistää liioittelevan äänekkään naurunsa sen piikkiin, että stereotyyppisesti voidaan joskus ajatella lihavien ihmisten olevan hyväntuulisia. Samoin tietynlaisten henkilöiden voidaan olettaa olevan ”hämäriä” tai jopa rikollisia, ja tästä heidän ulkonäöstään johtuen mahdollisten ”uhrien” olisi ollut syytä varoa enemmän. (Scott & Lyman 1968, 50.)

Nämä viimeksi mainitut ihmisvartaloon ja olemukseen liitettävät sosiaaliset merkitykset ilmenivät omassakin aineistossani. Eräskin haastateltava implikoi puheessaan, että ihmisten pitäisi tavallaan olla varovaisempia puheissaan sekä teoissaan, jos he kohtaavat isokokoisen ja tatuoidun skinin.

d) Syntipukkiajattelu

Syntipukkiajattelu kuuluu myös fatalistiseen järkeilyyn. Syntipukkiajattelussa henkilö väittää, että hänen kyseenalainen tekonsa oli vain eräänlainen vastaus jonkun toisen henkilön tekoon tai asenteeseen (Scott & Lyman 1968, 50). Näin tavallaan kyseenalaisen teon suorittanut henkilö ei ehkä vaikuta enää niin poikkeavalta eikä itse teko niin väärältä, koska joku toinen sai sen aikaan tai ehkä teko voidaan laittaa eräänlaisen ”oikeutetun koston” piikkiin. Syntipukkiajattelua kuvaa juuri esimerkit kuten ”en olisi tehnyt niin, mutta kun hän teki ensiksi minulle...”, ”joudun usein ongelmiin iltaa viettäessäni, mutta se johtuu siitä että niitä rähinöitsijöitä on aina silloin liikenteessä...”

Jotkut psykologiset teorit pitävät tällaista ajattelutapaa merkinä persoonallisuushäiriöstä, ja tiettyjen luonteenpiirteiden kanssa se voi paljastaa henkilön kuuluvan autoritaarisen persoonallisuuden omaavien henkilöiden joukkoon (Scott & Lyman 1968, 50). Toki kaikki ”normaalitkin” ihmiset käyttävät arkipäiväisessä vuorovaikutuksessakin joskus verukkeena syntipukkia, mutta nimen omaan juuri jatkuva syntipukkiin vetoaminen on oire persoonallisuushäiriöstä.

6.4.2 Oikeutukset

Oikeutukset käyttävät sosiaalisesti hyväksyttävää sanastoa neutralisoidakseen teon tai sen seuraukset, kun joko toinen tai molemmat kyseenalaistetaan. Erona verukkeisiin on siinä, että oikeuttaakseen teon, teko täytyy esittää positiivisessa valossa silloin kun joku väittää päinvastaista. Henkilö ei välttämättä kiellä etteikö kyseinen teko olisi jollain tavalla väärin, mutta kyseinen tilanne esimerkiksi saattoi vaatia henkilöä tekemään tämän kyseenalaisen teon. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta on toisen ihmisen tappaminen, jonka henkilö voi oikeuttaa sanomalla, että kyseessä oli itsepuolustus tai hän puolusti jotakuta muuta ihmistä tai kyseessä saattoi olla kriisiaikana valtion vihollinen. (Scott & Lyman 1968, 51.)

Näitä seuraavaksi käsiteltäviä oikeutuksia voidaan pitää eräänlaisina neutralisointivälineinä, ja niihin kuuluu mm. vahingon kieltäminen, uhrin kieltäminen, tuomitsijoiden tuomitseminen sekä vetoaminen lojaliteettiin. Näiden neutralisointitekniikoiden lisäksi oikeutuksista löytyy myös kaksi muunlaista oikeutusta, jotka ovat ”surullinen tarina” ja ”itsensä toteuttaminen”.

a) Vahingon kieltäminen

Tähän kategoriaan kuuluvassa oikeutuksessa, henkilö myöntää tehneensä teon, mutta väittää sen olleen sallittua, koska kukaan ei loukkaantunut sen vuoksi, tai koska kukaan oman yhteisön jäsenistä ei loukkaantunut siinä tai että seuraukset (jos niitä oli) olivat mitättömiä. Tätä oikeutusta voidaan käyttää kun kyseessä ovat ihmiset mutta myös muiden asioiden suhteen esimerkiksi kyseenalainen auton anastus voidaan määritellä uudelleen lainaamiseksi, joka ei ole sama kuin varastaminen. (Scott & Lyman 1968, 51.)

b) Uhrin kieltäminen

Tässä kategoriassa teko oikeutetaan sillä, että uhri ansaitsi häneen kohdistuvan teon. Usein tämä uhrien kieltäminen liittyy neljään erilaiseen ryhmään. Ensinnäkin on ”viholliset”, eli ne jotka ovat suoraan jollain tavalla loukanneet henkilöä; toiseksi on valtaväestöstä eroavat marginaaliryhmien edustajat kuten homot, prostituoidut jne; kolmanneksi ovat erilaiset rodulliset ja etniset vähemmistöt; ja neljäntenä ovat eräänlaiset kaukaisemmat ”viholliset” kuten ”vihollispuolueen” jäsenet tai ”epärehelliset poliitikot” tai vain yleensäkin eri ryhmän jäsenet (muut) mihin itse kuuluu. (Scott & Lyman 1968, 51.)

c) Tuomitsijoiden tuomitseminen

Oikeutuksena ollessa ns. tuomitsijoiden tuomitseminen, henkilö myöntää tehneensä ei-toivotun tai muuten kyseenalaisen teon, mutta hän osoittaa samalla teon vähäisen tärkeyden. Teko ei ole kovinkaan tärkeä, koska muutkin ovat tehneet samoin tai vielä pahempia tekoja, ja selvinneet siitä ilman muiden paheksuntaa ja syyllistämistä, tai ovat ehkä jopa saaneet kehuja teostaan. (Scott & Lyman 1968, 51.)

d) Lojaliteettiin vetoaminen

Neljäs oikeutuksien neutralisointitekniikka on lojaliteettiin vetoaminen. Se tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että henkilö katsoo tekonsa olleen oikeutettu, koska se palvelee jonkin tai jonkun sellaisen etuja, joka on kyseiselle henkilölle tärkeä (Scott & Lyman 1968, 51). Henkilö voi osoittaa lojaalisuutta esimerkiksi rakkauden vuoksi, tai vaikka siksi, että hän muuten kokee olevansa ”liitossa” jonkun henkilön tai ryhmän kanssa.

e) Surullinen tarina

Edellä mainittujen neutralisointitekniikoiden lisäksi on olemassa vielä kaksi muuta oikeutuksien luokkaa, ne ovat surullinen tarina sekä itsensä toteuttaminen. Tämä ns. ”surullinen tarina” merkitsee asioiden ja tapahtumien esittämistä järjestellysti (ja usein vääristellysti) siten, että henkilön surkeaa menneisyyttä painottamalla hänen nykyinen tilansa on selitettävissä. (Scott & Lyman 1968, 51-52.) Eräs haastattelemani skini esimerkiksi selitti nykyistä erittäin vihamielistä asennettaan siirtämällä vastuuta kasvattajille ja varsinkin isälleen, jota hän ei isän työmatkojen vuoksi paljoa nähnyt.

f) Itsensä toteuttaminen

Itsensä toteuttaminen on puolestaan nykyajalle erittäin tyyppillinen oikeutuksien muoto. Esimerkkinä on vannoutunut LSD:n käyttäjä, joka oikeuttaa huumeiden käyttönsä siten, että aine on laajentanut hänen tajuntaansa, eli hän on ”nähty valon” ja hyödyntää näin ollen paljon enemmän voimavarojaan kuin aikaisemmin, siksi hänen on vaikea kuvitella hapon ottamista mitenkään tuomittavana toimintana. (Scott & Lyman 1968, 52.) Vastaavia oikeutuksia löytyykin nykyään melko usein, sillä vanhojen traditioiden ja yhdistävien siteiden ”löystyttä” tai menettäessä merkitystään, postmodernin ajan ihmiset saavat (joutuvat?) etsimään sitä ”omaa juttuaan”, jonka pitäisi tehdä heidät sitten onnellisiksi.

6.4.3 Selontekojen hyväksyminen ja taustaoletukset

Annettu selonteko voidaan hyväksyä tai hylätä. Voidaan ajatella, että jos selonteko hyväksytään, niin vuorovaikutuksen osapuolten suhteen tasapaino säilyy. Yleisimmät tapaukset, joissa selonteot hyväksytään, ovat vahingot sekä onnettomuudet ja muut ”lipsahdukset”. Usein tällaisessa tilanteessa pelkkä anteeksipyyntö riittää, muuten riskinä olisi vuorovaikutusosapuolten välisen suhteen status quon vaarantaminen. (Scott & Lyman 1968, 52.) Vaikka toisen osapuolen kömmähdys olisikin itselle hieman haitallinen, jo pelkkä riidan uhka saa aikaan sen, että annettu selonteko kannattaa hyväksyä.

Selonteon hyväksymiseen vaikuttaa myös se sosiaalinen konteksti, jossa se esitetään. Selonteot ja niiden sanastot yleensä rutinoituvat tiettyjen kulttuurien, alakulttuurien sekä ryhmien piirissä siten, että selonteot eivät niiden ulkopuolella välttämättä toimi ollenkaan. (Scott & Lyman 1968, 52-53.) Esimerkiksi boheemi taiteilija voi oikeuttaa eksentrisen käytöksensä kaltaistensa joukossa, mutta ei

ehkä konservatiivisempien ”tavallisten” ihmisten joukossa. Usein myös perhe ja ystävät voivat hyväksyä verukkeita sellaisissa tilanteissa, joissa vieraat ihmiset eivät niitä kelpuuttaisi (Scott & Lyman 1968, 53).

Selonteon hyväksyminen tai hylkääminen riippuukin vuorovaikutusosapuolten taustaoletuksista, eli niistä jaetuista itsestäänselvyyksistä joiden varassa selontekoja yleensäkin tulkitaan (Scott & Lyman 1968, 53.) Samalla tavoin kuin toiminta ylipäättään selontekojen antaminen aloitetaan monissa tilanteissa ikään kuin luonnostaan tutuimmista vaihtoehdoista: laajalti kannatetuista, ideologisesti houkuttelevista ja itsestään selvän tuntuisista diskursiivisista merkityksistä. Näin erityisesti silloin kun emme tunne tarkasti keskustelukumppaniamme tai yleisöämme. (Suoninen 1999, 27.) Tästä johtuukin, että tietyt selonteot saattavat sopia useisiin tilanteisiin. Esimerkiksi henkilö voi oikeuttaa rankan juomisensa ja masennuksensa ”perheongelmilla”. Tällaista selontekoa todennäköisesti kunnioitettaisiin, sillä kaikki tietävät että perheongelmista saattaa hyvinkin seurata masennusta. (Scott & Lyman 1968, 53.)

Tukeutuminen tuttuihin merkityksiin ei kuitenkaan tapahdu välttämättä niiden arvostamisen tai sisäistämisen takia, vaan pikemminkin siksi, ettei tarvitsisi jatkuvasti tarpoa monimutkaisten selontekoverkkojen hyllyvillä soilla (Suoninen 1999, 27). Vuorovaikutuskumppani avaa nimittäin odotushorisontteja selontekojen kohentamiseen ja eksplikointiin, esittämällä kritiikkiä, epäilyä tai täydentäviä kommentteja sitä suuremmalla todennäköisyydellä, mitä oudommilta aiemmat selonteot hänestä kuulostavat (sama).

Vuorovaikutuksessa muiden kanssa, normaali seurallinen ihminen tietää toisten ihmisten taustaoletuksista, siksi ”normaali” yksilö muuttaa selontekojaan kulloisellekin henkilölle tai tilanteelle sopivaksi. Vaimo voi esimerkiksi sympaattisesti lohduttaa ”masentunutta” miestänsä, koska hänen kannattamansa jalkapallojoukkue hävisi, mutta sama selonteko miehen pomolle vaikuttaisi todennäköisesti hieman oudolta. (Scott & Lyman 1968, 53.) Kyvyttömyys antaa ”sopivia” selontekoja, eli sellaisia jotka ovat ankkuroitu tilanteen taustaoletuksiin, saattaa olla merkki mielisairaudesta (sama).

Välillä selonteko saatetaan myös hylätä sen antajan ulkoisten puitteiden vuoksi. Esimerkiksi tytön tullessa myöhässä treffeiltä sanoen, että elokuva olikin pitkä, hänen äitinsä saattaa hylätä tytön selonteon tytön punoittavien poskien vuoksi (Scott & Lyman 1968, 54). Selontekoa joka hylätään, pidetään joko luvattomana tai kohtuuttomana. Luvaton selonteko on sellainen, joka tarjotaan

tilanteessa jossa teon vakavuus ylittää annetun selonteon tai jos se annetaan ihmisille, jotka eivät hyväksy tai ymmärrä selonteon taustaoletuksia. Vakavuuden ylittämisestä esimerkkinä voisi olla se, että lemmikkikilpikonnin hukuttaminen saatetaan antaa anteeksi, mutta lapsen hukuttamista taas ei. (Scott & Lyman 1968, 54.)

Taustaoletuksien ymmärtämättömyydestä tai hylkäämisestä kertoo esimerkiksi miesprostituotujen maskuliinisuuden säilyttämisyritykset. Jonkin alakulttuurin piirissä sellainen selonteko, jonka mukaan miesprostituoitu sanoo ettei ole koskaan antanut ”asiakkaalle” oraalaisia palveluja, saattaa olla hyväksyttävä, kun taas heteroseksuaalisissa piireissä tämä tieto ei poista heiltä homoseksuaalin leimaa. (Albert J. Reiss, Jr ref. Scott & Lyman 1968, 54.)

Selonteko on taas kohtuuton silloin kun teko ei normalisoidu tai ole yhtenevä sen kanssa ”minkä kaikki tietävät”. Esimerkiksi käden polttaminen uunissa päässä vaikuttavien äänien vuoksi, ei todennäköisesti ole hyväksyttävä selonteko. (Scott & Lyman 1968, 54.)

Tietyissä tilanteissa ei aina vaadita selontekoa, vaikka normaalisti se olisi pakollista. Kaksi asiaa, jotka ylittävät usein vaatimuksen selontekojen antamisesta ovat sosiaalisuus ja tiedon saanti. Sosiaalisuuden ja hyvien tapojen vuoksi ei aina voi vaatia toiselta osapuolelta selontekoa esimerkiksi suhteen katkeamisen tai niiden pelon vuoksi. Eräs kirjoittamaton sääntö jota tulisi keskustelussa vieraampien ihmisten kanssa kunnioittaa, on se ettei utele toiselta liikaa tai vaadi ”tilille” kaikista ehkä kyseenalaisistakin asioista. (Scott & Lyman 1968, 55.)

Joissain tilanteissa vuorovaikutuskumppanit pyrkivät saamaan tietoa puhujalta, jolloin selontekoja ei kannata vaatia, koska tiedon saanti saattaisi loppua lyhyeen. (sama.) Esimerkiksi japanilaisten keskustelussa jokin tärkeä aihe keskustelussa saattaa olla monien vähämerkityksisten ja triviaalien epäolennaisuuksien ympäröimä, jolloin puhujan keskeyttäminen saattaa aiheuttaa sen että itse tärkeä asia jää kokonaan kuulematta (Edward T. Hall 1966, 139-144 ref. Scott & Lyman 1968, 55).

7. Skinien ongelmamäärittelyt, selonteot ja niiden taustalogiikka

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli se, että mikä haastateltavieni puheessa ilmenee ongelmallisena ja millaisia selontekoja näihin ongelmallisiin asioihin esitetään. Ongelmallinen asia analyysissäni tarkoittaa asiaa jonka haastattelemani skinhead kokee olevan hänelle joko henkilökohtaisesti tai yleensä skineille hankala asia. Ongelmalliseksi asian voi määritellä haastateltava itse, tai sitten yhteiskunta. Käytin Scottin ja Lymanin selonteko-kategorioita luokitellessani selontekoja.

Toisena tutkimuskysymyksenäni oli selontekojen taustalla olevan implisiittisen taustalogiikan (folklogic) purkaminen sekä tekeminen eksplisiittiseksi, eli miten haastateltava saa selontekonsa kautta ongelmallisen asian tietyt piirteet yhtäläisiksi taustalla olevan folklogicin kanssa, (jolloin selonteko ehkä tuntuu mielekkäämmältä tai toimii paremmin) ja miten tämä ”ankkurointi” tehdään.

7.1 Mikä skinien puheessa ilmenee ongelmallisena ja millaisia selontekoja ongelmallisiin asioihin tarjotaan?

Olen löytänyt aineistostani muutamia laajempia teemoja, jotka ovat 1) media, 2) väkivalta, 3) rasismi, ja 4) ihmisten stereotyyppiset käsitykset skineistä. Kaikki teemat jakaantuvat kukin tarkemmiksi ja hieman pienemmiksi kategorioiksi. Tulen käsittelemään kutakin teemaa ja sen alakategorioita yksittäisinä kokonaisuuksina, aloittaen mediasta.

7.1.1 Media vihollisena

Kaikki haastateltavat olivat yksimielisiä median ikävästä suhtautumisesta skineihin. Tarkemmin sanottuna haastateltavat kokivat ongelmalliseksi sen, miten media tahallaan mustamaalaa ja syyttää heitä ennenaikaisesti ilman kunnon syytä ja vaikeuttaa muutenkin negatiivisesti heidän elämäänsä. Media ei haastateltavien mielestä yleensä huomioi, eikä edes halua huomioida skinien toiminnan ”harmittomimpia” puolia. Kaikissa haastatteluissa oli seuraavien esimerkkieni mukaisia mielipiteitä.

Sami: ”No, se on justiin se että mä en o yhtään ööö niinkun ei-skinheadin kirjoittamaa juttua lukenu lehdistä tai kuunnellu tv:stä tai radiosta mikä ois pitäny paikkansa, edes läheskään pitäny paikkaansa. Se vääristellään ja halutaan kertoa vaan se yks ainoa linja, ei haluta ottaa edes selvää,

kuka haluaa kertoa skinheadeistä sellatteen tarinan että ne on siististi pukeutuvia reggaeta kuuntelevia mukavia hemmoja, ei kukaan, se vetää pohjan koko niitten touhulta, niin sehän ois kauheeta saatana jos sellanen tulis julkisuuteen että...”

Jaska: ” No, mitäs mää, media mustamaalaa skinit tai siis sillai, no, emmää tiädä, vaikeita kysymyksiä (nauraa) ei mulla oikeen mitään, semmosta mustamaalaamista, semmosen käsityksen mää oon saanu. Ei ikinä mitään hyvää voi sanoo, aina on pelkkää pahoinpitelyitä sun muuta.”

Selonteot ”median vihollisuudelle”

Haastattelemini skinien antamat selonteot tähän median vihollisuuteen olivat melko yhteneviä. Heidän käyttämänsä selonteot kuuluivat oikeutus kategoriaan, ja keino miten oikeutus tehtiin oli ns. tuomitsijoiden tuomitseminen.

Haastateltavien puhussa mediasta vihollisena toi ilmi haastateltavien tietoisuuden siitä, että osa median kritiikistä skinhead- liikettä kohtaan on oikeutettua, mutta se ei ole kovinkaan relevanttia, koska media ja sen edustajat käyttävät erittäin kieroja sekä kyseenalaisia menetelmiä kirjoittaessaan skineistä, ja koska toimittajien kirjoittelu ei ole laisinkaan objektiivista, vaan pikemminkin julkisuushakuista. Tämä median ”syyllisyys” on skinien mielestä paljon negatiivisempaa kun skinien osakseen saama kyseenalainen julkisuus.

Mikko: ” Hyvin huono julkisuus on annettu (naurahtaa), että , että toi noin julkisuus sais kohdella ööö sanotaanko näin että, julkisuus yrittää ettiä aina, heikoimman lenkin, juottaa sen känniin, ja esittää typeriä kysymyksiä ja saattaa näin koko jengi, näin ollen huonoon valoon. Julkisuuden pitäisi antaa mahdollisuus, hyvälle ydinporukalle istuuntuu johonkin ja rupertella jotain tästä jutusta, tehdä myötämielinen dokkari tästä hommasta, eikä mitään, paskaa, niinkun uutiset ja ajankohtaisohjelmat yrittää aina, mustamaalata.”

Median leimaaminen skinit natseiksi

Tähän media vihollisena teemaan liittyvä alateema on haastateltavien usein esiinnostama natsileiman ongelmallisuus. Haastateltavat kokivat (yhtä poikkeustapausta lukuunottamatta) kiusalliseksi sen, että heihin liitetään median toimesta minkäänlaista poliittista ääriaineeksien leimaa, ja he painottivat ettei politiikka ole yleensä kovinkaan merkityksellistä heidän skineydessään.

Haastateltavat kokivat sen olevan skinien maineelle erittäin vahingollista ja valitettavaa, jos ihmiset ajattelevat kaikkia skinejä natseina.

Sami: ” Ku ei ne tiedä, mikä se, ne ei tiedä tästä mitään, se on semmonen että öö lehdissä kirjoitellaan ja tv:ssä näytetään että että natseja, natseja ja ja, esimerkiks mä en oo natsi ja mun kaveri ei oo natsi, että tota noin ni se on se ettei tiedetä asiasta mitään ja sitten vaan puhutaan ja puhutaan ja sitten ajatellaan että noi on ihan ääliöitä sen takia että kun ne on natseja ja mutta kuitenkin siitä ei uskalleta tulla sanoon kun pelätään et tulee nenänvarteen ja tiäkkö et (nauraa). ”

Kimmo: ” Ja se että yleisesti mielletään rasisteiks ja uusnatseiks. Varmaan pääasiassa johtuu siitä että miten lehdet kirjottaa, koska ei normaali kadun ihminen muute, muute tietäs meistä oikeastaan mitään, et sillo tällö näkee jonku kaljupään tuolla mutta, kyl ne tietonsa poimii pääasiassa sanomalehistä ja televisiosta ja tietää mitä siellä on ni...Kyl ne varmaan sieltä poimii pääasiassa mielipiteensä”

Selonteot natsileimalle

Kuten yleisemmässä median vihollisuus teemassa, niin myös natsileimasta puhuttaessa haastateltavat käyttivät oikeutus kategoriaa eräänlaisena neutralisointina. Keino millä oikeutuksen edesauttava vaikutus tehtiin oli myöskin sama, kuin median vihollisuus teemassa, eli tuomitsijoiden tuomitseminen. Tässä tapauksessa se tarkoittaa sitä, että skinien mielestä osalla heistä saattaa olla natsisympatioita, mutta media taas antaa sellaisen kuvan, että skinhead-aatteeseen tavallaan automaattisesti liittyy uusnatsismi, tai että ne ovat niin paljon kuitenkin yhteneviä, että eroista ei tarvitse välittää.

Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta haastateltavat eivät aivan suoraan hyväksyneet itseään kutsuttavan natsiksi, tai edes poliittiseksi skiniksi. Eli media syyllistettiin haastateltavien toimesta taas sen vuoksi, että toimittajat ovat niin häikäilemättömiä, että kirjoitettaessa skineistä, he eivät edes yritä kirjoittaa totuudenmukaisesti, ja että toimittajat tavallaan tahallaan haluavat pysyä tietämättöminä skineistä, eivätkä todellisuudessa aika hienojakoiset eri skinhead-ryhmittymien välisiä eroja kunnioiteta.

Sami: ” Se että ihmiset tota noin niin varsinkin media ja kaikki ottas, ottas selvää asioista ennen kuin ne kirjottaa mitään minnekkään. Ja että ne ottas todella selvää, ja kirjottas niinkun asiat on, ei

niinkun, aina jos tapahtuu joku niinku tämmönen rasistinen isku, niin siihen aina yhdistetään skinheadit, vois laittaa vaikka että Natsiskinheadit, taiiii, öööö, poliittiset skinheadit tai äärioikeistolaiset skinheadit, koska ei kaikki o samanlaisia.”

Matti: ” Niin, niin toivon ettei ikinä ois ollu sellasta ku julkisuus ja skinit. Julkisuus on sellanen saatanallinen mätäpaise. Ei julkisuus tee millekää asialle ikinä hyvää, kyllä se mun mielestä sillä tavalla tekee haittaa että, jos tiätyt ryhmittymät leimataan natsiryhmittymiks, vaikka tiätyillä sälleillä ei oookaa mitään tekemistä asioiden kanssa ni, kyllä se menee aika huanon jutun pualelle siin vaihees. Että media on, media (nauraa).”

” Ihmisethän ny ajattelee yleensä että, et kaikki nahkapäät on niinku, natseja ja hirveitä rähinöitsijöitä, mikä osa on totta ja, ja joissain sit tapauksissa se ei oookaa, mut niinku yhteiskunta ja media o muakannu tommose kuva ni, ei sille oikeen mitään voi. Se on aina niinku tiättyi ryhmii vastaan helvetin helppo hyäkätä, sen takii et ei tiädä asioista hevon vittuuka. ”

Poikkeustapaus

Vain yksi haastateltava myönsi olevansa kansallissosialisti ja todella vihaavan kommunisteja, erikoista hänenkin tapauksessaan kuitenkin oli se erittäin hienojakoinen määrittely hänen poliittisesta suuntautumisestaan. Hänenkin, joka omasta mielestään oli kansallissosialisti, koki natsi-nimeen liitettävän niin voimakkaan negatiivisia tunteita ja kritiikkiä, joten hän ei halunnut itseään kutsuttavan natsiksi.

Kalle: ” Siis 33 on vuosi, valon vuosi ku Adolf Hitler nousi Saksas valtaan. No se nyt on kansallissosialistimielisillä nahkapäillä ni... Ne ajattelee, se on tiätysti semmost * haavemaailmaa* et saatas semmone 30-luvun meininki takasi eikä se tiätysti oo mahdollista, ja se o hyvä ettei se oo mahdollista, emmä... ei me pystyttäs elään semmomes maailmas mimmone se sillo oli, ko meininki o ollu iha erilaine ko mitä se tänä päivänä o. ”

Kalle: ” Mut en mä natsi sillai... eihä kukaa tykkää et omaa poliittist ajatusmaailmaa pilkataan, natsiha o pilkkanimi kansallissosialistil, nationalsozialist. Eihä kommunistikaa tykkää siit et sitä sanotaa kommariks, tai sosiaalidemokraatti et kommunisti sanoo sitä demariks.”

Poikkeustapauksen esittämä selonteko

Selonteko jonka kyseinen kansallissosialistisia sympatioita omaava skini esitti, oli oikeutus kategoriaan kuuluva, ja neutralisointikeinona oli ns. surullinen tarina, jonka kautta hänen ajatusmaailmansa valinta ei ole ollut täysin yksin hänen oma henkilökohtainen valinta, joten tavallaan osa vastuusta siirtyy aikaisemmalle sukupolvelle ja kasvattajille. Hänen selontekonsa onkin luonteeltaan suhteellisen deterministinen ja hänen selonteossaan onkin jotain kohtalonomaista hänen hakiessaan oikeutusta vihalleen isovanhempansa menetyksien vuoksi.

Kalle: ”Mun o kasvatettu sillai, mun o tuffani haavottunu jatkosodas kaks kertaa, molemmat se velipojat o kaatunu jatkosodas. Elikkä mun o opetettu vihaamaa kommunismii ihan, niin piänest kumää muista. Mun o isäni reissuhommis ollu koko elämäs, ja mä ole paljo ollu mummu ja tuffa kans. Elikkä sitä kautta mä ole oppinu siihe et kommunisti ei ole ihminen, eikä oo edelleenkä minu maailmassani.”

Selontekojen taustalla myös ajatus mediasta vaikuttajana

Kaikesta mediaa kohtaan osoittamasta kritiikistä huolimatta, haastateltavat tuntuivat selonteoissaan median ongelmallisuudesta tiedostavan sen, että median kautta pystyttäisiin kenties myös parantamaan ihmisten käsitystä skineistä. Nämä median kautta vaikuttamisesta kertovat selonteot kuuluvat myöskin oikeutus kategoriaan ja keinona miten oikeutus toimii, on taas tuomitsijoiden tuomitseminen. Tämä media-aiheen kolmas alateema oli ongelmallinen skineille, koska heille ei tavallaan ole annettu ”reilua” mahdollisuutta julkisuudessa esiintymisen suhteen. Haastateltavien mielestä on olemassa myöskin sellaisia skinejä, jotka saattaisivat esiintyä edukseen mediassa, ja yleinen mielipidekin skinejä kohtaan ehkä parantuisi, jos media vain kohtelisi skinejä reilusti.

Kalle: ”Nii no se o just semmost, sää kattot uutisii no mitä nahkapäist näytetään ni mimmone kuva se o, helvetillinen lauma ihopäit jossai jalkapallokentäl pesäpallomailat kädes huutamassa ”painukaa vittuun”. Se on just semmone, ja sit jossai televisiohaastatteluis valkataa just semmosii jätkii minkä älykkyydosamäärä hipoo 50:tä. Tiätysti on joskus harvo semmosii ko o fiksuja mut suurin osa niist ketä sin valkataa o helveti tyhmii. Mediallahan o just iha täysi mahdollisuus vaikuttaa semmosii asoisii, nehä itte valkkaa ketä ne haastattelee, Kuka perkele ottaa sin semmost joka jostain jotain taju.”

Jarno: ”No, periaatteessa lähdetään siitä, että kaikkihan lähtee Englannista, ni tota noin ni, siäl on lähteny, ne on niin hianoo jälkee saanu aikaan siällä, että ne o, niitä o kuultu siellä. Koska ne, emmä

tiädä, no Simon osaa kertoa sulle paremmin kun sä Simonia haastattelet, ni mistä se lähti niinku oikeesti ja kuka sen pisti sen jutun ja näin päin pois, kato ne sai niin hyvää palautetta siälä niinku periaatteessa ja mediaan aikaan, tiäksä että, että on olemassa myöski isänmaallisia ja ja työväenluokan ihmisiä jotka haluaa tuoda sen oman juttunsa esiin.”

7.1.2 Väkivaltaiset skinheadit

Haastattelemieni skinien puheessa nousi esiin heidän ongelmallinen suhtautumisensa väkivaltaan. Kukaan haastateltavista ei aivan yksiselitteisesti hyväksynyt väkivallan liittämistä pelkästään skinheadeihin, tai muuten pitänyt asiaa täysin yhdentekevänä, mutta kuitenkin he puheessaan tavallaan liittivät väkivaltaisuuden melko vahvasti skineihin ja kokivat skinheadien olleen aina ns. ”hurjia tyypejä”. He kokivat myös usein olleensa pakotettuja käyttäytymään väkivaltaisesti muiden tehdessä aloittaessa tappelun tai provosoidessa skinejä. Loppujen lopuksi haastateltavia tuntui väkivaltaisuuden leima sekä häiritsevän että hieman imartelevan, päätellen haastateltavien suhteellisen kevyestä suhtautumisesta skinheadien väkivaltaisuuteen.

Kauko: ” Mun mielestä aika semmosta selväpäistä sakkia, kuitenkin, vaikka onkin niinku, osa on tietysti vähän väkivaltaisia mutta ei mun mielestä siinä niinku mitään sillai...” ” Se, se nyt tietysti jotenkin kuuluu siihen skinhead tyyliin, että siinä sitten vastataan väkivallalla, ja onhan se selvää että sil sillai suomalainen mies tekee (nauraa).”

Matti: ” Ja se nyt vähän silleen et jokainenhan, kyllähän nyt kaikis ryhmis kaikki ihmiset käyttäytyy ehkä väkivaltaisesti, et niinku... Ei se sillee ehkä ny...ehkä nyt on tiätysti sillee et joukossa tyhmyys tiivistyy, mutta emmä sitä nää mitenkään silleen että...se ois se ultimate väkivaltaryhmä, ni emmä sitä sillai ajattele (naurahtaa). Kyl mäkin tunnen joitain kavereit jotka o rauhallisii ku rasvatyyni...emmä nää sitä sellasen.”

Kimmo: ” Ihmiset luulee että meidän harrastus on pyörii tuol kadulla ja hakata ihmisiä ja aika monta kertaa kuulee jotain tommosta vastaavaa, että mitä meen päässä liikkuu, et tarttee tapella aina, mutta eihän se, ei se tosiaankaan mee niin, siis tottakaihan se ainahan väkivalta tullaan liittää nahkapäihin mutta ei se oo kuitenkaan se pääasia. ”

Selonteot skinien väkivaltaisuudelle

Skinien käyttämät selonteot heidän puhuessaan väkivaltaisuudestaan, olivat paikannettavissa Scottin & Lymanin veruke-kategoriaan, jolla myönnetään teon, tässä tapauksessa väkivallan ongelmallisuus, mutta ei myönnetä omaa vastuullisuutta. Veruketyyppi, joka esiintyi kaikissa haastatteluissa oli ns. syntipukki-ajattelu joka tarkoittaa oman kyseenalaisen käyttäytymisen alkuperäisen syyn siirtämistä jollekin muulle, eli että väkivallan syyt on toisen käyttäytymisessä tai asenteissa. Gradussani verukkeenkäyttö ilmeni siten, että haastateltavat eivät kieltäneet heihin liitettyä väkivaltaisuutta, mutta heidän mielestään väkivalta johtuu siitä, että toiset ihmiset joko käyvät provosoimatta skinien päälle tai muuten puhuvat skineille epäkohteliaasti, jolloin haastateltavat kokivat olevansa oikeutettuja vastaamaan heille esitettyyn ”haasteeseen”.

Kauko: ” Skinheadeitä kuitenkin sillai provosoidaan väkivaltaan, että harvoin se kuitenkaan, niinku niitten puolelta alkaa, se on aika harvinaista. Sillai käy paljon useemmi, että itte siinä joutuu niinku useemmi siinä, taikka siis, se on oikeastaan niinku aina sillain että, niitten puolelta se suunsoitto aina alkaa, vaikka haluaisit kävellä tossa rauhassa ohitte ja ni sieltä aina se jostain tulee. Tosi harvinaista että sen itte aloittaa.”

Mikko: No mä en itse provosoi ketään, en edes omalla tyylilläni, että jos mua vastaan kävelee tual tummia, neekereitä, miks niitä ny haluu sanoo, niin yleensä se lähtee sieltä, siält saattaa joku tul potkiin nilkoille ja sit ku tulee nenään niille, niin sithän se on lööppiaihe taas et skinit teki näin pois päin.”

Oikeutettu väkivalta

Haastateltavien puhuessa väkivallasta ja tappeluista, huomasin heidän myös samalla kertovan implisiittisesti, että millainen tilanne yleisesti oikeuttaa väkivaltaan ja mikä ei. Muutama haastateltava myönsi melko suoraan, että alkoholilla on myös oma osuutensa väkivaltatilanteissa. Tällainen selonteko kuuluu Scottin & Lymanin syyntakeettomuus-kategoriaan, joka on eräs verukkeiden muoto. Selonteon mukaisesti henkilön vastuullisuus esimerkiksi kyseenalaisen tappelun suhteen vähenee, koska hän ei ole humalassa ollessaan ollut täysin oma itsensä.

Kimmo: ” Kyllähän siihen suurin syy on yleensä alkoholi, niinku yleensäkin Suomessa, siinä uho nousee puolin ja toisin, tulee tehtyä kaikkea mottipäistä, niinsanotusti, ja varmaan alkoholi on kaikkein suurin syy siihen. Tietysti onhan sitä kaunaa ennestään ollu, mut sanotaan kun ottaa muutaman alkoholin ni sitte se purkautuu yhel kertaa.”

Jarno :”Joo, ne, ne on aika paljon niinku niitä niitä juttuja että...no sehän, niin ittekin suomalaisena ymmärrät sen et tuolla on niitä päänrääpijöitä tuolla kapakoissa yli kaiken ja kännissähän ne, suurin osa näistä tilanteista tulee, joku päättää olla ylirohkee ja ”vittu toi on nahkapää ja määpä auon sille päätäni”

Kauko: ” Ja en mä sitten tiä onko se ittepuolustusta vai mitä se on mutta kai sekin on sitä suomalaisten perisyntiä ruveta tappeleen sitten kun siihen on mahdollisuus (naurahtaa).”

Väkivallan ”säännöt”

Tietyt asiat ja tapahtumat näyttivät johtavan melko varmasti fyysiseen kontaktiin, mutta sellaisessakin tilanteessa on olemassa tietyt ”herrasmiemäiset” säännöt joita osapuolten tulisi noudattaa. Verukkeena oli tässäkin tapauksessa syntipukki-ajattelu sekä syyntakeettomuuteen vetoaminen.

Janne: ”Kyllä mulle on tullu silti kaks kertaa sillai että mä en oo että niinko takaapäin tullu siis että siinä mielessä tää on poikkeustilanne että mä en sanonu kyllä mitään siihen asiaan että kävelin vaan rauhassa kadulla että... Uskomatonta se on että, kyllä se näinkin voi tapahtua.”

Jarno: ” Mutta mää en oo sitä ikinä sulattanu, että mää oon muutaman kerran jätkiä joutunu repiin poieski siitä, että ” ”antakaa nyt vittu sen olla että se sai tarpeeksi jo”, että ottaa vaikka yhden jätjän kanssa sen, sen erän mutta...”

”Että naisen kunniaa aina pidetään niinku yllä että jos tyttöjen päälle käydään, niin silloin lyödään kyllä, oli se suomalainen tai turkkilainen tai ihan mikä tahansa.”

Poikkeustapauksien esille tuoma järjetön väkivalta

Kolme haastateltavaa myönsivät muista poiketen, että skinheadit syyllistyvät välillä väkivaltaan, jota edes he itse eivät voi pitää mitenkään oikeutettuna. Yksi haastattelemani skinhead esitti tällaiseen turhaan väkivaltaan liittyen verukkeisiin kuuluvan selonteon, jossa hän käytti syyntakeettomuutta lieventävänä seikkana, joka siis Scottin ja Lymanin mukaan tarkoittaa sitä, että kaikkeen toimintaan liittyy mentaalinen elementti, joka koostuu tiedosta sekä tahdosta. Yksi puolustus syytöstä vastaan voi näin ollen olla se, että henkilö ei ollut täysin tietoinen (sai väärää

tietoa) tai että henkilön oma tahto ei ollut täysin mukana (pakotettiin), tai että oli alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena tai mielisairas, jolloin sekä tieto että tahto saattaa tilanteessa olla puutteellinen.

Haastateltavan mielestä nämä nuoremmat turhaan väkivaltaan syyllistyneet skinit eivät vähäisten kokemuksiansa ja nuoren ikänsä vuoksi vielä osaa käyttäytyä siten kuin pitäisi. Muut selonteot olivat myös syyntakeettomuuteen vetoamista, sillä porukassa tai suuressa joukossa yksilön mieli ei välttämättä ole niin vapaa, jolloin saattaa tulla tehdyksi jotain sellaista, jota ei yksin ikinä tekisi.

Kalle: ” Siis niinko skinien väkivalta, siin on ny yhten, yhten syyn syyn on se et pullisteleminen, porukassaha se on niin helvetin helppoo, ollaan niin saatanan suurii et...varsinki jos siin o nuarii jätkii, ni nehä yrittää todistaa vanhemmil kui vitu kovii ne o. Mitä vanhemmat o tehny joskus aikoinaa, nuaret o ollu...todistanu ittees vanhemmille ja sit se...just...joukossa tyhmyys tiivistyy (nauraa). Se on ihan täys tosi asia.”

” Ehkä se on just se järjetön väkivalta, se on yks, siihehä helvetin usein nahkapäät o syyllistyny. Lähetää kaupungille, vedetää kännii, mennää nakkikioskin jonoon, ei keksitää mitää muuta, pummataa tupakkaa joltai äijält jollei oo tupakkaa tai joka ei tarjoo sitä, ni vedetää sitä päin kuanoo. Ihan täysin syyttä hakataan joku.”

Jarno: ” Mut hyvi harvo, mut sanotaan sillai että jos me ollaan porukassa...ni silloha me lähetään jahtaan niinku hyvin äkkiä että ei siin tartte olla ku joku pieni juttu. Se on kato, sää tiädät niinku tapana on sanoa (nauraa) että porukassa tyhmyys tiivistyy.”

Matti: ”Siin vaihees silti väkisinki lähtee aivot aika hyvin narikkaa jos, ilman mitää syytä käydään jonku ihmisen kimppuun, se on järjetöntä väkivaltaa, mut se et jos joku uhkaa sua ja käy sun kimppuun ni siinä vaihees ei o enää mitää muuta ratkasuu kun...pualustaa itteensä...sinä vaiheessa se on sillai ok...joo, mut se tarkoittaa sitä et se on siinä vaihees niinko vaadittava mut päättömässä väkivallassa ei ny kauheesti oo mitää.”

Väkivaltaisesta maineesta tuleva kunnioitus

Haastateltavien puhuessa skinien väkivaltaisuudesta, heidän selonteoissaan nousi esille ajatus tämän ehkä muuten kiusallisen maineen positiivisesta seurauksesta. Haastateltavat tavallaan kokivat sen olevan välillä myös hyödyllistä, jos muut pitävät heitä vaarallisina tai väkivaltaisina ihmisinä. Tästä

pelottavasta maineesta johtuen haastateltavat kokivat, että he saavat useimmiten olla melko rauhassa esimerkiksi ravintoloissa käydessään, ja he kokivat että heitä kunnioitetaan. Nämä jatkoselonteot väkivaltaisuudesta puhuttaessa kuuluivat verukkeiden syntipukki-ajatteluun. Haastattelemani skinheadit olivat sitä mieltä, että jos tappelu tulee, niin sen yleensä aloittaa joku muu, johon skineillä on sitten oikeus vastata.

Sami: ”Sitten *siitä* muovautui skinheadit, niinku hard-core modeista, ni tuli skinheadejä, ni se kuuluu siihen, mä luulen et se on alunperinki ni ollu semmonen niinku työväenluokan osoitus niinku ja se että, kun yhteiskunta potkii työväenluokkaa, se on ainoa tapa millai ne potkii takaisin yhteiskuntaa, on se että ollaan, näytetään niinku tavallaan se niinku työväenluokan voima ja se että meille ei tuu kukaan vittuileen ja eikä tu sanoon että te voitte päättää tuolla mitä te halutte ja keskiluokka ja rikkaat saatte sanoo mitä te halutte, mutta meitä ei kiinnosta että niinku tää vanha motto ”you ain’t gonna tell me what to do” niin, niinkö todetaan monissa skinheadlauluissa.”

Mikko: ”No ei se nyt oikeen vaikuta, siis (naurahtaa), mä en juurikaan kiinnitä siihen huomiota, mut ei mua nyt ainakaan sormella osotella (naurahtaa), tota jos mä meen baariin, ni sanotaanko että kerran vuodessa saattaa tulla jotain tappelua että joku tulee, jotain se pännii mutta aika rauhassa sitä saa olla.”

Kalle: ”Ja mää omast miälest valitti kaikkeist parhaa poruka, koska, mun täytyy sanoo sillai et, vaik se kuulostaa typerält ja onki typerää ni jotenki, jotenki se o semmone porukka mitä porukka, kaikki muut jengit kaihtaa, tulee 20 nahkapäät, kahdenkymmenen nahkapään lauma tule kadul vastaa ni, helposti se kolmekymmene muu, johonki muuhu jengii kuuluva jätkän lauma ni, menee pois tieltä, tiätää et noist varmasti saa tappelukavereit.”

7.1.3 Rasistiset skinit/ ongelmalliset maahanmuuttajat

Haastateltavista yhtä lukuun ottamatta kaikki kokivat tietynlaiset ulkomaalaiset maahanmuuttajat ongelmallisiksi. Tämä yksittäinen poikkeustapaus ei oikeastaan tuonut esille koko maahanmuuttaja-asiaa, hän myönsi eräänlaista rasistista käyttäytymistä skinheadien osalta olevan, mutta hän ei pitänyt sitä ainoastaan skineille ominaisena piirteenä. Muilla tuntui olevan enemmän tai vähemmän jotain varsinkin tummia maahanmuuttajia vastaan. Näillä haastateltavilla, jotka omasivat kriittisiä ja toisinaan rasistisia mielipiteitä maahanmuuttajia kohtaan, ei silti kaikilla toisaalta ollut kovinkaan yksiselitteisiä ajatuksia aiheesta. Pikemminkin he nostivat asiasta esiin myös melko yllättäviäkin

puolia, mutta yleisesti ottaen tummat maahanmuuttajat koettiin ongelmalliseksi asiaksi pääasiassa siksi, koska maahanmuuttajat nähtiin vain huonotapaisina yhteiskunnan varoja kuluttavina henkilöinä, eikä heidän katsottu antavan mitään takaisin.

Kauko: ” No ehkä se ku paikassa X asu ja näki niinku, näki niinku kuitenkin sen että minkälaisia niinku, nää, nää neekerit siä oli, ihan yksinkertaisesti sen takia että, siinä vaan jotenki oli nii paljo sitä rähinäsakkkia ni, rupes vaan niinku tökkiin. Ku näki minkälaista touhua niil o.”

”Eihän siä niinku, niitten kans oli kaikilla ongelmia. Aivan semmosia suunsoittajia ja sikailijoita ja vähän niinku mustalaisia.”

Sami: ” Niin se on väärin, ja mun mielestä niitä pitäisi rangaista eikä hyysätä. Siitähän tää tuleekin tää viha täällä, justiin kun täällä hyysätään niitä, siis justiin kaikkea näitä rasistisia iskuja mitä on ja justiin näitä kahakoita ja räjäytellään niitten kebappeja ja kaikkee, ni se johtuu nimenomaan siitä ku että niitä hyysätään, ne raiskaa jonkun ni se on aina suljettujen ovien takana ja kukaan ei edes tiedä mitä ne saa tuomioks siitä ett vai suurinpiirtein että päästetään ne samantien takasin sinne ööööö omaan yhteisöön, siis mun mielestä pitäisi karkottaa kaikki jotka ei osaa elää täällä. Ei meidän tartte ymmärtää niiden kulttuuria ku asuu täällä, niin niiden kuuluu ymmärtää mejän kulttuuria.”

Kalle: Ja kyl mää ny katso omast mielestäni, siis se o vaa minu miälipiteeni, mää katto et mul o iha täys oikeus ajatel sitä mitä mää tykkää, ja minu miälestäni mul o mu omas maassa huomattavasati suuremmat oikeudet olla ku jollaki svartapetteril, joka tän ei kuulu, sen paikka o siäl mist se o tänne tullu, vittu ko olis normaali mut kunnei se oo edes normaali ko se o just semmone kermapersesvartapetteri mikä tän o tullu. Helvetti kauheel rahal tänne lentäny, Moskovan kautta ja tulee tän ja huutaa et ”haen poliittista turvapaikkaa” vaikkei se mitää turvapaikkaa haekkaa, se vaa tulee tän elelemään.”

”Minu miälipide tähä rasismiin ni, ja tä ny kertoo sit kaiken minusta, et, se et ihminen on rasisti, mä en niinku tajuu edes semmost sanaa ku rasisti, koska ollaksee rasisti sun täytyy myöntää et on olemas muita rotuja, ja mulle kun ei oo muuta ku valkone rotu ja kaikki muut rodut on mutaa, elikkä mä en tunne olevani koskaan rasisti jos mä sanon jollekin joka edustaa jotai muut porukkaa jo valkosii, ei ne, minul ne ei vaan yksinkertaisesti oo yhtään mitään.”

Selonteot liittyen rasistisiin skineihin/ongelmallisiin maahanmuuttajiin

Haastateltavien selonteot heidän puhuessaan maahanmuuttajista olivat suhteellisen yhteneviä. Haastateltavien käyttämät selonteot voidaan paikantaa Scottin ja Lymanin oikeutus kategoriaan. Oikeutustyyppinä he käyttivät uhrin kieltämistä, eli haastateltavat kokivat, että ”uhri” tavallaan ansaitsee osakseen huonoa kohtelua. Scottin ja Lymanin mukaan useimmiten tällaista selontekoa käytetään jos uhri kuuluu johonkin neljästä kategoriasta, joista yksi on etniset vähemmistöt ja toinen on kategoria johon kuuluvat henkilöt jotka ovat suoraan vahingoittaneet tai loukanneet haastateltavaa.

Esimerkiksi haastateltavista Kauko koki asuinalueellaan jo riittävästi saaneen ”todisteita” maahanmuuttajien huonosta käyttäytymisestä, ja hänen mukaansa myös muut ihmiset olivat ”kärsineet” maahanmuuttajien toimista. Sami esitti myöskin esimerkin maahanmuuttajien kyseenalaisesta luonteesta nostamalla esiin tämän raiskauksen, mutta hän näki myös että yleisemmällä tasolla maahanmuuttajia ei kuulu ymmärtää, koska he ovat eräänlaisina tunkeilijoina maassamme. Eli tällöin kyseenalaiset teot ja/tai puheet maahanmuuttajista eivät ole sinänsä ongelmallisia, koska maahanmuuttajat ”ansaitsevat” sen erilaisuutensa tai tekemiensä vääryyksien vuoksi.

Ideaali maahanmuuttaja & ideaali vihollinen

Eräs aineistosta esiin noussut alakategoria haastateltavien puhussa rasismista ja maahanmuuttajista, oli se että haastattelemini skinien puheesta löytyi eräänlaiset muotit tai mallit sellaiselle maahanmuuttajalle jota he tavallaan voivat esteettä pitää ”vihollisenaan” ja sellaiselle joka on skinien mielestä ”oikeanlainen” tai ”hyvä” maahanmuuttaja. Ideaali vihollinen oli esimerkiksi haastateltavien mielestä eräänlainen vetelehtijä, rikollinen ja suomalaisia vihaava tumma maahanmuuttaja, kun taas haastateltavien puheesta esiin noussut ideaali maahanmuuttaja oli maan tapoja noudattava, Suomessa opiskeleva tai työskentelevä henkilö.

Esimerkkeinä aineistosta esiin nousseita ideaalin vihollisen kuvauksia:

Mikko: ”Mut sit se että kun mä meen vaikka Koskikeskukseen tai jonnekin muualle, steissille, Helsingissä ja tääl rautatieasemalle ni siä rupee, ne rupee norkoilee siä semmosii apinalaumaa, neekerilaumaa ja sitten taas niitten nuorisokulttuuri ja elämäkatsomus on aivan toisenlainen kuin mun, niin mä en kaippaa niitä tänne roikkuun nurkille, aiheuttaa ongelmii, huumeis, väkivallan teois, ja mitä ongelmii niistä nyt on sitten ollukki.”

Kauko: Mutta eniten määhän toivon niiltä pakolaisilta sitä että ne olis sillai mitenkä niinku maahanmuuttajien kuuluu olla, eikä niinku rinta rottingilla, se, se niissä kaikista eniten niinku, ei se että ne tänne tulee vaan se kuinka ne täällä niinku käyttäytyy ja täällä on ja kuinka ne kehtaa olla semmosia niinku, ei niil o mitään myötätuntoa, sillain että ku jokku sosiaalitädit kun ne on, ne on niin olevinaan jotain, että kyllä me nyt näitä autetaan ja ne on meille niin, ne on sitten niin meille, niinku tyytyväisiä ja ne arvostaa tätä mitä me niille tehdään. Eihän ne arvosta ketään, kyllähän sen nyt tietää, ettei tommonen niinku, länsimaisiahän ne vihaa, nehän siis tämmöset niinku islaminuskosetki ni ne, eihän kellekään länsimaiselle, eihän ne pidä meitä minään. ”

Esimerkkejä ideaalista ja ”hyvästä” maahanmuuttajasta:

Kimmo: ” No ei se kieltämättä kauheen positiivinen oo, se tietysti riippuu jos, jos kaveri käy töissä ja ansaitsee itse elantonsa, ni se o ok.”

Jarno: ” Niin, maahanmuuttajat no, niin kauan kun ne, niin kauan kun ne tota oikeesti niinkun tulee tänne opiskeleen tai kaikkee tämmöstä, ni ei mitään vastaan”

Selkääntaputtajat

Seuraava alakategoria on nimeltään ”selkääntaputtajat”, joka merkitsee sitä, että haastateltavia ärsytti ihmisten eräänlainen ”liian suora” lähestyminen heitä kohtaan. Tällaisissa haastateltavien mielestä kiusallisissa kohtaamisissa ihmisten ymmärtämättömyys aiheuttaa kiusallisen tilanteen skinille, varsinkin jos skinhead haluaa vain olla rauhassa tai olla herättämättä sen suurempaa huomiota.

Olennaista on kuitenkin, että skinien kulttuuriin kuuluu eräänlainen perustavanlaatuisen ylpeys, jolloin he eivät useimmiten kaipaa muiden heihin kuulumattomilta minkäänlaisia kannustuspuheita., päinvastoin tällainen kannustus tuntui haastateltavista vaikuttavan ehkä pikemminkin alentavalta ja pikkumaiselta. Omat negatiiviset kokemuksensa ”selkääntaputtajien” kanssa liitettiin Scottin & Lymanin syntipukkiajattelu-verukkeeseen. Eli se että haastateltavaa suuresti häiritsee selkääntaputtajan käytös josta on saattanut seurata joitain vaikeuksia, johtuu yksinomaan tämän toisen osapuolen (selkääntaputtajan) kyseenalaisesta tai muuten haastateltavan mielestä asiaankuulumattomasta käytöksestä ja/tai puheista.

Sami: ”Niin monet tulee sen takia mielisteleen, niin sanotusti, että kerton kaikkee että ”vitun hyvä kun hakkaatte niitä neekereitä” ja tällai, mihinkä mää sanon että en mä niitä hakkaa. Välttämättä, siis ei ei se oo siis, siis, ei se o, ihmiset ei niinku, se on just niinku et ihmiset ei ymmärrä.”

” Mut niinko jos joku tulee vittuileen, mussuttaan sitten näitä justiin näitä, persereikiä kun tulee taputteleen selkään, mielisteleen saatana, ja vitun räkä poskella saatana nuohoon viereen eikä ymmärrä puhetta niinku että, siis se mitä vihataan ni on just noi saatanan spurgut ja saatanan idiootit jotka niiku, siis ei ymmärrä puhetta ja tulee saatana lässyttään ja...”

Matti: ” Ja ainaha näit löytyy näit hyvii jätkii (naurahtaa). Siis no, ainahan näit selkääntaputtajii o. Kyllähä näit joka kerta ku sä meet baariin, ni kyllähä joku ain tulee selkää taputtaan et ”hyvä juttu, et mäkin oon rasisti”. Se on sillai huvittavaa. Eikä mul o sillai mitää elämää suurempii ongelmiikkaa ollu.”

Suomalaisten ja skinien mielipiteiden vastaavuus

Seuraava alakategoria koskee haastateltavien käsityksiä muiden ihmisten käsityksistä, ja tarkemmin sanottuna sitä, että haastateltavat kokivat saavansa muilta ihmisiltä myös myötätuntoa ja kannustusta asialleen. Tällainen käsitys mielipiteiden vastaavuudesta vaikutti haastateltavista positiiviselta, varsinkin jos tällaista hyväksyntää sattuu tulemaan vanhemmilta ihmisiltä.

Erona edellä mainittuihin kiusallisiin selkääntaputtajiin tuntui olevan näiden vanhempien ihmisten (ja myös muiden) hienovaraisempi tapa osoittaa kannustustaan eli siis vähemmän ”päällekyvästi. Haastateltavat tuntuivat liittävän nämä heidän osittain rasistiset näkemyksensä jakavat ihmiset perinteisimpiin ja yhteiskunnan konservatiivisimpiin kategorioihin kuten työläisiin ja vanhuksiin.

Haastateltavien selonteot tästä aiheesta voidaan paikantaa Scottin & Lymanin oikeutuksiin kuuluvaan vahingon kieltämiseen, jossa siis kyseenalainen asia esitetään positiivisessa valossa eli tässä tapauksessa marginaalisena pidetty ikävä asia kuten rasismi uudelleen määritellään esimerkiksi isänmaallisuudeksi tai ”rehdin työläismiehen” mielipiteeksi tai vaan muuten laajalti tuetuksi asiaksi.

Kauko: ” Suomihan on rasisteja täynnä mutta kukaan ei sitä vaan viitti sanoo. Ja sitten tietysti semmone n, tulee monesta suunnasta semmonen hiljainen tuki kuitenkin, että emmä tiä, kyllä sillai niinku ihmiset ihan hyvin tota, jokku ihmiset sen ottaa, ei siinä mitään niinku, semmonen hiljainen tuli...tuki tulee monesta suunnasta”

Jarno: ” Ihmiset tota noin ni, sanotaan että vanhemmat ihmiset varsinkin, sanotaan tommoset mummut ja papat. Ne niinku hyväksyy meidän periaatteet niinku ihan just niinkun ne o. Ja ne niinko monta kertaa bussissa on käyny mulle tälleen näin että, että ”aja toi nekru pihalle”

Kimmo: ” Ja on mul semmosiiki hauskoja kokemuksia ollu kadulla joskus että joku vanha, vanha mummo tai pappa tulee taputtaan selkään ja niinko silleen, ite kokenu sodan ja näin eespäin ja sitte näkee että toisella on vaikka Suomen lippu hihassa, ne kattoo että on isänmaallinen ni, ne ainakin mieltää osan positiiviseks, niinku silleen.”

Kalle: ” Se riippuu, kyllähä sä saat, sä saat hyvä vastaaoto ku meet tommosee normaali, normaali kulmakuppilaa, ni siä saa iha rauhas ol, normaaleitte tyäs käyvie, normaaleit työläisäijii ni ne ny kattoo su vaatteitas ja naureskelee su vitu suurii kenkii, naureskelee tommost kaljuu, se o iha typerä näköst mut kuitenkin ne o, suuripiirtei samaa miältä asioista, aika pitkälle. Ei ne ajattele nii syvällisesti, mut ne ajattelee sil mentaliteetil et nekerit vittuun.”

Kauko: ” Oli niitä, sitten oli siä niitä siä enemmänki mutta nekin sitten kun rupes muukki ni, muitaki skinheadeitä tulee mukaan, ni kyllä ne sitten siältä katoski, että ei niitä viäkään paikassa X hirveesti o, että en mä o nykkään nähny, ku oon taas asunu sitten tässä muutaman kuukauden ni näkyny oikeen ketään viäkä, et se. Ja kun se on muutenki siällä X:ssä se työväenluokka niin vahva ettei niistä siä niinku välitä oikeen kukaan (naurua). ”

Skinien rasistisuuden toinen puoli

Tämä viimeinen alakategoria koskee haastateltavien puhetta rasismista ja mustista hieman toisenlaisista lähtökohdista.

Sami: ” Näin, mutta se on *tullu * jossain vaiheessa sitten tota noin ni, tää tämmönen muukalaisviha ja tämmönen, alunperinhän skinheadithän, niin öööö Englannissa mistä kaikki lähti, ne kuunteli nimenomaan reggaeta, skata, alun perin. Ja sitten kun siihen tuli rastat, ööö tyyli mukaan, mikä suoraan taas sitten niinku vastusti, vähän niinku valkosia, ja siinä vaiheessa rupes tuleen sitte niitä että osa jäi vielä siihen ska ja reggae-touhuun ja osa lähti hakeen jonkunnäköistä muuta niinku ja sitä mukaa tuli sitte tällatteet niinku poliittiset järjestöt mukaan”

Mikko: ” No esimerkiksi sanotaan näin et, esimerkiksi mä käyn kattoon, mä kävin kattoos tos Tullil ko siäl oli Laura Lightgenin (nimi epäselvä) Ska-reggae stara. Loistava musta äijä ja siäl oli yleisönä paljo mustii, siel oli paljo valkosii ja tunnelma oli loistava.”

Matti: ” Eihä se ku se homma o alkanu ni eihä siin o ollu niinku kuitenkaa mitää niinku, rasismil mitää meininkii, et kuitenki et, lähetään nyt kuitenki, et jos lähetää miättii ni kuitenki juuret lähtee Jamaikalta, ja ne o ne juuret mitä, yleisesti täs pitäs kunnioittaa mut ihmisil vähän niinku unohtuu tää ja ne saa, muita ideoita päähänsä mut emmä nää ainakaan niinku, kyllä se on myähemmi tullu kuvioihin toi homma ja on, on sitähan on huomattavan paljo nykyää, emmää sano silti et se siihen kuuluu, sitä vaan on siinä, mut enhän minä sille mitään voi, mut ei se siihen kuulu.”

7.1.4 Ihmisten stereotyyppinen käsitys skineistä, heidän ulkonäöstään ja aatteestaan

Useat haastateltavat kokivat ongelmalliseksi sen, että monet ihmiset (mukaan lukien jotkut skinitkin) kokevat ja ymmärtävät skinhead-aatteen pelkästään pinnallisena ja yksipuolisena sekä näkevät skinit yksinkertaisina ymmärtämättä sitä että skineydessä on löydettävissä myös syvällisempi merkitys ja että heihin myös liitetään aiheettomasti huono maku pukeutumisen suhteen. Tämä on kiusallista skineille, koska heidän mielestään skinhead-alakulttuuriin kuuluu paljon myös sellaista, mikä yleisemmässä ihmisten tietoudessa saattaisi näyttää skinit ehkä hieman positiivisemmassa valossa.

Sami: ” Jotkut ajattelee vähän naureskellen sillain kun että ei tiä mikä homma on, ne luulee että tää on joku lasten juttu, skinheadismihän periaatteessa, pääasiassa on elämäntapa, se on muutaki ku se että sää tota noin ni pyärit tuolla saatana isot kengät jalassa saatana ja kävelet selkä kaarella ja että se on tota noin ni, se on elämäntapa lähinnä että siitä ei niinku ihmiset tiädä ollenkaan että...tähän sisältyy niin paljon kaikkee, se on ihan oma elämäntyyli ja tapa.”

” Positiivisia puolia on se että on kavereita paljon, on hyvää musiikkia, saa pukeutua hienoihin vaatteisiin, mutta mä tarkoitan, ei oo todellakaan maastohousuja, eikä pelkkä pilotti vaan lähinnä näihin alkuperäisiin, levikset, docmartenssit, tällatteisiin näin...”

Mikko: ” Se on niin, ko tää on musiikin, maailma koko skinhead-toiminta. Musiikki on mulle se kaikista tärkein asia minkä takii mä olen skini. ” Tää on mulle elämäntapa, ja niin varmaan monelle muulleki skinille. Mä muistan ku joskus penskana puhuttiin, että että toi on vaa joku vaateskini, ei toi oo mikään että silloin vaan aatteet on sen vaatteet, se pitää vitun paljon paikkansa, aatteet on ne

vaatteet, hyvin pitkälle, koska jos sä kyl siis ethän sä, siis esimerkiks nää kuteet mitä mul on päällä, et sä täältä Suomesta edes saa näitä. Et sä saa näitä Suomesta, sun täytyy vittu perehtyy mist sä näit saat, ja sillo su täytyy tilaa niit jostain muualta, kattoo, ostaa kirjallisuutta, nähdä videoita ja muuta vastaavaa, missä näkyy skinejä, britejä saksalaisia, ranskalaisia, koska ne on hyvii, tyylikkäitä, ne on tyyllilleen sillai, ne ei kulje jussipaidassa ja maastohousuis. ”Mun mielestä täällä Suomessa on ylipäänsä hyvin huono tietämys skineistä ja nuorisokulttuureja kun pitäisi vaalia ko ajatellaan musiikkiohjelmia, Jyrkiä ja tämmösiä, ni niitten ois pitäny ottaa myös mukaan rock ´n´ rollia, skinejä soittaaan reggaeta, skata, oita, vaikka vittu wp:tä, ihan miten vaan, koska se kuuluu, kaikkia erilaisia pitäis antaa olla.”

Selonteot ihmisten stereotyyppisille käsityksille skineistä

Haastattelemanani skinit olivat kaikki yksimielisesti sitä mieltä, että heitä ei ymmärretä oikealla tavalla. Selonteot kuuluivat veruke-kategoriaan ja keinona oli syntakeettomuuteen vetoaminen. He myönsivät silti itsekkin ymmärtäneensä skineiden yksipuolisesti aiemmin, mikä johtui vain siitä, että heillä ei ollut parempaa tietoa skineiden ns. tosi- ja syvemmästä olemuksesta, mihin esimerkiksi liittyy eräänlainen ”oikea” pukeutuminen. Haastateltavat korostivatkin skineiden kehittyvää luonnetta, jossa heidän mielestään tämä eräänlainen ”syvällisempi” skineiden aste tai taso saavutetaan näkemällä hieman vaivaa, eli lueskelemalla ja tutustumalla aiheeseen, varsinkin skinhead-aatteen alkuperäiseen brittien edustamaan tyyliin. Skineiden laajempaan ymmärtämiseen liittyi haastateltavien mielestä olennaisesti myös ikä. Skineiden alkutaipaleella ihmisten stereotyyppiset käsitykset skineistä saattavat melko lailla pitääkin paikkansa.

Sami: ”Mulle mä en ei, alun perin se oli tiätenki, ku mää en tiänny muusta, ni oli justiin tää kun kaikki oli natsuja, ni se oli, mutta sitten kun tuli ikää ja rupes ottaa selvää, ja lukeen noita kirjoja, skinien kirjoittamia, mä rupesin käymään Englannissa, tapasin englantilaisia skinheadejä, niin mä huomasin justiin että mitä kaikkee muuta se on. ”

Mikko: ”Sanotaanko näin että sitä, ei ensimmäisen vuoden, kahden, kolmen aikana ole häävikään skini, siis tällai ku ajattelee.” ”Mitä sä tarkoitat?” ”Meinaan sitä että, elikkä kun sä alat oleen skini, se lähtee just niinko mä alotin, noist pikku- pikkuperiaatteista, niinko noist et näkee tuol kadul et noi on kovaa jengiä, mä haluan olla tommonen ja noin pois oäin, mä vedän tukkani pois, vedän bootsit jalkaan. Mut sit se että mites sit vähän syvemmältä tää touhu, elikkä on kuteita mil sä voit haluta brassailla tai jotain muuta vastaavaa. ” ”Niin, se että, se että ne tulee johonkin tiettyyn

pisteeseen, jutteleen esimerkiksi siitä et meil ois jotain yhteistä, meinaan et ois samanlaiset ajatusmaailmat, että täytys niinkun sen täytys myös luottaa niinkun,öööö, tai sanotaan näin että sen täytys myös olla hyvin itsetietoinen, tästä systeemistä, skineistä. Sen täytys tietää musiikista, kuteista, ylipäänsä. ”

Ennakkoluuloista aiheutuva haitta

Tähän ihmisten stereotyyppisiin käsityksiin skineistä liittyvä ala-kategoria koskee haittoja mitä ennakkoluuloista skineille aiheutuu. Yhtä haastateltavaa lukuun ottamatta skinejä ei loppujen lopuksi liikaa häirinnyt heihin liitetyt ennakkoluulot. Haastateltavat eivät olleet kokeneet mitään suurempia vaikeuksia elämässään skineytensä vuoksi, ja oli skineyteen liitetyistä ennakkoluuloista ollut joissain tapauksissa hyötyäkin. Minitsemallani poikkeustapauksella oli silti osittain huonoja kokemuksia sen vuoksi että hän oli skini, ja häntä selvästi harmitti häneen ulkonäkönsä vuoksi kohdistetut ennakkoluulot, koska hän koki ettei ansaitse ulkonäkönsä vuoksi mitään halveksuntaa. Hän ajatteli kuitenkin että ennakkokäsityksiä on mahdollista muuttaa tiedon lisääntymisen ja tutustumisen myötä.

Kimmo: ” Vaaaaaakee sanoo silleen että kyl ne ihmiset tietysti kattoo tualla, mut se et mitä ne sit ajattelee, o vaikee sanoo, mut kai ne ajattelee kai silleen et niinku, vaiks mun työpaikalla mite ihmiset on suhtautunu ni, ku ne on oppinu tunteen paremmin ni, ne on huomannu ettei se niin paha mies oo, ja positiivisesti kuitenkin suhtautunu ku o oppinu tuntemaan.”

Kimmo: ” Siinä mielessä ihan hyvältä näyttää kuitenkin, että ulkonäkö ei oo estäny työntekoa ja... oikeastaan se onkin paras asia, että saa tehdä töitä, ja olla just sen näköinen ku haluaa, joka paikassa se ei oo mahdollista.”

Selonteot ennakkoluuloista aiheutuvaan haittaan

Tämä skini esitti kaksi selontekoa liittyen näihin työpaikalla esiintyneisiin ongelmiin. Molemmat selonteot kuuluivat oikeutus-kategoriaan. Ensimmäinen oikeutuksen keino oli tuomitsijoiden tuomitseminen. Haastateltava selitti ymmärtävänsä ulkonäkönsä olevan erilainen ja että se saattaa kiinnittää häneen ylimääräistä huomiota, mutta se on siinä mielessä merkityksetöntä, että kenellekään ei saisi sen vuoksi antaa potkuja.

Kimmo: ” Ni, oon, on niitä jonkun verran, esimerkiksi muutaman kerran, toi viimeine työpaikka ny sitten missä olin ennen kaupunkiin X muuttoa, ni siellä tota, no, pomo ei tykänny nahkapäistä yhtään ja se selitti täysin eri syyn miks työt loppu, mut tiesin kyl mihin se syy liitty.”

Toinen selonteko jota haastateltava käytti, oli myös oikeutus-kategoriaan kuuluva, ja keinona oli itsensä toteuttaminen. Hän tavallaan koki ulkonäkönsä liittyvän niin vahvasti koko hänen elämäntapaansa, joten hänen ei siitä kuuluisi tinkiä.

Kimmo: ” Kuitenkin töitä on pakko tehdä, ni, jotku asiat on joutunu tekeen, kasvattamaan tukkaa ja... se ois parasta et sais olla oma ittänsä, sillai niinku haluaa ja tehdä töitä ja päättää vapaasti omasta elämästä. Kyllä mä skininä silti aina tuun oleen, en osaa kuvitella mitään muuta. Kuitenkin se on parasta mitä oon kokenu.”

Stereotyyppisten käsitysten oikomista erilaisten selontekojen kautta

Haastateltavien selonteot olivat myös välillä selkeitä vastauksia eräänlaiseen implisiittiseen kritiikkiin ja käsityksiin, joita skinit useimmiten saavat osakseen, mutta joka ei ollut nousnut kuitenkaan suoraan haastattelussa vielä esille. Esimerkiksi heidän kuvaillessaan yleisesti toimintaansa, huomasin heidän tavallaan yrittävän esittää skinit ja heidän aktiviteettinsa mahdollisimman ”normaaleina” ja yhdenmukaisina valtaväestön kanssa.

Haastateltaville oli selvästi ongelmallista, kun skinejä pidetään eräänlaisina ääritapauksina ja selvästi valtaväestöstä poikkeavana rikollisjoukkona. Haastateltavien mukaan se toiminta mitä ja elämäntapa mitä skineillä on, on todellisuudessa melko arkipäiväistä ja tavallista. Ihmisten yleinen käsitys skinien paheellisuudesta on haastateltavien mielestä epäoikeudenmukainen, koska yhteiskunnan erilaiset ongelmat ja epäkohdat eivät haastateltavien mielestä kiteydy skineissä sen enempää kuin muussa valtaväestössäkään, ja että eräänlainen standardiskini on melko yhdenmukainen tavallisen suomalaisen kanssa.

Selonteot skinien toimintaan liittyen kuuluivat oikeutus-kategoriaan, ja keino jolla oikeutus tehtiin, oli vahingon kieltäminen, jolloin haastateltavat tavallaan vastasivat sellaiseen kritiikkiin jota heille useimmiten esitetään määrittelemällä omat aktiviteettinsa ja elämänsä positiivisemmassa valossa ja esittämällä ne mahdollisimman yhdenmukaisina ”tavallisen” suomalaisen elämäntyylin kanssa.

Kauko: ” Ja sitä mä en osaa sanoa onko siinä mitään sen parempaa kun missää muussaka, se on mun mielestä vaan, se on niin yksinkertaista kun se on vaan ihan semmonen niinku nuoriso-, nuorisoliike ja kaveriliike ja sillai ei siinä mitään erikoista kertomista mun mielestä oo.”

Jarno: ” No, eipä siinä oo oikeestaan mitään, jokainen tekee duuniaan su-suurin osa jätkistä mitä mä tunnen niinko nahkapäistä, ni ne o töissä ja tekee sitä ja elää normaalia elämää niinkun ihan keskiverto-suomalainen”

” Elikkä esimerkiks mullaki o niinkon se tilanne että mä oon sossussa käyny, mä saisin sossusta rahaa niinkon viimiseen viiden vuoden aikana, oisin saanu aina rahaa kerran kuukaudessa, mä oon 2 kertaa käyny viiden vuoden aikana siäl, sossus. En jos mä itte pystyn tekeen markkani, ni ei mun tarvi sinne mennä jonoon notkuun vittu minkään mutakuanokusipäitten kanssa.”

Sami: ” Meil o saunailtoja, järjestetään semmosia ja sit kattellaan futista aika paljon ja semmosta ja peleissä käydään kans jonkin verran, jääkiekkopelejä kätteleen, mut se on niin jakautunu täällä kahteen leiriin että (nauraa).”

” Niin ja sit nyt tätenki ku lapsia on tullu enemmänki ja näin ja töitä tekee paljon ni se semmonen homma että tota noin ni ei niin paljon pääse niinko pyäriin tänne kavereiden kans, aina ku välttämättä ite just haluais. Mutta ei se niin ongelma oo, et ei se mua oo muuttanu sinänsä mihinkään suuntaan että, kasvattanu tätenki että, ja sit toi vaimo, ni ei se o ikinä, se täisi mikä mä oon kun se mun kans naimisiin meni, siitä aiheesta ei meillä keskustella.”

Kimmo: ” Kai se tärkein tossa porukassa mitä meitä pyärii ni, ihan vaan se yhdessäolo ja hauskanpitoa, ja sillo tällö olutta. Ei siinä mitään ihmeellistä oo. Sillo tällö pyritään järkkään jotain bändi-iltaa, tommosta. Ei siinä mitään ihmeellistä toimintaa oo, ihan normaali kaveripohjalta niinko muunteki.”

7.2 Selontekojen taustalogiikka

Toisen tutkimuskysymyksen kautta tarkastelen sitä, miten haastateltavat selontekojensa kautta konstruoivat sanomaansa sekä itse ongelmallista asiaa eli millainen implisiittinen tai eksplisiittinen maalaisjärki tai taustalogiikka selontekojen taustalla on sekä miten tämä selonteon ja taustalogiikan ”ankkurointi” tehdään.

Tulen tarkastelemaan aikaisemmin esittelemieni teemojen parissa esiintyneitä selontekoja, ja niiden taustalla vaikuttavia taustalogiikkoja.

7.2.1 Media vihollisena

Esimerkkinä olleessa Mikon selonteko toimii siten, että skinien negatiivinen julkisuuskuva palautuu osittain kyseenalaisia menetelmiä käyttäviin median edustajiin. Taustalla piilevän taustalogiikan mukaisesti ihmiset eivät humalassa kykene parhaisiin mahdollisiin suorituksiin, ja usein humalaiset henkilöt myös nolaavat itsensä. Mikon kertoessa toimittajien etsivän ”heikointa lenkkiä” ilmentää implisiittisesti sitä ajatusta, että median esittelemät skinit ovat olleet juuri niitä kaikkein heikkoluonteisimpia henkilöitä, jotka mielellään juovat paljon viinaa, ja näin ollen kertovatkin ”pröystäillen” kaikista skinien julkisuuden kannalta ikävistä asioista kaiken mitä nämä ”kierot” toimittajat haluavatkin kuulla.

Toimittajien esittämät kysymykset ovat Mikon mielestä sen laatuaisia, että niiden ”ansoja” ei tämän ”heikoimman lenkin” edustajat kykene ymmärtämään, varsinkaan humalassa. Mikon selonteko jatkuu siten, että jos julkisuus antaisi reilun mahdollisuuden skineille, niin tämä ns. ydinporukka kykenisi keskustelemaan järkevästi ja asianmukaisesti, josta mahdollisesti seuraisi skinien julkisuuskuvan paraneminen.

Median esiin nostama natsileima

Media-teeman alakategoriaan eli natsismisyytöksiin esitetyissä selonteoissa oli myös melko yhtenevät selonteot ja niiden taustalogiikat. Skinien selonteoilla natsismileimaan oli ideana se että ihmiset ovat loppujen lopuksi yksilöitä, eikä ikinä saisi yleistää liikaa, koska se ei ole ikinä kovin totuudenmukaista todellisuuden kanssa. Vaikka skineistä kirjoitettaisiinkin yhtenä ryhmänä, niin pitäisi ottaa huomioon ryhmän sisäiset jaottelut. On epäoikeudenmukaista, jos koko ryhmä leimataan tietyn pienen ryhmittymän (natsiskinien) mielipiteiden vuoksi. On myöskin kovin ikävää joutua kantamaan natsismin leimaa, vaikka ei kyseistä ideologiaa millään muotoa kannattaisikaan. Natsileima tuntui olevan niin kovin ikävä juuri siinä ilmenevän poliittisuuden vuoksi. Varmasti myös yleinen kauhu sekä väkivalta ja muut natsien suorittamat kyseenalaisuudet häiritsevät haastateltavia, mutta poliittisuus tuntui silti nousevan taustalta aina esiin. Poliittisuuteen tuntui haastateltavien mielestä liittyvän eräänlainen kierous ja ”viheliäinen” perusluonne, joka ei sovi skinien ideaalikuvaan itsestään, eli siis siihen että skinit ovat suoraan puhuvia ja ylpeitä, ja jotka eivät nöyristele ketään (kuten politiikassa tehdään).

Matti myös käytti myös sananpartta, että ”media muokkaa kuvaa skineistä” jolla hän tarkoittaa että median edustajat ovat tavallaan pakotettuja käyttämään eräänlaisia kauheimpia leimoja skineistä kirjoitettaessa, koska sellaiset jutut myyvät parhaiten, eli kaikki ”törky” ja yleisesti vihatut aiheet kuten natsit, ovat hyviä aseita skinejä vastaan. Myöskin sana ”muokkaus” viittaa siihen että media ei tarkastele objektiivisesti maailmaa ja asioita joista se tekee juttuja, vaan pikemminkin media pakottaa todellisuuden itse rakentamaan muottiinsa. Kyseessä on siis pahimmillaan jo valehteluun rinnastettava teko, ja lievimmilläänkin asioiden tietoinen vääristely.

Poikkeustapaus

Aineistoni poikkeustapausta edustava ”kansallissosialistin” selonteko oli ns. surullinen tarina. Hän selvästi haki oikeutusta vihaiselle asenteelleen kertoessaan isovanhempansa kokemista vääryyksistä, joita venäläiset olivat Toisen maailmansodan aikana aiheuttaneet. Selonteon taustalogiikkaan kuuluu tavallaan se idea, että koska hänen läheisiään on loukattu niinkin peruuttamattomalla tavalla kuin isoisän veljet tappamalla, niin silloin hänelläkin on oikeus vihata niitä jotka ovat hänelle surua aiheuttaneet. Hän silti kokee vihansa jollain tasolla ei-toivotuksi asiaksi, koska hän painottaa vahvasti kasvattajien vastuuta taustalla ollen ajatus, että lapsi on vaikutteille altis, varsinkin pieni lapsi, sillä häntähän oli ohjattu nykyiseen suuntaan päin niin pienestä kun hän vain muistaa. Surullista tarinaa tukee myös taustalla oleva ajatus, siitä että poika ei ole kyennyt olemaan isänsä kanssa paljoa hänen työskentelynsä vuoksi.

Erikoisen hänestä ja hänen käyttämästä taustalogiikasta muihin haastateltaviin verrattuna tekee myös se, että muut skinit tuntuivat painottavan enemmän omaa valintaansa puhuessaan miten heistä oli tullut skinejä. He myöskin löysivät useita asioita skineydestään jotka antoivat syyn pysyä skininä. Tämä poikkeustapaus taas tavallaan oli skini enimmäkseen ”vihollisensa” sekä niiden tekemien vääryyksien kautta.

7.2.2 Väkivaltaiset skinit

Haastateltavien antamat selonteot skinheadien väkivaltaisuudesta nojasivat melko samankaltaiseen taustalogiikkaan. Selonteoissaan haastateltavat esittävät melko selkeän mutta samalla silti yksipuolisen kuvan ”syyttömästä” skinheadistä, joka joutuu vaikeuksiin aina muiden tekemien typeryyksien vuoksi. Jälkimmäisessä selonteossa haastateltava sanoo ettei hän provosoi ketään, jonka jälkeen hän lisää vielä, että ”en edes omalla tyylilläni”, joka tuntuisi osoittavan sen, että

haastateltava tiedostaa jollain tasolla suhteellisen näkyvän ”tyylinsä” ja ulkomuotonsa jotka todellisuudessa saattavat hyvinkin provosoida muita ihmisiä.

Selonteoissa skinejä väkivaltaan yllyttävät henkilöt löytyvät suhteellisen usein maahanmuuttajien kategoriasta. Maahanmuuttajat ja tummat ovat haastateltavien puheessa juuri ”niitä joiden puolelta suunsoitto alkaa”. Prosessi tuntui saavan sellaisen logiikan, että jos saa osakseen moitteita tai suunsoittoa, eikä vastaa siihen, niin joko on kyse siitä, että on pelkuri tai vielä pahempaa, että suunsoittajat ovat oikeassa väitteissään, koska siihen ei edes vastata. Syyllisten hakemista pelkästään tummien maahanmuuttajien joukosta ilmenee aika selkeästi, koska haastateltavat eivät oikeastaan suuremmin maininneet tappeluita, joissa toisena osapuolena skinien lisäksi olisi ollut muita valkoisia. Tummiin maahanmuuttajien syyttämistä saattaa edesauttaa myös se seikka, että suomalaisessa mediassa (varsinkin iltapäivälehdet) ulkomaalaisten tekemistä rikoksista raportoidaan melko näyttävästi. Taustalogiikan mukaisesti tummat näyttäisivät skinien puheessa olevan perusluonteeltaan ja toiminnaltaan selkeästi muita väkivaltaisempia sekä aggressiivisempia.

Oikeutettu väkivalta

Haastattelemieni skinien puhuessa siitä, mikä aiheuttaa väkivaltilanteita ja millaiset puitteet sellaisilla tilanteilla on, heillä oli useimmilla selonteoissaan samankaltainen taustalogiikka. Selonteoissa tavallaan suhtauduttiin väkivaltaan ”perinteiseen” suomalaiseen tyyliin, eli haastateltavat olivat sitä mieltä, että ”kaikki tietävät” suomalaisten huonon viinapään ja sen seuraamukset varsinkin miesten keskuudessa, eli tappeleminen ja muut hankaluudet. Selonteoissa haastateltavat rakentavat kuvaa suomalaisesta miehestä, joka alkoholia ottaessaan alkaa tappelemaan, mutta ei välttämättä selvinpäin ole väkivaltainen. Haastateltavien selonteot olivat mielestäni yllättäviä siinä mielessä, että vaikka he syyttivät tummia ulkomaalaisia tappeluiden aloittamisesta, niin he olivat myös valmiita ottamaan osan syytöksestä omalle vastuulleen myöntämällä että myös he saattavat syyllistyä epäoikeudenmukaiseen väkivaltaan. Tämä kertoo tavallaan siitä, että haastateltavat nojaavat melko pitkälle selonteoissaan eräänlaiseen yleiseen käsitykseen ”reilusta pelistä” väkivallan suhteen. Vaikuttaa myös siltä, että haastateltavat tiedostivat sen asian, että väkivallasta ja väkivallanteoista puhuttaessa on harvoin löydettävissä vain yhtä syyllistä ja että näin väittävien tuskin edes kovin usein uskotaan puhuvan totta.

Poikkeustapausten esille tuoma järjetön väkivalta

Osa haastateltavista mainitsi myös ns. ”järjettömän väkivallan”, joka oli myöskin melko yllättävää mielestäni, sillä samat henkilöt olivat myös valmiita syyttämään tummia ulkomaalaisia tappeluiden aloittamisesta. Haastateltavien tapa puhua tästä summittaisesta väkivallasta oli kuitenkin sellainen, että he katsoivat joidenkin skinien syyllistyvän siihen, mutta jättivät tavallaan itsensä kuitenkin ulkopuolelle. Maalaisjärjen mukaista oli juuri eräänlainen joukkovoimaan vetoaminen, joka toimii yksittäisen skinheadin puolustuksena, sillä ”kaikkihan tietävät”, että skinheadit ovat vaarallisia varsinkin suurena laumana liikkeessään. Tästä seuraa että jokaisen, mukaan lukien skinien, täytyy varoa mitä tekee kun asioi skinien kanssa, eli vastaan sanominen ryhmässä ei välttämättä olisi kovinkaan terveellistä. Sama yleinen ajattelu toimii arki ajattelussa, sillä kyllähän usein ihmisiä neuvotaan varomasta esimerkiksi viikonloppuisin liikkeessään kaikenlaisia "porukoita", eli kyllä sama varovainen suhtautuminen erilaisiin ryhmiin on varmasti aika varovaista, eikä pelkästään silloin, kun kyseessä ovat skinheadit.

”Kalle” kohdisti tämän summittaisen väkivallan etenkin nuoriin, jolloin taustalogiikassa on tavallaan ajatus siitä, että nuorena useimmat ihmiset tekevät kaikkea hölmöä, jota ei voi rinnastaa aikuisiällä tehtyihin rikkomuksiin, ja on näin ollen vähemmän vakavaa. Viittaamalla nuoriin hän uudelleen muotoilee asian tavallaan siten, että se ”siirtyy” kauemmaksi ”normaaleista” skineistä, ja implisiittisesti siis myös enemmistöstä skinejä. Hänhän laittoi myös osan näistä summittaisista väkivallanteoista alkoholin piikkiin, ja tapahtumapaikkanahan hän mainitsee ”nakkikioskin”, jota voidaan arki ajattelun mukaisesti ehkä pitää suhteellisen yleisenä tappelupaikkana suomalaisessa katukuvassa yön pikkutunneilla. Näin ”Kalle” rinnastaa nämä skinien summittaiset väkivallanteot muiden suomalaisten humalaisten rettelöihin, jolloin ei tavallaan enää puhuta skinien väkivallasta, vaan suomalaisten humalaisten väkivallasta. Tällä tavalla kun keskustelu saa ”uuden” kontekstin Kalle saa skinien väkivallan ongelmallisuuden kenties laskettua hieman alemmalle tai vähemmän vakavalle tasolle alennettua, kuin mitä se nyt on, koska rinnastaessaan skinien väkivallan yleiseen (usein Suomessa tapahtuvaan) väkivaltaan, sitä ei voi enää kohdella sellaisena erityistapauksena, joka on hyvin vaikeasti ratkaistavissa.

”Jarnon” selonteko oli mielestäni erityisen yllättävä, koska siinä hän myöntää myös itsekin syyllistyneensä erinäisiin typeryyksiin porukassa ollessaan. Hän myöskin käyttää yleistä käsitystä erinäisten ”porukoissa tiivistyvistä typeryydestä”, mutta puhuu siitä silti tavallaan kevyehköön sävyyn, eli hän ei pidä sitä niin vakavana. Jarnon puheen perusteella voisi luulla että kyse olisi jostain tuiki tavallisesta tai lievästä ”poikien hulluttelusta”. Kaiken kaikkiaan haastateltavat joutuivat selittelemään tätä skineihin alituisesti liitettyä kiusallista väkivaltaisuuden leimaa, joka on

melko vaikeata, koska heidän täytyy tavallaan myöntää väkivaltaista käyttäytymistä esiintyvän paikoitellen, mutta myös samalla osoittaa, ettei sitä esiinny siinä määrin kuin mitä yleisesti ajatellaan.

7.2.3 Rassistiset skinit/ongelmalliset maahanmuuttajat

Haastateltavat puhuivat maahanmuuttajista melko samankaltaiseen taustalogiikkaan vedoten. Heidän puheensa ja argumenttinsa rakentui periaatteessa senkaltaisen ajatuksen ympärille, että maahanmuuttajat ovat pahimmillaan tunkeilijoina Suomessa ja parhaimmillaankin vain vieraita, eli he eivät saa edes työskennellessään tasavertaista kohtelua ”normaalien” suomalaisten kanssa. Haastatelluista ne, joilla oli ollut aikaisemmin joitain hankaluuksia maahanmuuttajien kanssa, tuntuivat yleistävän nämä kohtaamisensa näiden ehkä jopa vihamielisten maahanmuuttajien kanssa kaikkiin maahanmuuttajiin. Kaukon selonteossa hän rakentaa kuvaa huonotapaisesta maahanmuuttajien porukasta, ja hänen käyttämänsä taustalogiikan mukaisesti maahanmuuttajat rinnastetaan suomalaisten yleisesti väheksymiin romaaneihin.

Sami taas syyttää maahanmuuttajille aiheutuvista ongelmista myös viranomaisia. Taustalogiikan mukaisesti ei rikoksia tehneitä saisi ”hyysätä” tai suoda heille eräänlaisia salaisia oikeudenkäyntejä (joita haastateltavan mielestä usein käytetään maahanmuuttajien kohdalla), koska tämä vain ruokkii sitä piilevää suuttumusta joita jotkut maahanmuuttajia kohtaan tuntevat. Haastateltava viittaa tavallaan eräänlaiseen perustavanlaatuiseen epäkohtaan, eli siihen, että ihmisiä kohdellaan hänen mukaansa eri tavalla. Maahanmuuttajia pitäisi siis haastateltavien mukaan kohdella samalla tavalla kuin suomalaisia, mutta toisaalta haastateltavien puheesta ilmenee myös vaatimus, että maahanmuuttajia pitäisi kohdella ehkä hieman ankarammin kuin suomalaisia, sillä maahanmuuttajat eivät voi olla samalla ”viivalla” suomalaisten kanssa eräänlaisen ”vierailija” statuksensa vuoksi.

Ideaali maahanmuuttaja & ideaali vihollinen

Aineistosta nousi esiin myös haastateltavien rakentamat kategoriat maahanmuuttajista, eli he siis loivat eräänlaiset ideaalityypit sellaisesta maahanmuuttajasta joka on niin rikollinen tai muuten huonotapainen, joka ansaitsee osakseen vain vihaa ja halveksuntaa. Toinen luotu ideaalityyppi taas oli omissa oloissaan pysyttelevä, työssä käyvä tai opiskeleva maahanmuuttaja, joka oli haastateltavien mielestä ”ihan ok”. Kuva ideaalista ”vihollisesta” luotiin suhteellisen samankaltaisen taustalogiikan kautta, jonka mukaan vihollinen oli rikollinen ja huligaani, joka oleskelee yleisillä paikoilla häiritsemässä ihmisiä. Mielikuvat vihollisesta olivat melko vahvoja ja

osittain tämän kuvan rakentamisessa viitattiin myös yleisesti häiritsevästi käyttäytyvään nuorisoon vastaavissa paikoissa. Tällöin voidaan ajatella kuvauksen toimivan melko hyvin, koska useimmat ovat varmasti nähneet (tai kuulleet) nuorison leikkivän tai muuten vaan toimivan näissä edellä mainituissa paikoissa, jolloin halutessaan tavallaan voi kuvitella siellä olleen myös näitä maahanmuuttajia häiriköimässä. Haastateltavien suhtautuminen oli silti ehkä hieman yksipuolista, sillä omia puutteellisuuksiaan ja "töppäilyjään" haastateltavat tarkastelivat useammalta kantilta, mutta eivät kuitenkaan tehneet samoin maahanmuuttajien ollessa kyseessä.

Haastateltavien rakentama kuva ideaalista "hyvästä" maahanmuuttajasta noudatteli myös melko pitkälle ehkä yleisenä Suomessa piilevää käsitystä, ainakin niiden keskuudessa jotka suhtautuvat skeptisesti maahanmuuttajiin. Hyvä maahanmuuttaja oli taustalogiikan mukaisesti melko lailla samankaltainen kuin "hyvä" suomalainenkin ihminen, eli joku joka tekee jotain, sillä jos tekee jotain, niin voidaan ajatella henkilön myös jollain tasolla olevan myös yhteiskuntaa hyödyttävä, eikä vain kuluttava henkilö.

Selkääntaputtajat

Selkääntaputtajat olivat erityisen mielenkiintoinen alakategoria, koska raja positiivisten kommenttien ja kiusallisten selkääntaputtajien välillä ei mielestäni ollut kovinkaan selkeä. Taustalogiikan mukaisesti on tietysti järkevää olettaa ettei kukaan pidä kutsumattomasta seurasta, varsinkin jos tämä "kuokkavieras" alkaa tehdä oletuksia henkilön persoonasta ja/tai mielipiteistä. Se mikä tuntui silti loppujen lopuksi tekevän selkääntaputtajasta niin kovin ärsyttävän haastateltavien mielestä, liittyikin juuri ehkä siihen, että haastateltava koki selkääntaputtajan esimerkiksi samaan pöytään istumisen eräänlaisena reviiirin loukkauksena, ja joka ehkä osoittaa sen ettei henkilö kunnioita tai pelkää tarpeeksi skinejä, ja tämä kokemus saattaa poiketa melko lailla siitä, miten skinit haluaisivat että heihin suhtaudutaan, sekä siitä miten paljon heitä normaalisti kartetaan. Haastateltavat puhuivat usein skinien ylpeydestä, joka tuntuisi tavallaan muodostuvan jäsenyydestä skinien kaltaisessa "kapinallisessa" ryhmässä huolimatta muiden tai yhteiskunnan mielipiteistä. Aineiston perusteella vaikuttaisikin siltä, että se on juuri tämä ylpeys, jonka "päälle" selkääntaputtajat (usein sitä tajuamatta) astuvat. Toisaalta selkääntaputtajat tekee vielä kiusallisemmiksi se seikka, että skineillä on kautta historiansa ollut paljon vaikeuksia selittää itseään heitä ympäröivälle yhteiskunnalle ja jopa lähemmille kanssaihmisilleen ja välillä jopa itselleen koska skinhead-liike on kautta historiansa ollut erilaisten määrittelyriitojen vaivaamaa, joten erilaiset väärinymmärrykset ovat toisaalta asia johon he ovat tottuneet. Selkääntaputtajan

osalta tulevat suorasukaiset (mutta usein ehkä virheelliset) määrittelyt ovat siis näin ollen erityisen loukkaavia.

Suomalaisten ja skinien mielipiteiden vastaavuus

Tämän alakategorian mukaisesti haastateltavien käyttämä taustalogiikka toimii melko yksiselitteisesti, sillä jos haastateltava kokee muiden ihmisten jakavan omat käsityksensä, niin ne saavat tällöin aivan uudenlaista "kantavuutta". Erittäin mielenkiintoista oli haastateltavien käyttämät erilaiset selonteot. Haastateltavat ankkuroivat selontekonsa eri yhteyksiin vaikka niiden funktio oli periaatteessa sama. Asia ei kuitenkaan ole aina kovin yksinkertainen, sillä esimerkiksi Kaukon mukaan "Suomi on rasisteja täynnä" mutta kuitenkin tämä muiden tuki määriteltiin tavallaan melko epämääräiseksi (hiljainen tuki). Kauko silti selkeästi ankkuroi selontekonsa taustalogiikan mukaisesti siihen yleisesti tunnettuun "tosiasiaan", että Suomessa ei ole niin paljon ulkomaalaisia kuin esimerkiksi Ruotsissa, ja suomalaiset pitävät ehkä itse itseään hieman juroina ja välillä ulkomaalaisia karttavina, vaikka tällä ei sinänsä mitään pahaa tai negatiivista tarkoitettaisikaan. Tällä tavalla skinien asenteista (ja hänen omistaan) uudelleen määritellään sellaisia joita kehtaa ja kannattaakin esittää sekä puolustaa. Perustelu tavallaan myös varmasti auttaa haastateltavaa itseäänkin pitämään "kiinni" asenteistaan, koska tämä itsepintainen ajatuksistaan kiinni pitäminen onnistuu luonnollisesti paremmin, jos tietää tai ainakin kuvittelee olevansa muiden kanssa eikä yksin.

Samoin Jarnon kommentin mukaisesti vanhoja ihmisiä pidetään asenteiltaan ulkomaalaisia kohtaan hieman jyrkempinä, joka ehkä johtuu siitä, että heidän historiassaan on ollut vielä vähemmän maahanmuuttajia ja ulkomaalaisia Suomessa kuin nykyään. Kimmo vetosi vanhempien ihmisten tukeen samoin kuin Jarno, mutta mielenkiintoista on että hän käytti vanhoja ihmisiä heidän sotakokemuksiensa kautta, eli hän koki että sukupolvi joka on kokenut sodan koettelemukset ja jotka ovat puolustaneet Suomen itsenäisyyttä, pitävät skinien maahanmuuttajia kohtaan tuntemaa vihamielisyyttä isänmaallisuutena. Taustalogiikan mukaisesti selonteon voidaan katsoa toimivan siinä mielessä hyvin, että isänmaallisuutta voidaan pitää vielä nykyäänkin suhteellisen tärkeänä ja vakavana asiana Suomessa, isänmaallisuus on myös jotain sellaista jota ei usein pilkata, ja jos joku on isänmaallinen, niin hän ei mitä todennäköisimmin ole "huono ihminen".

Kalle ja Kauko ankkuroivat selontekonsa myös työläisiin, jolloin taustalogiikka toimii siten, että Suomessa (ja muuallakin) on työväenluokkaa usein pidetty tavallaan kansakunnan "selkärankana"

joka tekee kovan työn, mutta joka on rehti ja suoraan puhuva. Kallen ja Kaukon mielestä juuri työväenluokka on se ihmisryhmä joka puolustaa Suomen itsenäisyyttä ja yhteiskuntaa kaikilta rikoksilta sekä ongelmilta joita tulee maahanmuuttajien mukana. Haastateltavat tuntuvat siis tavallaan myös linkittävän itsensä työväenluokkaan ja samalla siis tähän heidän mielestään "parhaimpaan" yhteiskuntamme ainekseen ja kantavaan voimaan.

Skinien rasistisuuden toinen puoli

Tämä viimeinen alakategoria koskee haastateltavien puhetta rasismista ja mustista hieman toisenlaisista lähtökohdista. Tässä oli ideana tavallaan se, että skinien rasistisuudelle löytyy uusia ulottuvuuksia, eli näiden haastateltavien mielestä osa skinheadien juurista löytyy Jamaikalta, jolloin olisi jotenkin outoa vihata kaikkia mustia. Yleisesti nämä haastateltavat kokivat, että rasismi on jotenkin tullut erilaisten tekijöiden vuoksi jälkikäteen skinheadien ajatusmaailmaan, mutta se ei ole siihen aatteeseen "alussa" kuulunut, jolloin nämä haastateltavat tavallaan sanovat että skinejä pitäisi lähestyä näiden "alkuperäisten" ajatusten valossa, jolloin heitä ei periaatteessa voisi ainakaan ryhmänä pitää rasistisina. Tähän alkuperäisyyteen liittyy implisiittisesti myös ajatus siitä, että jälkeinpäin skini-aatteeseen tulleet ainekset eivät jollain tasolla olisi yhtä "aitoa" kuin originaali "koostumus", eli jälkeinpäin tulleet ajatukset ovat kenties vain jotain "ylimääräistä" tai jopa jotain "virheen ja erheen" läpätunkemaa. Yleisesti ottaen silti vaikuttaa siltä, että nämä ns. Ei-poliittisesti suuntautuneet alkuperäisiä maltillisempia periaatteita noudattavat skinit, joilla ei ole lainkaan rasistisia mielipiteitä, saattavat olla pienen vähemmistön asemassa skinien keskuudessa.

7.2.4 Ihmisten stereotyyppinen käsitys skineistä, heidän ulkonäöstään ja aatteestaan

Haastattelemieni skinien taustalogiikat koskien heihin liitettyjä stereotyyppioita olivat aika yhteneviä. Selontekojen taustalla vaikutti maalaisjärjen mukainen ajatus siitä, että usein kaiken toiminnan alussa kaikki ei suju aivan niin hyvin ja oikein kuin pitäisi, ja vasta ajan ja myötä sekä näkemällä vaivaa ihminen oppii lisää ja ymmärtää ehkä korjata aiemmin tekemiään virheitä. Haastateltavien mainitsema vaivannäkö tukee myös tätä taustalla olevaa ajatusta skineiden kehittyvästä luonteesta. Haastateltavien omaa "uraa" teki hohdokkaammaksi juuri se vaivannäkö, mitä he olivat tehneet tietääkseen enemmän skineydestään, esimerkiksi ajatus siitä että lähtee Englantiin asti sekä lukee mielenkiintonsa kohteesta paljon kertoo ehkä jotain henkilön "syvästä" omistautumisesta asialle, ja näin ollen erottaa hänet jyrkästi alkutaipaleella olevista skineistä. Taustalogiikka toimiikin selkeästi

skineihin liitettyjen stereotyyppien oikomisessa ja uudelleentulkinnassa, eli eräänlaisen "oikean" skinitien kulkeminen tapahtuu haastateltavien mukaan erehdyksen ja oppimisen kautta.

Selontekojen taustalla vaikuttavassa taustalogiikassa on myös vahvana ajatus nuorista, jotka kenties tekevät jotain väärin, mutta kuitenkin oppivat ajan myötä. Skinien selonteot toimivatkin hyvin käytetyn maalaisjärjen avulla, koska näin he löytävät perustelun monille heihin liitetyille ennakkoluuloille, ja monet ongelmat ja skineihin kohdistetut syytökset selittyvät siten, että niistä ovat pääasiallisesti vastuussa nuoret skinit jotka eivät vielä kykene ymmärtämään mistä skineydessä todellisuudessa on kyse.

Ylpeät skinit

Käsite, mikä nousi aineistosta aina silloin tällöin esille, oli skinien ylpeys. Useimmat haastateltavat painottivat sitä, että kuinka juuri skinit ovat se paras ryhmittymä mitä on. Tämä ei ollut mielestäni sitä eräänlaista tavanomaista omien kehumista, vaan jotain muuta. Ajatus skinien ylpeydestä tuntui olevan jotain erittäin perustavanlaatuisia, ja samalla myös jotain sellaista, josta kaikki skinit kykenevät ammentamaan voimaa. Tämä ylpeys myös tuntui olevan haastateltavien mielestä se asia, jota ihmiset ja media käsityksillään skineistä aina ensimmäiseksi ja pahiten loukkaavat.

Sami: ”Mulla yleensä, no yleensä ottaen siis se on hianoin niinko yleensä tämä porukka mitä on, sen takia koska se on niinku, siinä on se, siin on se kaveruus, ydin, sitten on hauskanpito, justiin se että kukaan ei tuu niinko sulle sanoo mitä sun pitää tehdä, vaan että tehdään niinku just mitä meitä huvittaa, ja skinithän pitääki itteensä niinku kaikkia muita niinku, kattoo kaikkia ylhäältä alaspäin.”

Sami: ”Mutta joo, kyllähän mä * pelkäsin*, siis tosi paljon siihen aikaan, niin ittekin skinejä, vaikka mä tykkäsin niistä, mutta skinit on mitä on, ja niiden maine on mikä on, ni totta kai se pelotti. Mut sitte mä tykkäsin niinku skinheadien tyylistä, niinku olla ja siis se kaikki mikä skinheadeillä on, on helvetin niinku semmottia ylpeitä ja niinku vahvoja tai siis sillai, tai se tyyli yleensä ja kaikki.”

Jarno: ” Vaikka tonne, jos me joudutaan juokseen, jos tohon tulee 200 neekeriä, ja mä joudun juokseen karkuun niitä, koska mä tiädän että multa lähtee henki jos mä, jos mä en juokse karkuun. Silti mä, jos mä pääsen tarpeeks lujaa juokseen ni mä 50 metrin päästä näytän viä keskisormee ja sanon että "fucking niggers". En mä tiedä voiko sitä sen paremmin selittää, mutta me ollaan todella ylpeitä niinku siitä että mitä me ollaan.

8. Pohdintaa & tulkintaa

Skinheadit ovat laajentaneet toimintaansa 1980-luvun alusta lähtien myös muualle Eurooppaan. Michel Wieviorkan mukaan (Wieviorka 1995, 100) skinheadit ovat jättäneet "ohjelmastaan" ja rasisminsa taustalta pois paljon sellaista, mikä oli tärkeää ns. alkuperäisille brittiläisille skineille, kuten mm. rasismin "syyt" sekä linkit työväenluokkaan, ja nykyinen uusi ideologia, joka vallitsee joidenkin skinheadien piireissä, on melko yhtenevä uuden natsismin kanssa. Toisaalta täytyy myös huomata, että esimerkiksi rikollisia ja väkivaltaisia nuorisojengejä on aiheetonta kutsua joka kerta äärioikeistolaisiksi, koska nämä ovat kuitenkin useimmiten todellisuudessa liikkeellä ilman mitään poliittisia tarkoituksia (Bjorgo 1997, 27).

Näyttää siltä, että esimerkiksi nuorisokulttuureja tutkineen birminghamilaisen koulukunnan ajatus nuorisokulttuurien (mm. skinit) suojelevasta tai vastustavasta suhteesta valtavirtakulttuuriin ei enää päde kuten ennen. Myöskään ajatus siitä, että skineys olisi nuorelle eräänlainen turvaverkko, johon pudotaan kun sosiaaliseen verkkoon syntyy reikä, ei päde (Lähteenmaa 1991, 49).

Pikemminkin sitä voidaan pitää jonain, mihin hakeutumalla hakeudutaan (sama). Perinteisen skineyden tilalle näyttäisi tulleen entistä heterogeenisempi "aate", joka tavallaan antaa eräänlaiset väljät puitteet jäsenilleen, mutta on sisäisesti silti hyvinkin hajanainen, eli tavallaan voidaan ajatella postmodernisaation vaikuttaneen myös alakulttuureihin, eli aiemmin yhtenäinen liike on saamassa uusia epävarmempia muotoja, joissa päämäärät sekä keinot eivät ole enää niin selkeitä tai helposti löydettävissä. Skinhead aatetta voi silti lähestyä Marshin, Rosserin & Harren viitoittamalla tavalla, eli pitämällä jäsenyyttä skiniryhmässä eräänlaisena tapana saada arvostusta ja kunnioitusta, varsinkin jos ympäröivä yhteiskunta sen muuten heiltä evää, paradoksaalista on kuitenkin se vaikutus, joka esimerkiksi haastateltavieni skineydellä oli, eli vaikka he toisaalta kokivat että heitä kunnioitettiin ja/tai pelättiin, niin heitä myös mitä suuremmissa määrin kritisoitiin ja jopa tuomittiin.

Haastateltavieni puheessa ongelmallisina ilmenneet asiat ovat osittain niitä samoja asioita, joiden kanssa skinit ovat jo kauan kamppailleet, erilaisten määrittelyjen ja rajanvetojen vaihtuessa koko ajan. Ongelmallista haastateltaville tuntui olevan varsinkin skinien väkivaltaisuus sekä yltiörasistinen maine, median "hyökkäykset" ja epäoikeudenmukainen asenne skinejä kohtaan, sekä tavallisen kansalaisen vääristynyt kuva skineistä poliittisina toimijoina ääriaineiksi omaavissa järjestöissä.

Yhteen kategoriaan skinhead-piirejä ei oikein tunnu saavan. Eräänä tällaisena "käsitteellisenä vangitsemispyrkimyksenä" voidaan ehkä pitää skinien esittämistä väkivaltaisina, joka ei silti myöskään ole täysin ongelmaton väite.

Asiat saavat luonnollisesti silloin erittäin ikävän käänteen, jos väkivalta muotoutuu eräänlaiseksi sisäänrakennetuksi asiaksi jonkin alakulttuurin sisään, kuten tapahtui jo aikoja sitten esimerkiksi Ku Klux Klanin kanssa. Väkivalta sai klaanilaisten keskuudessa oikeutuksensa rasismista. Se voi olla myös toissijainen elementti ryhmän toiminnassa, ja se voi muuttua sitä mukaa kuin ryhmä kehittyy ja muuttuu. Alunperin rasismi skinien keskuudessa merkitsi mustien ja aasialaisten syrjimistä, mutta nyt on löydettävissä jo paljon juutalaisvastaisuutta skinien keskuudessa. (Wieviorka 1995, 72.)

Väkivalta saattaa olla myös seurausta siitä, että tietyt ryhmittymät kokevat, että heillä ei ole muuta mahdollisuutta saada ääntään kuuluville (Bjorgo 1997, 299). Suomen skinheadeja ei voi kuitenkaan rinnastaa suoraan muun Euroopan skinhead-toimintaan. Suomen kuten muunkin Euroopan skinheadit eivät muodosta minkäänlaista selkeää ja tiivistä kokonaisuutta. Pikemminkin meillä on täällä Suomessa useita melko pieniä ryhmittymiä, jotka saattavat erota hyvinkin paljon toisistaan. Yhdistävä tekijä tuntuu silti olevan se, että skiniksi julistautuvan on varmasti melko hankalaa esittää mielipiteitään tai osallistua keskusteluun heihin kohdistuvien ennakkoluulojen vuoksi.

Olen haastattelujen perusteella todennut, kuten eräät muutkin aikaisemmin (mm. Lehmus 1990), että suurin huomio kohdistuu luonnollisesti äärioikeistolaisiin White Power- skineihin. On kuitenkin asioiden todelliselle tilalle väärin, jos äärioikeistolainen aines otetaan kuvaamaan kaikkia skinejä, kun todellisuudessa skineys voi olla vain tietynlaisen musiikin kuuntelemista sekä "oikeiden" skinivaatteiden pitämistä ilman minkäänlaisia poliittisia agendoja tai väkivaltaisuutta. Totta on silti, että nämä ei-poliittisesti suuntautuneet skinit voivat myös omata rasistisia ajatuksia, mutta se ei silti oikeuta heidän kohtelemistaan (viranomaisten taholta) samoin kuten melkeinpä terroristeina pidettävien ääriaineksien kohtelemista.

Suhtautuminen skineihin tuntuu silti vaihtelevan kuten Tore Bjorgo (Bjorgo 1997,11) huomauttaa sanomalla, että väkivallanteot maahanmuuttajia kohtaan laitetaan välillä nuorten känniläisten rähinöimishalukkuuden piikkiin, ja välillä taas asia esitetään natsien terrorikampanjana. Välillä median taholta tuleva "härnäys" saattaa myös vahvistaa sisäryhmää kohtaan koettua solidaarisuutta (Bjorgo 1997, 258). Vaikka kyse olisi miten tuomittavasta ilmiöstä tahansa, niin oikeudenmukaisuuden nimissä pitäisi huolehtia siitä, että kenenkään ääni ei jää kuulumatta, varsinkin jos on kyse kritiikkiin tai syytöksiin vastaamisesta. Monista alakulttuureista, mukaan

lukien skineistä kirjoitetaan usein pelkästään status quota suosivan retoriikan kautta, vaikka jo hyvinkin yleisesti tunnustettu tosiasia on, että kaikilla mikrokulttuureilla on oma kielensä ja tapansa, joita ei voi välttämättä käsitellä vallitsevasta kulttuurista käsin.

Mielestäni ns. ääriaineeksista koostuvia ryhmiä sekä rasismia ja väkivaltaa tarkastellessa ei pitäisi unohtaa laajempia yhteiskunnallisia tekijöitä, jotka ovat osittain (tai mahdollisesti paljonkin) vaikuttaneet näiden ilmiöiden syntyyn. Esimerkiksi nykyinen länsimainen jatkuva kilpailun painotus vaikuttaa varmasti myös siihen, että ihmisillä ei välttämättä ole niin suurta kiinnostusta tai myötätuntoa toisten ihmisten ongelmille, saati sitten yleensä yhteiskunnan vähäosaisille. Isaksson ja Jokisalo huomauttavatkin, että antirasistisen konsensuksen nopeahko murentuminen alkoi vaihikka 1970- ja 1980-lukujen vaiheessa, jolloin niin teollisuusvaltiot kuin kolmannen maailman maat ajautuivat monimuotoisten ja vaikeasti ratkaistavien ongelmien verkostoon, jonka keskiössä olivat alkava hallitsematon teknologinen vallankumous yhteiskuntapoliittisine vaikutuksineen ja globaalit ympäristöongelmat (Isaksson & Jokisalo 1999, 244). Nämä ongelmathan ovat vieläkin melko läsnä olevia, jopa siinä määrin, ettei muille ongelmille ja niiden taustatekijöille tunnu liikenevän kovin paljoa aikaa. 1970-luvulla syntyneen joukkotyöttömyyden ja sosiaalivaltion kriisin oloissa siirtotyöläis- ja ulkomaalaiskysymys merkitsivät rasismilla ratsastavien puolueiden mahdollisuutta astua esiin (Isaksson & Jokisalo 1999, 246).

Näkinsin että myös nykyään Euroopassa on ilmassa eräänlaista epämääräisyyden sekä jatkuvuuden puutteen tuntua ihmisten elämässä, ja helposti käy niin, että ongelmien syitä aletaan kasaamaan itselle vieraiden (esimerkiksi ulkomaalaisten) niskoille. Uusfasistien mielestä Euroopan vapautta ja hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta on puolustettava kolmannesta maailmasta tulevan ryntäyksen pysäyttävällä suojamuurilla (Isaksson & Jokisalo 1999, 248). Samoin ajattelevat white-power skinit, ja skinithän ovat rasistisen ulkomaalaisvastaisuuden näkyvin toiminnallinen subjekti, ja samalla väkivallan julkiset kasvot (Isaksson & Jokisalo 1999, 249). Ei sovi kuitenkaan unohtaa, että vaikka skinit ovatkin ehkä rasismin näkyvin ilmentymä, niin myös monet aivan tavalliset ihmiset jakavat skinien kanssa yhteisiä mielipiteitä maahanmuuttajista. Yhteiskunnassa vallitseva ennakkoluuloisuus, rasismi, ja/tai syrjintä saattavat ääritapauksessa muodostaa koko yhteiskuntarakenteen perustan, kuten oli esimerkiksi Etelä-Afrikassa (Liebkind 1988, 125). Toisaalta ennakkoluulot ja rasismi voi olla piilevämpää ja hienostuneempia muotoja hakeva, kuten se on nykypäivän Euroopassa ja myös Suomessa, jolloin esimerkiksi skinit sopivat hyvin esittämään näkyvillä olevaa ”pahuuden” ja kaaoksen kuvaa (Marsh ym. 1978, 9).

Yhteiskunnan täytyy (ainakin sivistyneinä itseään pitävien yhteiskuntien keskuudessa) kuitenkin aika ajoin käydä läpi eräänlaisia moraalisia paniikkikausia, kuten Harre, Marsh ja Rosser osuvasti huomauttavat (Marsh ym.1978, 9). Tällöin tietyt tapahtumat, episodit, henkilöt tai ryhmät saavat yhteiskunnan taholta osakseen leiman, jonka mukaan sitä/niitä voidaan pitää uhkana yhteiskunnalle, jolloin uhkana pidettävät usein esitetään stereotyyppisesti ja turhan yksinkertaistaen (sama). Moraalisen paniikin kohteena on usein ollut erilaisia alakulttuurien ilmentymiä, kuten ”Teddyt”, ”Modit”, ”rokkarit” ja skinit, joita on sitten ympäröivä yhteiskunta saanut käsitellä esimerkkeinä kaikesta siitä mikä on yhteiskunnassa järjetöntä ja/tai väärin ja tuomittavaa. (sama)

Toki nykytilanteessa ei voida enää puhua moraalista paniikista siinä mielessä, kun esimerkiksi Britanniassa 1960- ja 1970-luvuilla, koska eräänlaista suurta konsensusta siitä miten ”asioiden ja yhteiskunnan tulisi toimia, ei enää ole löydettävissä ja koska erilaisia poliittisia liikkeitä sekä nuoris- ja vastakulttuuriliikkeitä on jo niin paljon, jotka kaikki kritisoivat vallitsevaa järjestystä. Ehkä terrorismi ja/tai rasismi tulevat vielä antamaan nousua uudelle moraalille paniikille.

Rasismien uhka kasvaakin nykyisin ennen kaikkea linnake-Eurooppa utopiasta ja hyvinvointisovinismista, joiden taustalla ovat globaalisen eriarvoisuuden kasvu, ekologinen kriisi ja pohjoinen-etelä- ristiriidan kärjistyminen (Isaksson & Jokisalo 1999, 251). Ellei tosissaan luovuta taloudellisen kasvun politiikasta, pyritä tuotannon ja saastepäästöjen rajaamiseen ekologisesti kestäväälle perustalle globaalisesti oikeudenmukaisemman talousjärjestelmän puitteissa on vaarana avoin aseellinen taistelu Pohjoisen ja Etelän välillä raaka-aineista ja elämisen ehdoista (Isaksson & Jokisalo 1999, 253). Isaksson ja Jokisalokin nostavat kirjassaan esille median roolin kirjoittamalla, että kansalaisten piirissä ekorasistista ajattelua ravitsevat arkipäivän tajunnan tasot, joita poliitikot ja tiedotusvälineet ruokkivat. Käytetään sellaisia käsitteitä kuin ”ihmisvyöry” , ”pakolaisten tulva” tai ”väestönräjähdys”. (Isaksson & Jokisalo 1999, 254.)

Täytyy myös pitää mielessä, että selonteot ovat aina paikannettavissa myös julkisissa debaateissa sekä argumenteissa (Burr 1995 165-166). Tämän ajatuksen mukaisesti ei haastateltavienikaan sanomisia voida pitää mitenkään muusta yhteiskunnasta ja ihmisten mielipiteistä irrotettuna, pikemminkin niiden välillä on vahvojakin kytköksiä. Myös omien haastateltavieni mielipiteet tuntuivat olevan kytköksissä moniin suhteellisen vakiintuneihin suomalaisten puhetapoihin .Haastateltavien puheesta kuului selkeästi välillä työväenluokkaisina pidettäviä ajatuksia, välillä vanhempien ihmisten (mm. sota-ajan kokeneet) ajatuksina pidettäviä ajatuksia, sekä isänmaallisen suomalaisen ajatuksia. Myöskin usein perinteisessä ala-kulttuuritutkimuksessa

mainitut skinit esitetään usein päämäärättöminä ja esimerkiksi työttöminä sekä tyytymättöminä aineksina, joidenka kauna ja tyytymättömyys kumpuaa omista puutteellisuuksista. Oman graduni haastateltavat olivat yhtä lukuun ottamatta kaikki työssä käyviä, osalla oli jopa lapsia ja osa oli naimisissa. Tällöin ei siis voida puhua mitenkään omassa maailmassaan elävistä marginaaliryhmistä, tai piileksivästä alakulttuurista, vaan pikemminkin kyse on suomalaisten valtakulttuurin "puolustajista" ja sen kaikkein perinteisempien aineiden puolesta puhujista.

Aikaisemmin mm. Lähteenmaa (Lähteenmaa 1991, 49) on huomauttanut, että kaikessa perinteisten arvojen kunnioituksessaan skineys, voitaisiin tulkita myös reagoitina yhteiskunnan modernisaatioprosessin myötä syntyneisiin murtumiin, ennen kaikkea sukupuolijärjestelmän ja muun, taannoin tietyt ryhmät selvästi alempiin aseisiin sulkeneeseen normistoon. Skininit siis halusivat palauttaa taannoin vallinneen selkeän järjestyksen ja hierarkian maailmaan. Kaikkea tätä voitaisiin siis tulkita eräänlaisena tapana suojautua alati lisääntyvältä epävarmuudelta sekä päämäärättömyydeltä, jotka ilmiöinä luonnehtivat nykyistä postmodernia aikaa. Skininit eivät kuitenkaan tunnu löytävän sitä uusien mahdollisuuksien kirjoa, jota postmoderni aika väistämättä tarjoaa, vaan pikemminkin he eivät halua irrottaa menneestä, ja näin ollen takertuvat siihen entistä tiukemmin. Ehkä maltillisten ja "alkuperäisiä" skinien perinteitä kunnioittavien pitäisikin ryhdistäytyä, jos he haluavat että heidän aatteensa ja kulttuurinsa tulee säilymään muutenkin, kuin vain ihmisten mielissä väkivaltaisena, rasistisena sekä rikollisena järjestönä, koska tällä hetkellä koko skini-aatetta määrittelevät ehkä eniten juuri uutiskynnyksen ylittävät rikollisten sekä nuorten riehumisen sekä erilaiset väkivallanteot. Totta kai silti muidenkin ihmisten täytyisi kantaa vastuu siitä, että kykenee tarkastelemaan erilaisia asioita sekä ilmiöitä mahdollisimman objektiivisesti sekä joustavasti, ilman perusteetonta ennakkoluuloisuutta, ja olemalla valmis myös muuttamaan käsityksiään paremmin todellisuutta vastaavaksi. Tällöin tulisimme varmasti paremmin kaikki toimeen keskenämme.

Lähdeluettelo

- Alasuutari Pertti** (1994) Laadullinen tutkimus. Vastapaino, Tampere
- Antaki Charles** (1988) Analysing everyday explanation: A casebook of methods. Sage, London
- Antaki Charles** (1994) Explaining and arguing. Sage, London
- Bjorgo Tore** (1997) Racist & right-wing violence in Scandinavia. sats: (published by) Tano
Aschehoug trykk og innbinding: Ait Enger A/S, Otta
- Burr Vivien** (1995) An introduction to social constructionism. Routledge, London
- Buttny Richard** (1993) Social accountability & communication. Sage, London
- Clarke John** (1973) Football hooliganism & the skinheads. Centre for contemporary cultural studies. University of Birmingham
- Hall Stuart & Jefferson Tony** (1973) Resistance through rituals. Harper Collins Academic, London
- Heritage John** (1984) Garfinkel and ethnomethodology. Polity Press, Cambridge
- Isaksson Pekka & Jokisalo Jouko** (1999) Kallonmittaajia & skinejä. Like, Helsinki
- Jokinen Arja & Juhila Kirsi & Suoninen Eero** (1993). Diskurssianalyysin aakkoset Vastapaino, Tampere
- Jokinen Arja & Juhila Kirsi & Suoninen Eero** (1999) Diskurssianalyysi liikkeessä. Vastapaino, Tampere
- Knight Nick** (1982) Skinhead. Omnibus Press, London
- Kunnas Tarmo** (1981) Nietzsche- Zarathustran varjo. Otava, Helsinki
- Liebkind Karmela** (1988) Me ja muukalaiset. Gaudeamus, Helsinki
- Lähteenmaa Jaana** (1991) Hiphoppareita, lähiöläisiä ja kultturelleja. Nuorisoasiainkeskuksen julkaisuja, Helsinki
- Marsh Peter, Rosser Elisabeth & Harre Rom** (1978) Rules of disorder. Routledge & Kegan paul ltd, London & New York
- Marshall George** (1994) Spirit of 69. St Publishing, Lockerbie
- Miller Gale** (1997) Becoming miracle workers. Aldine De Gruyter, New York
- Perho Sini** (2000) Skineyden äärellä. Joensuun yliopistopaino, Joensuu
- Puuronen Vesa** (2001) Valkoisen vallan lähettiläät. Vastapaino, Tampere
- Scott Marvin & Lyman Stanford** (1968) Accounts. American sociological review
- Wieviorka Michel** (1995) Arena of racism. Sage, London

Liite 1: Haastatteluteemat

1. Tie skiniksi
2. Skinien toiminnan kuvausta
3. Käsitys muiden mielipiteistä skineistä
4. Skinien toiminnan perustelu
5. Skineiden vaikutus muiden suhtautumisessa itseen
6. Käsitys skinien julkisuuskuvasta
7. Eläminen julkisuuskuvan mukaisten käsitysten kanssa
8. Mitä odottaa tulevaisuudelta